

**UCHWAŁA NR VII/37/2024
RADY GMINY GRUDZIĄDZ**

z dnia 30 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033”

Na podstawie art. 10e ust. 1-4, art. 10f ust. 4 i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609 i poz. 721) Rada Gminy Grudziądz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Strategię Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033" stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grudziądz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Kałużna

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr VII/37/2024

Rady Gminy Grudziądz

z dnia 30 września 2024 r.

z dnia 30 września 2024 r.

Strategia rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023 - 2033

Strategia Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Prosta spółka akcyjna
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: lipiec 2024 r.

Spis treści

SPIS TREŚCI	3
SPIS TABEL	4
SPIS SCHEMATÓW	4
WPROWADZENIE	5
ROZDZIAŁ I	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY	7
1.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA GMINY GRUDZIĄDZ – ANALIZA SWOT.....	7
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY SPOŁECZNEJ.....	8
1.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY PRZESTRZENNEJ	9
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY GOSPODARCZEJ.....	10
ROZDZIAŁ II	11
CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	11
ROZDZIAŁ III	15
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	15
ROZDZIAŁ IV	20
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	20
ROZDZIAŁ V	39
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY, ROZUMIANY JAKO DOCELOWY UKŁAD ELEMENTÓW SKŁADOWYCH PRZESTRZENI	39
5.1. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH.....	39
5.2. SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH.....	41
5.3. GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH.....	44
5.4. GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ.....	45
5.5. WIZJA ROZWOJU GMINY GRUDZIĄDZ I ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	48
5.6. KONCEPCJA ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO GMINY GRUDZIĄDZ NA TLE KONCEPCJI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO	49
ROZDZIAŁ VI	54
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	54
6.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU.....	54
6.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	55
6.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	57
6.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO W ROZUMIENIU USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	58
6.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	59
6.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ.....	59
6.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW	61
6.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	61
6.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	61
6.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	62
ROZDZIAŁ VII	64
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	64
7.1. „STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”	64

7.2. WYZWANIA ROZWOJOWE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	65
7.3. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	65
7.4. CELE I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	66
7.5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	69
7.6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY GRUDZIĄDZ Z KIERUNKAMI ROZWOJU OKREŚLONYMI W STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+.....	72
ROZDZIAŁ VIII.	100
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	100
8.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA REALIZACJĘ STRATEGII	100
8.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	114
8.3. SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	116
ROZDZIAŁ IX.	122
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	122
ODSTĄPIENIA OD PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	136
ZAŁĄCZNIKI	137

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej	8
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej.....	9
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej	10
Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	12
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej.....	13
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej.....	13
Tabela 7. Planowane kierunki działań	15
Tabela 8. Planowane kierunki działań	21
Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki	66
Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”	68
Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030	70
Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+	73
Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii	102
Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii.....	115
Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii	116
Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Grudziądz.....	123

Spis schematów

Schemat 1. Analiza SWOT	7
Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	14
Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji ..	64
Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	101

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Gminy Grudziądz, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, pracownicy Urzędu Gminy Grudziądz oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem szczebla lokalnego, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e – 10g Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Dla niniejszej Strategii nie opracowano rozdziału „Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy” gdyż na terenie Gminy Grudziądz nie zostały takie obszary zdefiniowane.

Integralną częścią Strategii jest **„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033”**, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przezwyciężaniu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włączeni zostali mieszkańcy, którzy w przeprowadzonej **ankiecie** mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju gminy w latach obowiązywania Strategii. **Raport z ankiet** stanowi załącznik nr 2 do Strategii. Ponadto dnia 19.09.2023 roku zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne, podczas którego zaprezentowano wyniki diagnozy oraz zdefiniowano kierunki rozwoju Gminy.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Referatu Rozwoju i Inwestycji oraz Inspektor ds. administracji i obsługi projektów. Ponadto w pracach nad Strategią brali udział przedstawiciele jednostek podległych oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Gminy Grudziądz.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także dokumenty strategiczne.

Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji.

Rozdział I. Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Grudziądz – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (strengths), słabe strony (weakness), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy Gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od Gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania, bądź które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następnym wyborem jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju Gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji, traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla Gminy Grudziądz została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Wzrastająca liczba mieszkańców Gminy</p> <p>Aktywna działalność Biblioteki Publicznej oraz GOKiS</p> <p>Aktywna współpraca międzynarodowa i promowanie Gminy</p> <p>Dobrze rozwinięta infrastruktura obiektów sportowych oraz rekreacyjnych</p> <p>Dobre wyniki egzaminu ósmoklasisty (poziom szkolnictwa podstawowego)</p> <p>Aktywna działalność GOPS</p> <p>Malejąca liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>Wysoki poziom usług zdrowotnych</p> <p>Duża liczba organizacji pozarządowych na terenie Gminy i dobra współpraca z nimi</p> <p>Spadająca liczba interwencji policji (Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa)</p>	<p>Spadająca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym</p> <p>Starzejące się społeczeństwo</p> <p>Brak publicznych żłobków</p> <p>Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach</p> <p>Brak publicznych szkół ponadpodstawowych</p> <p>Wysoki odsetek ludzi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby</p> <p>Wzrastająca liczba interwencji OSP</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców</p> <p>Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze społecznym i edukacyjnym</p> <p>Zachęcenie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy</p>	<p>Ubożenie społeczeństwa</p> <p>Brak szans na rozwój i perspektyw dla dzieci w wieku ponadpodstawowym (odpływ zdolnej młodzieży z Gminy)</p> <p>Obecność pandemii i wojny wpływająca na wzrost bezrobocia, załamanie dochodów gospodarstw domowych, a w konsekwencji poszerzenie się sfery ubóstwa</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Wysokiej jakości gleby w południowej i wschodniej części Gminy</p> <p>Wysoka lesistość</p> <p>Bogata sieć hydrograficzna</p> <p>Liczne formy ochrony przyrody i Centrum Edukacji Ekologicznej</p> <p>Dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji</p> <p>Dużo szlaków turystycznych</p> <p>Duża liczba zabytków</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć ścieżek pieszo-rowerowych</p> <p>Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa</p> <p>Wysoki stopień zwodociągowania</p> <p>Dobrze rozwinięta infrastruktura OZE</p>	<p>Bardzo niski stopień skanalizowania</p> <p>Bardzo niski stopień zgazyfikowania</p> <p>Wzrastająca liczba odpadów</p> <p>Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego</p> <p>Część z obecnych budynków komunalnych jest w stanie niezadowalającym</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Dobre warunki do rozwoju rolnictwa w południowej i wschodniej części Gminy</p> <p>Rozwój walorów turystycznych i rekreacyjnych</p> <p>Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze infrastrukturalnym</p> <p>Inwestycje w drogi lokalne i ścieżki pieszo-rowerowe i infrastrukturę komunikacyjną</p> <p>Potencjał do rozwoju energetyki opartej na OZE</p>	<p>Zmieniający się klimat</p> <p>Zmieniające się przepisy prawne</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych Występowanie terenów inwestycyjnych na obszarze Gminy Korzystne warunki do prowadzenia działalności rolniczej w południowej i wschodniej części Gminy	Wysoka stopa bezrobocia Wysokie bezrobocie wśród kobiet Wzrastające zadłużenie Gminy
Szanse	Zagrożenia
Zmiana mentalności odnośnie podejmowania własnej działalności gospodarczej Podnoszenie kwalifikacji/przekwalifikowywanie osób bezrobotnych	Możliwość pogorszenia się sytuacji finansowej Gminy w przyszłości Pogłębiające się bezrobocie Możliwość braku podjęcia działań aktywizujących osoby bezrobotne w przyszłości Brak oferty edukacyjnej dającej możliwości przekwalifikowania się/podnoszenia kwalifikacji Zmieniające się przepisy w prawie dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział II.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja opisuje pożądany stan gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?”.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele formułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT, zarówno problemy, jak i mocne strony wymagają określenia celów strategicznych dla Gminy Grudziądz, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z trzech analizowanych sfer, tj.:

- dla sfery społecznej,
- dla sfery przestrzennej,
- dla sfery gospodarczej.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Gminy Grudziądz w 2033 roku założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na rozwiniętą ofertę edukacyjną, kulturalną, sportową i zdrowotną oraz na dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb i określonych standardów. Ponadto zaplanowano rozwój przedsiębiorczości oraz aktywizację zawodową mieszkańców. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Gminą Grudziądz, zarówno w obszarze społecznym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również działania „miękkie” w zakresie, m.in. edukacji, czy usług społecznych. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Gminy Grudziądz. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem będą z kolei cele operacyjne, do których będą przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I:		
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I.1	Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych
	I.2	Rozwój usług dla osób starszych
	I.3	Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury
	I.4	Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu
	I.5	Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki
	I.6	Poprawa bezpieczeństwa publicznego
	I.7	Lepsza jakość usług zdrowotnych

Źródło: Opracowanie własne

Rozwój lokalny i regionalny nie wynika wyłącznie z inwestowania w infrastrukturę. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój będący odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości Gminy i jej mieszkańców. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa rozumianego jako płaszczyzna współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA PRZESTRZENNA	II.1	Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych
	II.2	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci telekomunikacyjnej
	II.3	Poprawa infrastruktury transportowej
	II.4	Odnowa przestrzeni publicznych
	II.5	Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku

Źródło: Opracowanie własne

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom gminy i sprzyjające podnoszeniu świadomości ekologicznej.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką, jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny, a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Gminy, a także może stanowić doskonały argument zachęcający do osiedlania się nowych mieszkańców na jej terenie.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

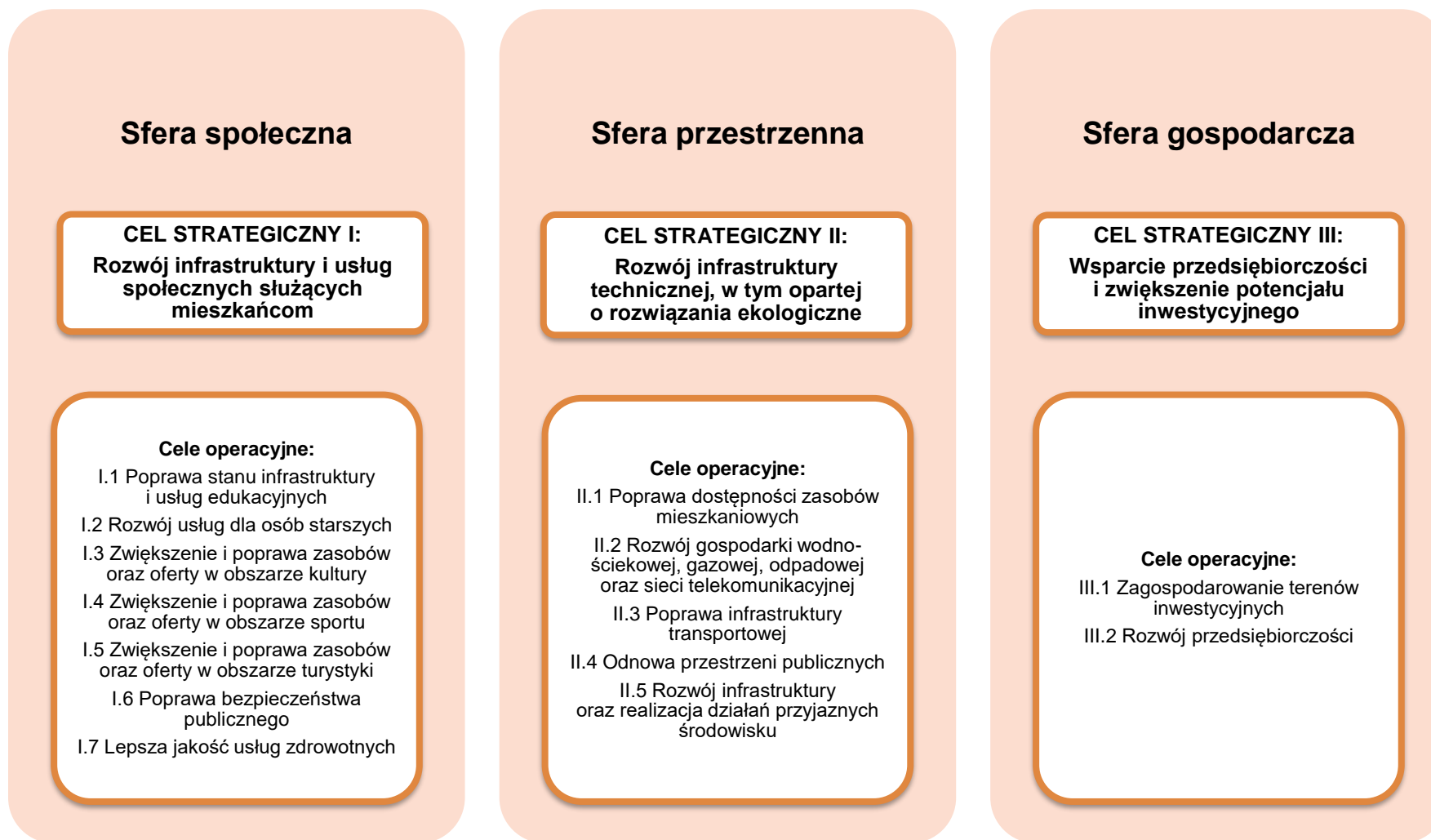
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY III: Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA GOSPODARCZA	III.1	Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych
	III.2	Rozwój przedsiębiorczości

Źródło: Opracowanie własne

Bezpośrednio realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Będzie to sprzyjało wzrostowi konkurencyjności gospodarczej gminy mierzonej wartością wytworzonych dóbr i usług oraz bezpośrednio i pośrednio wzrostowi przedsiębiorczości. Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również atrakcyjność inwestycyjną gminy. Punktem wyjścia realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez gminę.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom	
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych	
I.1.1	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Piaski
I.1.2	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie
I.1.3	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości w Nowa Wieś
I.1.4	Doposażenie sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne
I.1.5	Poprawa dostępności w obszarach: architektonicznym i technicznym Szkół Podstawowych w miejscowościach Nowa Wieś oraz Piaski
I.1.6	Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie
I.1.7	Rozwój kompetencji zawodowych wśród nauczycieli szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz
I.1.8	Budowa żłobka wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Biały Bór
I.1.9	Przekształcenie oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych Gminy Grudziądz w zespoły szkolno - przedszkolne
I.1.10	Budowa przedszkola w miejscowości Mokre
Cel operacyjny I.2. Rozwój usług dla osób starszych	
I.2.1	Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły na cele realizacji publicznego obiektu pomocy społecznej - Dzienny Dom Senior+ w miejscowości Sosnówka
Cel operacyjny I.3. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury	
I.3.1	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolin
I.3.2	Budowa biblioteki w miejscowości Mokre

I.3.3	Odnowa zabytkowych budynków położonych na terenie gminy Grudziądz
I.3.4	Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Grudziądz
I.3.5	Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim
Cel operacyjny I.4. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu	
I.4.1	Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry od 15 m x 28 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Wodeckiego w Węgrowie
I.4.2	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Mokre
I.4.3	Przebudowa boiska sportowego przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małym Rudniku
I.4.4	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Nowa Wieś
I.4.5	Budowa skateparku przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w miejscowości Mały Rudnik oraz w miejscowości Nowa Wieś
I.4.6	Organizacja Biegów Sportowych na terenie Gminy, m.in.: - Delfin Cross Run (organizator Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin) - Bieg Ogniomistrza - Bieg Ultra Łoś - Bieg Karpia
I.4.7	Realizacja działań w obszarze sportu (np. kolarstwa i karate)
I.4.8	Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy
I.4.9	Przebudowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie
I.4.10	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Sztynwag
I.4.11	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Nowa Wieś
I.4.12	Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór
I.4.13	Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Mokre
Cel operacyjny I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki	
I.5.1	Przebudowa z rozbudową infrastruktury turystycznej Gminnego Ośrodka Sportów Wodnych w Białym Borze nad Jeziorem Rudnickim Wielkim wraz z wyposażeniem
I.5.2	Budowa platformy widokowej Góry Łosiowe w Zakurzewie
I.5.3	Rozbudowa szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku L. Rydygiera w Dusocinie
I.5.4	Opracowanie przewodnika turystycznego dla szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku L. Rydygiera w Dusocinie
I.5.5	Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin
Cel operacyjny I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	

I.6.1	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Mały Rudnik
I.6.2	Zakup i dostawa nowych wozów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Grudziądz
I.6.3	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Dusocin
I.6.4	Poprawa bezpieczeństwa przez budowę centralnego systemu monitoringu na terenie gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.7. Lepsza jakość usług zdrowotnych	
I.7.1	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Piaski
I.7.2	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mały Rudnik
I.7.3	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre
I.7.4	Budowa parkingu przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne	
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych	
II.1.1	Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice
II.1.2	Uporządkowanie zasobów mieszkaniowych Gminy Grudziądz
Cel operacyjny II.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci telekomunikacyjnej	
II.2.1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dusocin - Mokre
II.2.2	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Grudziądz
II.2.3	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Wielkie Lniska
II.2.4	Budowa infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej zasilającej miejscowości Ruda i Wałdowo Szlacheckie
II.2.5	Uporządkowanie i poprawa warunków na sieci wodociągowej w miejscowości Nowa Wieś
II.2.6	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grudziądz
II.2.7	Usuwanie azbestu na terenie gminy Grudziądz
II.2.8	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Grudziądz
II.2.9	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Turznice
II.2.10	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Wielkie Lniska
II.2.11	Budowa sieci gazowej na terenie Gminy
II.2.12	Współpraca z Gaz Systemem w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia

II.2.13	Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Grudziądz
II.2.14	Rozwój sieci światłowodowej
Cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej	
II.3.1	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz
II.3.2	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz
II.3.3	Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 534 Grudziądz-Rypin
II.3.4	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej relacji Biały Bór - Wałdowo Szlacheckie – Ruda
II.3.5	Rozbudowa ścieżek rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Grudziądz (dotyczy kierunku działań II.3.4 – etap II)
II.3.6	Budowa przejścia dla pieszych na DK 55 w miejscowości Mały Rudnik
II.3.7	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej nr 55 w miejscowości Pieńki Królewskie
II.3.8	Budowa drogi łączącej miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądz
II.3.9	Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz
II.3.10	Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi krajowej nr 55 relacji Grudziądz - Kłęczkowo
II.3.11	Współpraca z GDDKiA przy budowie drogi S5 i Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK)
II.3.12	Budowa przystanku osobowego w ciągu linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni – Malbork w miejscowości Biały Bór, gmina Grudziądz
II.3.13	Budowa stacji ładowania pojazdów na terenie gminy Grudziądz
II.3.14	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz
II.3.15	Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 040565C wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pieńki Królewskie”
II.3.16	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre
Cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych	
II.4.1	Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądz – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną
II.4.2	Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miejscowości Mały Rudnik poprzez rozbudowę i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku
II.4.3	Przebudowa budynku po byłej wylęgarni drobiu w miejscowości Nowa Wieś wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej
II.4.4	Rewitalizacja nieużytkowanych cmentarzy położonych na terenie gminy Grudziądz

II.4.5	Rozbudowa oraz przebudowa zabytkowego budynku Pastorówki wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej
II.4.6	Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Welczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności
Cel operacyjny II.5. Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku	
II.5.1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkola Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztynwag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin)
II.5.2	Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Senior+ w miejscowości Sosnówka
II.5.3	Budowa ścieżki edukacyjnej w miejscowości Mokre
II.5.4	Adaptacja zagrody wiejskiej w Dusocinie na potrzeby ośrodka edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe wraz z czynną ochroną przyrody na obszarze NATURA 2000
II.5.5	Wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w szkołach poprzez zorganizowanie optymalnej przestrzeni edukacyjnej - stworzenie szkolnych ekopracowni
II.5.6	Przeciwdziałanie emisjom - naszą szkolną misją (montaż stacji pomiaru powietrza i wewnętrznych monitorów edukacyjnych we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz oraz wyświetlacza LED zewnętrznego na budynku Urzędu Gminy Grudziądz, na którym będą wyświetlane informacje przekazywane z czujników wszystkich pięciu stacji pogodowych)
II.5.7	Budowa mikroinstalacji prosumenckich na terenie gminy Grudziądz
II.5.8	Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Grudziądz
II.5.9	Wykonanie otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych w Białym Borze
II.5.10	Wykorzystanie wód termalnych na potrzeby gminy Grudziądz
II.5.11	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne na terenie gminy Grudziądz
II.5.12	Ochrona pomników przyrody na terenie gminy Grudziądz
Cel strategiczny III. Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego	
Cel operacyjny III.1. Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych	
III.1.1	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice
III.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice
Cel operacyjny III.2. Rozwój przedsiębiorczości	
III.2.1	Organizacja forów gospodarczych dla przedsiębiorców

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 8. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych				
I.1.1	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Piaski	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba wybudowanych sal gimnastycznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych sal gimnastycznych – 170 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.2	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba wybudowanych sal gimnastycznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych sal gimnastycznych – 300 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.3	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości w Nowa Wieś	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba wybudowanych sal gimnastycznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych sal gimnastycznych – 220 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.4	Doposażenie sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba doposażonych sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych – 10 szt. 2. Liczba osób korzystających z doposażonych sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych – 578 os./rok	- Protokoły odbioru - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.5	Poprawa dostępności w obszarach: architektonicznym i technicznym Szkół Podstawowych w	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej	1. Liczba obiektów, które uległy poprawie dostępności – 2 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych

	miejsowościach Nowa Wieś oraz Piaski	3. Lepsze warunki do nauczania		
I.1.6	Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	1. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 2. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba utwardzonych terenów przy szkołach podstawowych – 1 szt.	- Protokoły odbioru prac budowlanych
I.1.7	Rozwój kompetencji zawodowych wśród nauczycieli szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Podniesienie poziomu jakości infrastruktury szkolnej 3. Lepsze warunki do nauczania	1. Liczba zorganizowanych zajęć dla nauczycieli – 200 szt. 2. Liczba osób biorących udział w zajęciach z zakresu rozwoju kompetencji zawodowych wśród nauczycieli – 180 os./rok	- Raport z realizacji zajęć dotyczących kompetencji zawodowych
I.1.8	Budowa żłobka wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Biały Bór	1. Wzrost jakości infrastruktury przedszkolno-żłobkowej	1. Liczba wybudowanych żłobków – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych żłobków – 64 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.9	Przekształcenie oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych Gminy Grudziądz w zespoły szkolno - przedszkolne	1. Wzrost jakości infrastruktury przedszkolno-żłobkowej	1. Liczba przekształconych oddziałów przedszkolnych – 14 szt. 2. Liczba osób korzystających z przekształconych oddziałów przedszkolnych – 310 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.10	Budowa przedszkola w miejscowości Mokre	1. Wzrost jakości infrastruktury przedszkolno-żłobkowej	1. Liczba wybudowanych przedszkoli – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych przedszkoli – 75 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
Cel operacyjny I.2. Rozwój usług dla osób starszych				
I.2.1	Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły na cele realizacji publicznego obiektu pomocy społecznej - Dzienny	1. Rozwój oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba wybudowanych Dziennych Domów Senior+ – 1 szt.	- Protokoły odbioru - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury

	Dom Senior+ w miejscowości Sosnówka	2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	2. Liczba osób starszych korzystających z Dziennego Domu Senior+ – 30 osób/rok	
Cel operacyjny I.3. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury				
I.3.1	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolin	1. Rozwój oferty społecznej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba wybudowanych świetlic wiejskich – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych świetlic wiejskich – 140 osób/rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.3.2	Budowa biblioteki w miejscowości Mokre	1. Rozwój oferty społecznej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba wybudowanych bibliotek – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych bibliotek – 300 osób/ rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.3.3	Odnowa zabytkowych budynków położonych na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu zabytków 2. Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i mieszkańców	1. Liczba odnowionych zabytków – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z odnowionych zabytków – 1100 osób/ rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.3.4	Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Grudziądz	1. Rozwój działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy	1. Liczba organizacji pozarządowych z którymi Gmina współpracuje – 36 szt./rok	- Rejestr organizacji pozarządowych
I.3.5	Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim	1. Rozwój oferty społecznej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba zagospodarowanych obiektów – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z zagospodarowanych obiektów – 200 osób/ rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
Cel operacyjny I.4. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu				

I.4.1	Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry od 15 m x 28 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Wodeckiego w Węgrowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 140 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.2	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Mokre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1140 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.3	Przebudowa boiska sportowego przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małym Rudniku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1000 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.4	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Nowa Wieś	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1800 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.5	Budowa skateparku przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w miejscowości Mały Rudnik oraz w miejscowości Nowa Wieś	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 2 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 200 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.6	Organizacja Biegów Sportowych na terenie Gminy, m.in.:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych biegów sportowych – 4 szt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sprawozdania z wydarzeń

	<ul style="list-style-type: none"> - Delfin Cross Run (organizator Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin) - Bieg Ogniomistrza - Bieg UltraŁoś - Bieg Karpia 	2. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	2. Liczba osób korzystających ze zorganizowanych biegów sportowych – 600 os./rok	
I.4.7	Realizacja działań w obszarze sportu (np. kolarstwa i karate)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 2. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych działań w obszarze sportu – 5 szt. 2. Liczba osób korzystających ze zorganizowanych działań w obszarze sportu – 400 os./rok 	- Sprawozdania z wydarzeń
I.4.8	Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 2 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 500 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.4.9	Przebudowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 70 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
I.4.10	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Sztynwag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 60 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
I.4.11	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Nowa Wieś	1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców	1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt.	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń

		2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 220 os./rok	
I.4.12	Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór	1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 220 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
I.4.13	Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Mokre	1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej – 220 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
Cel operacyjny I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki				
I.5.1	Przebudowa z rozbudową infrastruktury turystycznej Gminnego Ośrodka Sportów Wodnych w Białym Borze nad Jeziorem Rudnickim Wielkim wraz z wyposażeniem	1. Rozbudowa oferty turystycznej 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanej/przebudowanej infrastruktury turystycznej – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej infrastruktury turystycznej – 925 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.5.2	Budowa platformy widokowej Góry Łosiowe w Zakurzewie	1. Rozbudowa oferty turystycznej 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanych platform widokowych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych platform widokowych – 300 os./rok	- Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń

I.5.3	Rozbudowa szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Welcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty turystycznej 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozbudowanych szlaków turystycznych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych szlaków turystycznych – 200 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
I.5.4	Opracowanie przewodnika turystycznego dla szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Welcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty turystycznej 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba opracowanych przewodników turystycznych – 1 szt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru
I.5.5	Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty turystycznej 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych platform widokowych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych platform widokowych – 300 os./rok 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoły odbioru prac budowlanych - Sprawozdania z wydarzeń
Cel operacyjny I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego				
I.6.1	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Mały Rudnik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wzrost jakości usług świadczonych przez OSP 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych remiz OSP – 1 szt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokół odbioru
I.6.2	Zakup i dostawa nowych wozów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Grudziądz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wzrost jakości usług świadczonych przez OSP 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zakupionych wozów bojowych dla OSP – 6 szt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokół odbioru

I.6.3	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Dusocin	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wzrost jakości usług świadczonych przez OSP	1. Liczba wybudowanych remiz OSP – 1 szt.	- Protokół odbioru
I.6.4	Poprawa bezpieczeństwa przez budowę centralnego systemu monitoringu na terenie gminy Grudziądz	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba wybudowanych centralnych systemów monitoringu – 1szt.	- Protokół odbioru
Cel operacyjny I.7. Lepsza jakość usług zdrowotnych				
I.7.1	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Piaski	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 1 300 os./rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.7.2	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mały Rudnik	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 2 500 os./rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.7.3	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych/przebudowanych ZOZ – 1 800 os./rok	- Protokół odbioru - Rejestr osób korzystających z infrastruktury
I.7.4	Budowa parkingu przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	1. Wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców 2. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanych parkingów – 1 szt.	- Protokół odbioru

			2. Liczba osób korzystających z wybudowanych parkingów – 1 800 os./rok	
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych				
II.1.1	Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanych mieszkań – 2szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych mieszkań – 52 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr mieszkańców
II.1.2	Uporządkowanie zasobów mieszkaniowych Gminy Grudziądz	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba uporządkowanych zasobów mieszkaniowych – 26 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci telekomunikacyjnej				
II.2.1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dusocin - Mokre	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 6,6 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 30 osób (min. 10 przyłączy)	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej
II.2.2	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 12,0 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 30 osób(min. 10 przyłączy)	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej
II.2.3	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Wielkie Lniska	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 6,0 km	- Protokół odbioru robót budowlanych

			2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci wodociągowej – 130 osób	- Rejestr osób podłączonych do sieci wodociągowej
II.2.4	Budowa infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej zasilającej miejscowości Ruda i Wałdowo Szlacheckie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wybudowanej infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej – 2 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej – 700 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci wodociągowej
II.2.5	Uporządkowanie i poprawa warunków na sieci wodociągowej w miejscowości Nowa Wieś	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 2,5 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej sieci wodociągowej – 500 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci wodociągowej
II.2.6	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków – 35 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków – 70 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków
II.2.7	Usuwanie azbestu na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba budynków mieszkalnych, gdzie usunięto azbest – 20 szt.	- Protokół odbioru
II.2.8	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 1,0 km 2. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 1,0 km 3. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci wodociągowej – 50 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

			4. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 50 osób	
II.2.9	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Turznice	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 1,0 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci wodociągowej – 20 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci wodociągowej
II.2.10	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Wielkie Lniska	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 1,0 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 30 osób	- Protokół odbioru robót budowlanych - Rejestr osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej
II.2.11	Budowa sieci gazowej na terenie Gminy	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba budynków podłączonych do sieci gazowej – 100 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.2.12	Współpraca z Gaz Systemem w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba wybudowanych gazociągów wysokiego ciśnienia – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.2.13	Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Grudziądz	1. Osuszenie terenów podmokłych 2. Regulacja stosunków wodnych	1. Długość oczyszczonych rowów melioracyjnych – 18 km	- Protokół odbioru
II.2.14	Rozwój sieci światłowodowej	1. Polepszenie jakości Internetu	1. Długość wybudowanej sieci światłowodowej – 25 km	- Protokół odbioru
Cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej				
II.3.1	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu technicznego dróg 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa	1. Długość przebudowanych dróg – 8,13 km	- Protokół odbioru robót budowlanych

		3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg	2. Liczba osób korzystających z przebudowanych dróg – 5 164 os./rok	- Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.2	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek pieszo-rowerowych – 15,1 km 2. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych – 34 492 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.3	Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 534 Grudziądz-Rypin	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin	1. Długość rozbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych – 1,721 km 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych – 10 000 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.4	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej relacji Biały Bór - Wałdowo Szlacheckie – Ruda	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek pieszo-rowerowych – 4,37 km 2. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych – 25 915 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.5	Rozbudowa ścieżek rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Grudziądz (dotyczy kierunku działań II.3.4. – etap II)	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin	1. Długość rozbudowanych ścieżek rowerowych – 2,27 km 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych ścieżek rowerowych – 17 885 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.3.6	Budowa przejścia dla pieszych na DK 55 w miejscowości Mały Rudnik	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba wybudowanych przejść dla pieszych – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.3.7	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej nr 55 w miejscowości Pieńki Królewskie	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba wybudowanych skrzyżowań o ruchu okrężnym – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.3.8	Budowa drogi łączącej miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądzu	1. Poprawa stanu technicznego dróg 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg	Projekt zewnętrzny – brak danych 1. Długość wybudowanych dróg – 1,5 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 1 000 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.9	Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery 2. Efektywne wykorzystanie energii elektrycznej 3. Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej	1. Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych – 500 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.3.10	Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi krajowej nr 55 relacji Grudziądz - Kłęczkowo	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery 2. Efektywne wykorzystanie energii elektrycznej 3. Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej	1. Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych – 20 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.3.11	Współpraca z GDDKiA przy budowie drogi S5 i CPK	1. Poprawa stanu technicznego dróg 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg	Projekt zewnętrzny – brak danych	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.12	Budowa przystanku osobowego w ciągu linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni – Malbork w miejscowości Biały Bór, Gmina Grudziądz	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Poprawa komfortu pasażerów 3. Poprawa komfortu korzystania z komunikacji kolejowej	1. Liczba wybudowanych przystanków – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych

		4. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców		
II.3.13	Budowa stacji ładowania pojazdów na terenie gminy Grudziądz	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba wybudowanych stacji ładowania pojazdów elektrycznych – 3 szt. 2. Liczba pojazdów korzystających ze stacji ładowania pojazdów elektrycznych – 6 szt./rok (6 autobusów)	- Protokół odbioru robót budowlanych - Ewidencja pojazdów korzystających ze stacji ładowania
II.3.14	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery 2. Efektywne wykorzystanie energii elektrycznej 3. Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej	1. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych – 228 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.3.15	Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 040565C wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pieńki Królewskie”	1. Poprawa stanu technicznego dróg 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg	1. Długość przebudowanych dróg – 1,2 km 2. Liczba osób korzystających z przebudowanych dróg – 235 os./rok	- Protokół odbioru robót budowlanych - Pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.3.16	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre	1. Poprawa stanu technicznego dróg 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg	1. Liczba wybudowanych skrzyżowań – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych				
II.4.1	Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądzu – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych 5. Poprawa warunków pracy	1. Liczba przebudowanych budynków – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych

II.4.2	Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miejscowości Mały Rudnik poprzez rozbudowę i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.4.3	Przebudowa budynku po byłej wylęgarni drobiu w miejscowości Nowa Wieś wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.4.4	Rewitalizacja nieużytkowanych cmentarzy położonych na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych terenów – 2 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
III.4.5	Rozbudowa oraz przebudowa zabytkowego budynku Pastorówki wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
III.4.6	Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Wełczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.5. Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku				
II.5.1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkola Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztynwag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin)	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 3 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych

II.5.2	Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Senior+ w miejscowości Sosnówka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych 	1. Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.5.3	Budowa ścieżki edukacyjnej w miejscowości Mokre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 3. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców 	1. Liczba wybudowanych ścieżek edukacyjnych – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.5.4	Adaptacja zagrody wiejskiej w Dusocinie na potrzeby ośrodka edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe wraz z czynną ochroną przyrody na obszarze NATURA 2000	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 	1. Liczba powstałych ośrodków edukacji ekologicznej – 1 szt.	- Protokół odbioru robót budowlanych
II.5.5	Wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w szkołach poprzez zorganizowanie optymalnej przestrzeni edukacyjnej - stworzenie szkolnych ekopracowni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 	1. Liczba powstałych szkolnych ekopracowni – 1 szt.	- Protokół odbioru
II.5.6	Przeciwdziałanie emisjom - naszą szkolną misją (montaż stacji pomiaru powietrza i wewnętrznych monitorów edukacyjnych we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz oraz wyświetlacza LED zewnętrznego na budynku Urzędu Gminy Grudziądz, na którym będą wyświetlane informacje przekazywane z czujników wszystkich pięciu stacji pogodowych)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 	1. Liczba zainstalowanych mierników czystości powietrza – 5 szt.	- Protokół odbioru
II.5.7	Budowa mikroinstalacji prosumenckich na terenie gminy Grudziądz	1. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	1. Liczba nowych instalacji fotowoltaicznych – 30 szt.	- Protokół odbioru

		2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych		
II.5.8	Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Grudziądz	1. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych – 1 szt.	- Protokół odbioru
II.5.9	Wykonanie otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych w Białym Borze	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wykonanych otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych – 1 szt.	- Protokół odbioru
II.5.10	Wykorzystanie wód termalnych na potrzeby gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wykonanych otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych – 1 szt.	- Protokół odbioru
II.5.11	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne na terenie gminy Grudziądz	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wymienionych źródeł ciepła – 300 szt.	- Protokół odbioru montażu źródeł ciepła
II.5.12	Ochrona pomników przyrody na terenie gminy Grudziądz	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego	1. Liczba obiektów ochronionych objętych wsparciem – 5 szt.	- Protokół odbioru
Cel strategiczny III. Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego				
Cel operacyjny III.1. Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych				
III.1.1	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	1. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych 2. Wzrost zatrudnienia 3. Ożywienie gospodarcze gminy 4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	1. Powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych – 128,83 ha	- Protokół odbioru

III.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych 2. Wzrost zatrudnienia 3. Ożywienie gospodarcze gminy 4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 	1. Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych – 128,83 ha	- Protokół odbioru
Cel operacyjny III.2. Rozwój przedsiębiorczości				
III.2.1	Organizacja forów gospodarczych dla przedsiębiorców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ożywienie gospodarcze gminy 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 3. Wzrost zatrudnienia 4. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych 	1. Liczba przedsiębiorców, z którymi nawiązano współpracę – 10 szt.	- Rejestr przedsiębiorców, z którymi nawiązano współpracę

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział V.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni

5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Grudziądz stanowi gminę wiejską, okalającą z trzech stron (północnej, wschodniej i południowej) miasto Grudziądz, stanowiące siedzibę władz gminy oraz pełniące funkcję regionalnego ośrodka administracyjno-usługowego. Uwarunkowania wewnętrzne gminy Grudziądz oraz jej położenie względem ważnych ośrodków administracyjnych w regionie mają decydujące znaczenie w kierunkach rozwoju gminy oraz jej sieci osadniczej. Miasto Grudziądz, które bezpośrednio graniczy z gminą, jako regionalny ośrodek administracyjno-usługowy, wywiera znaczący wpływ na jej zagospodarowanie oraz determinuje kierunki rozwoju. Niebagatelne jest też położenie na granicy województwa kujawsko-pomorskiego z województwem pomorskim, co wzmacnia powiązania regionalne oraz sieć komunikacyjną umożliwiającą przemieszczanie się ludzi oraz transport towarów. Również położenie fizyczno-geograficzne gminy oddziałuje na jej rozwój. Sąsiedztwo rzeki Wisły, rzeka Osa oraz występowanie form ochrony przyrody ograniczają powstanie zabudowy, lecz jednocześnie wpływają na atrakcyjność przyrodniczą gminy. Docelowy układ sieci osadniczej uwzględnia ochronę istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych, z jednoczesnym rozwojem istniejących ośrodków gminnych oraz wzmocnieniem ich rangi lokalnej i ponadlokalnej.

Pod względem administracyjnym obszar gminy podzielony jest na 25 sołectw, co nie jest tożsame z podziałem ewidencyjnym (28 obrębów ewidencyjnych) oraz osadniczym (34 wsie). Powyższe ośrodki znacząco się od siebie różnią pod względem powierzchniowym, liczby ludności oraz dynamiki rozwoju. Biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie gminy wskazać należy na dynamiczny rozwój miejscowości położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Grudziądz, takich jak Nowa Wieś czy Węgrowo, ale też ekspansję zabudowy w terenach południowych, która spowodowała duże rozproszenie zabudowy w takich miejscowościach jak Mały Rudnik, Sztywnag, Ruda, Biały Bór i Wałdowo Szlacheckie. W związku z powyższym, należy dążyć do powstrzymania dalszego rozpraszania zabudowy, natomiast wspierać jej uzupełnianie w obszarach już przekształconych.

Na terenie gminy Grudziądz brak jest miejscowości dominującej, ośrodka gminnego, ponieważ funkcje te pełni położone w sąsiedztwie miasta Grudziądz. W związku z czym dążyć należy do równomiernego rozwoju poszczególnych miejscowości, przy jednoczesnym ograniczaniu rozlewania się zabudowy w terenach rolnych. Wskazać należy, iż gmina Grudziądz została w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego włączona do miejskiego obszaru funkcjonalnego miasta Grudziądz, co niejako determinuje kierunki jej rozwoju oraz podkreśla ścisły związek gminy z miastem. Dodatkowo w planie tym jako jeden z głównych celów, m. in. dla obszaru gminy Grudziądz wskazano przeciwdziałanie suburbanizacji i niwelowanie jej skutków, które należy realizować poprzez kształtowanie zwartych struktur przestrzennych opartych na pierwszeństwie zagospodarowywania terenów już wcześniej zagospodarowanych i zdegradowanych, tzw. „brownfield”.

Docelowa struktura osadnicza gminy Grudziądz obejmuje prężnie rozwijające się miejscowości podmiejskie, stanowiące nie tylko ośrodki bezpośrednio graniczące z Grudziądzem, ale również te, charakteryzujące się największym wzajemnym oddziaływaniem z miastem, w tym południowy obszar gminy, który stanowi w głównej mierze osiedla mieszkalne z zabudową o charakterze podmiejskim. Do miejscowości tych zaliczają się: Nowa Wieś, Świerkocin, Mokre, Gać, Węgrowo, Linarczyk, Biały Bór, Piaski, Pierki Królewskie, Mały Rudnik, Ruda, Sztywnag, Wałdowo Szlacheckie, Sadowo. Drugą grupę ośrodków osadniczych w gminie stanowią miejscowości satelitarne, czyli położone w dalszej odległości od miasta, wykazujące słabsze powiązania z obszarem miasta i innymi ośrodkami w granicach gminy. Miejscowości te w dużym stopniu zachowują charakter wiejski. Zaliczają się do nich: Dusocin, Wielkie Lniska, Małe Lniska, Marusza, Kobylanka, Turznice, Hanowo, Wielki Wełcz,

Zakurzewo, Leśniewo, Parski, Lisie Kąty, Gogolin, Sosnówka, Brankówka, Szynych, Rozgarty, Grabowiec, Skarszewy, Stary Folwark.

Docelowa struktura sieci osadniczej oparta jest o odpowiednio rozbudowaną sieć komunikacyjną i stanowi rozwiązanie grudziądzkich problemów suburbanizacyjnych, zapobiegając niekontrolowanemu rozpraszaniu zabudowy, poprzez uporządkowane i rozplanowane miejscowości podmiejskie. Rozwój gminy w dużym stopniu oparty jest o potencjał, jaki daje sąsiedztwo miasta Grudziądz, stanowiącego regionalny ośrodek administracyjno-usługowy. Wzmocnienie powiązań gminy z miastem daje obopólne korzyści, zapewniając mieszkańcom gminy dostęp do wyspecjalizowanych usług wyższego stopnia, natomiast miastu dodatkowe tereny inwestycyjne i mieszkaniowe. W ramach miejscowości podmiejskich rozwijają się tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, a także usługi publiczne i tereny codziennej rekreacji, jednocześnie zachowana zostaje zabudowa produkcyjna, a jej modernizacja ogranicza negatywne oddziaływanie na tereny sąsiednie. Tereny te charakteryzują się stosunkowo gęstą zabudową, dzięki czemu w maksymalnym stopniu wykorzystują potencjał infrastruktury technicznej z poszanowaniem terenów zieleni i otwartych przestrzeni, uwzględniając przy tym potencjał kulturowy wynikający z lokalizacji obiektów i obszarów objętych formami ochrony zabytków oraz potencjał przyrodniczy wynikający z lokalizacji form ochrony przyrody. Obszary te przyjmują formę wielofunkcyjnych ośrodków skupiających w swoich granicach podstawowe potrzeby związane z zamieszkiwaniem, pracą i dostępem do usług. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów o różnym przeznaczeniu, przy uwzględnieniu wielkości i rangi jednostki, minimalizuje potrzeby transportowe związane z przemieszczaniem się w relacjach: dom-praca-usługi, czemu sprzyja odejście od monofunkcyjnej struktury osadniczej, uwzględniającej wyłącznie funkcję mieszkaniową.

Rola miejscowości satelitarnych jest odmienna. Podkreślają one wiejski charakter gminy, umożliwiają swobodny rozwój rolnictwa i dotychczasowy sposób życia mieszkańców wsi. Miejscowości te wyposażone są w podstawowe usługi, jak np. lokalne sklepy spożywcze, jednak bardziej wymagające potrzeby zaspokajane są w miejscowościach podmiejskich oraz w mieście. W miejscowościach satelitarnych dominuje zabudowa zagrodowa związana z zamieszkiwaniem i pracą rolników, a niewielkie zagęszczenie zabudowy przyczynia się do ograniczenia konfliktów związanych z ewentualnym oddziaływaniem gospodarstw rolnych. Rozwój miejscowości opiera się o wykorzystanie potencjału przyrodniczego, z uwzględnieniem walorów środowiska oraz ograniczeń wynikających z jego ochrony, co umożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej.

Sieć osadnicza na terenie gminy jest uzupełniona o strefy przemysłowe, lokalizowane w miejscach nie powodujących konfliktów z zabudową mieszkaniową, a także w miejscach istniejących zakładów przemysłowych, umożliwiając im rozwój, napędzający ogólny progres gminy. Rozwój zabudowy oparty jest o istniejącą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, przy jednoczesnym uwzględnieniu ewentualnych oddziaływań wynikających z charakteru funkcji.

Powyższa hierarchia i rola jednostek osadniczych wynika z różnic przestrzennych, prawnych, demograficznych i środowiskowych, które należy uwzględniać przy delimitacji poszczególnych jednostek na zasadzie wewnętrznej spójności ich cech. Niemniej jednak należy podkreślać i wspierać wzajemne powiązania pomiędzy jednostkami różnej rangi, a także nierozzerwalne związki z miastem, które umożliwiają wzajemny rozwój i przynoszą obopólne korzyści.

5.2. System powiązań przyrodniczych

Gmina Grudziądz jest terenem o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. System ekologiczny gminy jest dobrze wykształcony.

Północna i południowa część obszaru gminy to tereny występowania kompleksów leśnych. Na północy, tzw. „Góry Łosiowe” to bardzo zwarty i trudno dostępny obszar cennych przyrodniczo lasów. Znajdują się one w obrębach Wielki Welcz, Leśniewo i Zakurzewo. Kompleks leśny w południowej części gminy jest natomiast nieciągły przestrzennie. Mozaikę z lasami stanowią tereny użytków rolnych, nieużytków oraz obszary zabudowane. Są to tereny obrębów Biały Bór, Turznice i Wałdowo Szlacheckie. Poza powyższymi, kompleksy leśne występują we wsiach Pieńki Królewskie, Skarszewy, Węgrowo, Wielkie Lniska i Lisie Kąty. Porośnięta lasami jest też w dużej części strefa krawędziowa doliny Wisły. Łączna powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 4033,38 ha, co stanowi około 1/4 powierzchni gminy. Przeważająca część lasów (około 90%) w gminie Grudziądz (ze względu na położenie w odległości mniejszej niż 10,0 km od miasta powyżej 50.000 mieszkańców) objęta jest ochroną jako „lasy ochronne w otoczeniu dużych miast” i służy do celów rekreacyjnych i turystycznych. Część lasów państwowych jest uznana za ochronne: wodochronne i glebochronne (głównie w strefie krawędziowej doliny Wisły i Osy).

Poza lasami szatę roślinną obszaru gminy Grudziądz stanowią parki podworskie oraz zadrzewienia przydrożne, śródpolne i przywodne. Na terenie gminy występują zwarte enklawy zieleni, które stanowią parki i założenia podworskie w miejscowościach: Małe Lniska, Marusza, Mokre, Nowa Wieś, Pieńki Królewskie, Ruda, Turznice, Węgrowo i Wielkie Lniska. Część spośród powyższych parków posiada zachowany układ przestrzenny i bogaty drzewostan. Oprócz znaczenia historycznego, architektonicznego i naukowo-dydaktycznego pełnią one funkcję ekologiczną wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze. Są często jedynymi enklawami zieleni na bezleśnych obszarach wysoczyzny morenowej. Ponadto naturalne zespoły roślinne występują również w podmokłych obniżeniach, gdzie znaleźć można roślinność wodną, bagienną i torfową. Bardzo interesująca roślinność znajduje się też w strefach krawędziowych eksponowanych w kierunku południowym i wschodnim. Jest to stepowa roślinność kserotermiczna (ciepłolubna), w tym chronione gatunki.

Na znacznej części terytorium gminy znajdują się rozległe przestrzennie formy ochrony przyrody. Obejmują one około 60% powierzchni terytorium gminy. Powierzchniowych form ochrony przyrody na terenie gminy Grudziądz dopełniają liczne pomniki przyrody, będące formami punktowymi. Obszary ochrony przyrody różnego rodzaju nachodzą na siebie, a ich powierzchnie nie są rozłączne. Na terenie gminy Grudziądz znajdują się następujące obszary (lub ich fragmenty) i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- Park Krajobrazowy Góry Łosiowe,
- Chełmiński Park Krajobrazowy,
- Nadwiślański Park Krajobrazowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi,
- obszar ptasi Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB 040003,
- obszar siedliskowy Natura 2000 Cytadela Grudziądz PLH 040014,
- obszar siedliskowy Natura 2000 Dolina Osy PLH 040033,
- obszar siedliskowy Natura 2000 Dolna Wisła PLH 220033,
- stanowisko dokumentacyjne Białochowo,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Na terenie gminy Grudziądz znajdują się trzy parki krajobrazowe. Chełmiński Park Krajobrazowy obejmuje południową część gminy. Powierzchnia Parku na terenie gminy Grudziądz wynosi około 1600 ha. W Parku wyznaczono cztery obszary o zróżnicowanych ustaleniach,

spośród których trzy występują na terenie gminy Grudziądz: międzywale, dno doliny Wisły oraz wysoczyzna morenowa wraz ze strefą krawędziową. Park Krajobrazowy Góry Łosiowe obejmuje północną część gminy. W Parku utworzono cztery obszary, których fragmenty występują na terenie gminy Grudziądz: międzywale i terasa zalewowa rzeki Wisły, dno doliny Wisły, kompleks leśny, wysoczyzna morenowa. Nadwiślański Park Krajobrazowy obejmuje niewielką, lewobrzeżną część gminy oraz fragmenty samej rzeki. Parki te organizacyjnie wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą z/s w Świeciu. Podstawowym celem ochrony parków jest zachowanie mozaikowości krajobrazu części Doliny Dolnej Wisły.

Wschodnia, południowo-wschodnia i południowa część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły. Wschodni niewielki fragment gminy Grudziądz znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi. W obu obszarach obowiązuje czynna ochrona ekosystemów oraz zakazy z nią związane.

Na obszarze gminy Grudziądz znajdują się cztery obszary Natura 2000. Dno doliny Wisły, w tym koryto rzeki i międzywale zajmuje obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003, obejmującego łącznie powierzchnię 34 909,2 ha. Celem wyznaczenia obszarów „ptasich” Natura 2000 jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w nie pogorszonym stanie. Dolina Dolnej Wisły jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Ochrona „ptasiego” obszaru Natura 2000 wymaga aby wszelka działalność nie prowadziła do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz do degradacji ich siedlisk. Na obszarze gminy Grudziądz znajdują się trzy specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000. Obszar Cytadela Grudziądz (PLH040014) to jedna z największych kolonii zimowych nietoperzy w Polsce. Powierzchnia obszaru wynosi 222,81 ha. Obszar wyznaczono w celu: trwałej ochrony populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków – w stosunku do przedmiotów ochrony. Przedmiotami ochrony na obszarze są zimujące gatunki nietoperzy. Obszar Dolina Osy PLH040033 zajmuje niewielki fragment wschodniej części gminy. Dolina Osy, wyznaczająca granicę pomiędzy Pojezierzem Chełmińskim i Pojezierzem Iławskim, ma charakter głębokiej do 40-50 m doliny erozyjnej o szerokości 300-500 metrów. W granicach gminy Grudziądz obszar ten stanowi niemalże w całości teren lasu. Obszar Dolna Wisła PLH 220033 obejmuje niewielkie fragmenty usytuowane przy północnym cyplu gminy, wynikające z niespójności granic form ochrony przyrody z granicami administracyjnymi gmin. Ochrona obszarów Natura 2000 wymaga aby wszelka działalność nie prowadziła do zagrożeń dla ptaków i siedlisk ich bytowania, do degradacji chronionych siedlisk przyrodniczych oraz do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie wsi Mokre znajduje się fragment stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej „Białochowo”. Stanowisko o powierzchni ogólnej 93,52 ha obejmuje zalesiony fragment strefy zboczowej Basenu Grudziądzkiego i wysoczyzny morenowej, pociętej licznymi źródłiskami i wąwozami z wychodnią skał plejstoceńskich. Na terenie gminy Grudziądz znajduje się część stanowiska o powierzchni 5,54 ha. Stanowi on ciekawy obiekt dydaktyki ekologicznej.

Ochroną jako użytki ekologiczne objęto 54 śródleśne bagna oraz podmokłe łąki i pastwiska na terenach Lasów Państwowych. Tą formą ochrony obejmuje się pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.

Na terenie gminy Grudziądz znajdują się 23 uznane pomniki przyrody, w tym: pojedyncze drzewa, aleja drzew, wypływ artezyjski oraz nisze źródłiskowe. Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami.

Ponadto, część gminy Grudziądz znajduje się w zasięgu korytarzy ekologicznych, które nie stanowią prawnej formy ochrony przyrody, jednak wszelka działalność inwestycyjna w ich obrębie powinna być tak projektowana, aby zapewnić ich drożność, a w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się ich przebieg mając na uwadze ich specyfikę.

Korytarze ekologiczne wyznacza się w celu zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie Polski jedynym kompleksowym i mającym solidne podstawy naukowe systemem korytarzy ekologicznych jest sieć korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Na obszarze gminy Grudziądz znajdują się fragmenty trzech korytarzy ekologicznych. Dno doliny Wisły obejmuje korytarz ekologiczny GKPN-10A „Dolina dolnej Wisły”. Północną część gminy przecina korytarz GKPN-14A „Lasy łławskie – Bory Tucholskie”, a wzdłuż strefy krawędziowej doliny Wisły prowadzi korytarz KPN-14B „Lasy Brodnickie – Dolina Wisły”. Korytarze GKPN-10A i GKPN-14A mają rangę korytarzy „głównych”. Wszystkie korytarze są odnogami Korytarza Północnego (KPN). W koncepcji sieci ekologicznej ECONET – POLSKA obszar gminy Grudziądz położony jest w obrębie korytarza ekologicznego doliny Dolnej Wisły o znaczeniu międzynarodowym, który stanowi łącznik pomiędzy Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką na południu, a Morzem Bałtyckim na północy.

Do powiązań przyrodniczych należy niewątpliwie również sieć hydrograficzna. Jej oś stanowi rzeka Wisła położona wzdłuż zachodniej granicy gminy. Drugim największym ciekim jest płynąca w północnej części rzeka Osa, prawobrzeżny dopływ Wisły. Wzdłuż tych rzek występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią o średnim i wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi, gdzie uwzględnia się przepisy odrębne, w szczególności w zakresie prawa wodnego. Sieć hydrograficzną gminy Grudziądz uzupełniają mniejsze cieki, takie jak: Marusza – Rudniczanka, Turznica, Młynówka, Struga Sarnowska oraz liczne kanały i rowy, np. Kanał Główny, Rów Hermana, które pełnią ważną rolę, ponieważ odwadniają znaczne obszary gminy. Ze względu na niewielkie powierzchnie, jeziora odgrywają niewielką rolę w sieci hydrograficznej gminy.

Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wpływa też rzeźba terenu, która w przypadku gminy Grudziądz jest zróżnicowana. Przeważająca część obszaru gminy położona jest w obrębie rozległego rozszerzenia dolinnego Wisły – Kotliny Grudziądzkiej. Największą powierzchnię zajmuje najniższej położona, znajdująca się najbliżej Wisły terasa zalewowa, która zalega na wysokości około 15-20 m n.p.m. Na tej terasie znajdują się, m. in. wsie: Wielki Welcz, Rozgarty, Szynych, Sosnówka, Brankówka. Dużą powierzchnię gminy zajmują piaszczyste terasy erozyjne i akumulacyjne zalegające na wysokości około 25-35 m n.p.m. Na niej znajdują się, m.in. Ruda, Mały Rudnik, Wałdowo Szlacheckie, Piaski, Węgrowo, Kobylanka, Mokre. Na polodowcowej wysoczyźnie morenowej znajdującej się aż 85-90 m n.p.m. znajdują się Wielkie i Małe Lniska, Grabowiec oraz Stary Folwark. W strefie krawędziowej wysoczyzny znajdują się Gogolin i Skarszewy, a na kępach wysoczyznowych znajdują się, m. in. Nowa Wieś, Mokre, Świerkocin i Dusocin. Trzy pierwsze z tych miejscowości znajdują się na rozległej Kępie Fortecznej, a ostatnia w obrębie tzw. „Gór Łosiowych”.

Elementem łączącym środowisko przyrodnicze z antropogenicznym są uprawy rolnicze. Użytki rolne zajmują około 64% powierzchni gminy Grudziądz. Na obszarze gminy występuje pełen przekrój klas gruntów rolnych, przy czym najżyźniejsze grunty klas I-III zajmują około 20% powierzchni gminy. Produkcja rolna w Gminie Grudziądz jest wielokierunkowa, dostosowana do potrzeb rynku zbytu. Małe gospodarstwa dla zapewnienia dochodu ukierunkowują swoją produkcję roślinną na uprawę tytoniu, warzyw gruntowych, warzyw w szklarniach, pod osłonami foliowymi oraz sadownictwo. W większych gospodarstwach dominuje produkcja zbóż, ziemniaków, buraków, roślin przemysłowych i pastewnych.

Uwarunkowania ekofizjograficzne obszaru gminy Grudziądz, w tym w/w system powiązań przyrodniczych określają predyspozycje funkcjonalno-przestrzenne zagospodarowania gminy i determinują kierunki jej rozwoju. Zespoły zabudowy na terenie gminy Grudziądz tworzą swoistą mozaikę z lasami, użytkami rolnymi i nieużytkami, dzięki czemu zachowana jest ciągłość powiązań przyrodniczych, a warunki życia ludzi odznaczają się wysoką jakością. Zagospodarowanie terenu prowadzone jest z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, dzięki czemu system ekologiczny funkcjonuje prawidłowo.

5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Przez obszar gminy, w jej południowej części, przebiega fragment autostrady A1 wraz z węzłem autostradowym Grudziądz oraz droga krajowa nr 55 (o przebiegu północ-południe), a także droga krajowa nr 95, stanowiąca łącznik z autostradą. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy przebiega droga krajowa nr 16 (o przebiegu wschód-zachód), która niejako dzieli część północną i południową gminy. Drogi te stanowią główną oś układu drogowego gminy Grudziądz i generują zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Autostrada A1 (obsługująca transport w kierunku Trójmiasta, a dalej Skandynawii oraz Warszawy, Łodzi, Metropolii Górnośląskiej, Ukrainy, Węgier i Krajów Bałkańskich) stanowi element infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego. W południowej części gminy, w okolicy miejscowości Marusza, znajduje się też niewielki fragment drogi wojewódzkiej nr 534, która w dalszym przebiegu wyznacza granicę pomiędzy gminą Grudziądz a miastem Grudziądzem. Droga ta jest kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa. Uzupełnienie układu drogowego gminy stanowi gęsta sieć dróg powiatowych (ok. 94 km) i gminnych (ok. 348 km). Drogi powiatowe tworzą podstawowy układ sieci drogowej, gdyż łączą większe miejscowości na terenie gminy z drogami krajowymi, drogą wojewódzką i miastem Grudziądzem będącym regionalnym ośrodkiem rozwoju oraz siedzibą gminy. Do dróg gminnych należą drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Jeden z elementów docelowej głównej osi sieci drogowej gminy Grudziądz stanowi najważniejsza wojewódzka inwestycja celu publicznego w zakresie transportu, tj. trasa ekspresowa S5, łącząca drogę szybkiego ruchu S7 w Ostródzie z autostradą A1 w okolicy Grudziądza. Drugim istotnym elementem jest przebudowana droga krajowa nr 55 na odcinku Stolno – Grudziądz – granica województwa, co również stanowi jedno z priorytetowych zadań na poziomie województwa. Ponadto docelowa podstawowa sieć drogową uwzględnia nowe odcinki dróg lokalnych:

- odcinek łączący drogę powiatową na północ od miejscowości Gać z projektowaną drogą klasy zbiorczej na terenie miasta;
- odcinek w miejscowości Biały Bór, mający na celu stworzenie alternatywnej komunikacji miejscowości Biały Bór i terenów sąsiednich z miastem oraz umożliwiający dojazd do ośrodka wypoczynkowego nad jeziorem Rudnickim, z jednoczesnym ominięciem jego obszaru;
- odcinek łączący istniejące drogi gminne na południe od obszarów zabudowanych przy jeziorze Rudnickim;
- odcinek łączący projektowaną drogę przy jeziorze Rudnickim z ul. Gierymskiego w mieście;
- odcinek łączący miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądzu;
- odcinek łączący projektowaną drogę w granicach miasta, na osiedlu Mniszek, ze skrzyżowaniem drogi krajowej nr 55 z drogą powiatową nr 1622C wraz z realizacją skrzyżowania o ruchu okrężnym w miejscowości Pieńki Królewskie;
- odcinek łączący drogę powiatową w Rozgartach z osiedlem Rządź w granicach miasta Grudziądza.

Docelowy układ sieci drogowej na terenie gminy Grudziądz obejmuje wyremontowane drogi podlegające regularnym zabiegom konserwacyjno-remontowym i modernizacyjnym, których przepustowość umożliwia sprawne przemieszczania na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, wpływając pozytywnie na dostępność komunikacyjną gminy. Wzrost natężenia ruchu związany z zagęszczaniem zabudowy mieszkaniowej jest stale monitorowany. Gęsta sieć powiązań komunikacyjnych z Grudziądzem ma wpływ na drożność tych dróg oraz skrócenie czasu codziennych dojazdów mieszkańców gminy do miasta. Sieć dróg tranzytowych oraz prowadzących do nich szlaków lokalnych omija strefy gęstej zabudowy, wyprowadzając wzmożony ruch poza ośrodki osadnicze. W miejscach, gdzie nie jest to możliwe na drogach tranzytowych lokalizowane są bezpieczne przejścia dla pieszych wyposażone w inteligentne systemy ostrzegawcze. Nawierzchnie dróg na terenie gminy są utwardzone metodami zależnymi od występującego na nich natężenia ruchu. Zastosowane rozwiązania techniczne i przestrzenne, w szczególności wzdłuż głównych szlaków tranzytowych ograniczają uciążliwości

akustyczne i związane z rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń. W celu poprawy bezpieczeństwa drogi wyposażone są w oświetlenie, systemy odwodnieniowe, a w terenach zwartej zabudowy osiedli mieszkaniowych wprowadzane są strefy ruchu ograniczające prędkość. W zależności od natężenia ruchu, wzdłuż dróg znajdują się chodniki oraz ścieżki rowerowe, a lokalne drogi osiedlowe wykonane są jako ciągi pieszo-jezdne.

Docelowa sieć ścieżek pieszych i rowerowych jest gęsta i przebiega głównie wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu w celu poprawy bezpieczeństwa wszystkich użytkowników. Dogodne połączenia wpływają na ograniczenie ruchu pojazdów silnikowych oraz na wzrost aktywności mieszkańców gminy. Stanowią one alternatywne korytarze transportowe do Grudziądza oraz innych okolicznych miast, a także lokalne szlaki codziennego przemieszczania się.

W zakresie komunikacji kolejowej docelowa sieć transportowa na terenie gminy Grudziądz obejmuje dwie zrewitalizowane linie kolejowe: nr 207 łącząca Toruń z Malborkiem oraz nr 208 łącząca Działdowo z Chojnicami. Dzięki przystankom osobowym w miejscowości Wałdowo Szlacheckie linie te służą mieszkańcom gminy Grudziądz do przemieszczania się zarówno na krótkich, jak i dłuższych dystansach. Ponadto przez teren gminy Grudziądz może w przyszłości przebiegać szybka kolej związana z Centralnym Portem Komunikacyjnym, która w sposób wygodny i szybki łączyć będzie Grudziądz z CPK, Warszawą i Gdańskiem.

Przez teren gminy Grudziądz przebiegają również Międzynarodowe Drogi Wodne nr E40 i E70. Trasa obu tych dróg biegnie Wisłą, wzdłuż zachodnich granic gminy. Droga E40 ma łączyć morze Bałtyckie z morzem Czarnym poprzez Wisłę, projektowany kanał na terytorium Polski, Prypeć i Dniepr, natomiast droga E70 łączy belgijską Antwerpię u wybrzeży morza Północnego z Litewską Kłajpedą nad morzem Bałtyckim. Drogi te stanowią infrastrukturę transportową obsługującą kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego.

5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Gmina Grudziądz posiada rozbudowaną sieć wodociągową, obejmującą wszystkie sołectwa. Najgęściej zwodociągowana jest południowa część gminy, ponieważ stopień zwodociągowania odpowiada stopniowi koncentracji zabudowy. Docelowa sieć wodociągowa obejmuje swym zasięgiem zabudowę wszystkich miejscowości podmiejskich i satelitarnych. W przypadku rozproszonych zagród rolniczych oraz pojedynczych siedlisk mieszkaniowych dopuszczone są indywidualne ujęcia wody. Docelowo urządzenia infrastruktury wodociągowej są w dobrym stanie technicznym i podlegają bieżącym remontom i naprawom. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie rozbudowywana oraz modernizowana (m. in. poprzez realizację infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody), w szczególności na terenach, gdzie gwałtownie wzrasta intensywność zabudowy mieszkaniowej, by możliwe było zaopatrzenie w wodę wszystkich chętnych mieszkańców gminy. Dostarczana woda na cele bytowo-socjalne spełnia wymagania jakościowe określone przepisami norm i standardów. Stan techniczny sieci umożliwia minimalizację jej awaryjności, zapobiega stratom wody i unikaniu wtórnego zanieczyszczenia, a także umożliwia utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach awaryjnych oraz zagrożenia kryzysowego, a także zapewnia dostateczną ilość wody dla celów ochrony przeciwpożarowej, co umożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej. Woda na potrzeby mieszkańców gminy Grudziądz dostarczana jest z ujęć znajdujących się na terenie miasta – w Lesie Rudnickim, a dla skrajnych terenów gminy również z ujęć zlokalizowanych w gminach Rogóźno oraz Gruta, w związku z powyższym również strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej znajdują się niemalże w całości poza granicami gminy Grudziądz.

Gmina Grudziądz prowadzi swoją gospodarkę ściekową wspólnie z miastem Grudziądzem. Znajduje się ona częściowo w zasięgu aglomeracji ściekowej Grudziądz. Obszar tej aglomeracji, poza miastem Grudziądzem obejmuje części miejscowości Nowa Wieś, Świerkocin, Mokre, Parski, Wielkie Lniska, Węgrowo, Marusza, Zakurzewo, Biały Bór, Gać. Oczyszczalnia ścieków obsługująca tę aglomerację znajduje się w miejscowości Nowa Wieś w gminie Grudziądz. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna należąca do spółki miejskiej. Docelowa sieć kanalizacyjna obejmuje

wszystkie miejscowości podmiejskie oraz znaczną część miejscowości satelitarnych. Gospodarka ściekowa dla części rozproszonej zabudowy gminy rozwiązywana jest poprzez oczyszczalnie przydomowe i szamba. Docelowa sieć kanalizacyjna gminy Grudziądz jest stale rozbudowywana i poszerzana w kierunku miejscowości o najbardziej dynamicznym rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Dla racjonalizacji odprowadzenia ścieków prowadzi się monitoring ścieków wprowadzanych do sieci, bieżące usuwanie awarii oraz zapewnienie zdolności urzędzeń do realizacji odprowadzenia ścieków w sposób ciągły i niezawodny. Ponadto, na obszarach wiejskich, z rozproszoną zabudową, w miejscach, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznie uzasadniona, docelowo funkcjonuje system wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz monitoring ich prawidłowego działania. Powyższe działania gminy i inwestycje w infrastrukturę techniczną służą ochronie wód podziemnych, w tym m. in. poprzez likwidację bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków.

Zabudowa na terenie gminy Grudziądz jest zaopatrywana w prąd elektryczny z sieci niskiego i średniego napięcia za pośrednictwem napowietrznych i wewnątrzowych stacji transformatorowych. Gęstość tych sieci wzrasta wraz z rozwojem zabudowy. Docelowo sieci są regularnie modernizowane, m. in. poprzez budowę nowych stacji transformatorowych oraz poprawę stanu technicznego infrastruktury. Ponadto przez teren gminy przebiegają rozdzielcza sieć wysokiego napięcia oraz linie przesyłowe najwyższych napięć, które są w miarę potrzeb rozbudowywane i modernizowane w celu dostosowania do zwiększonych przesyłów mocy. Charakteryzują się one strefami oddziaływania pola elektromagnetycznego mającymi znaczny wpływ na sposób zainwestowania terenów sąsiednich. Elementami sieci elektroenergetycznej w gminie Grudziądz są również instalacje odnawialnych źródeł energii. Należą do nich prywatne i gminne kolektory słoneczne i mikroinstalacje fotowoltaiczne montowane na gruncie oraz na dachach budynków mieszkalnych, usługowych, produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, takich jak szkoły czy ośrodki zdrowia; farmy fotowoltaiczne oraz elektrownie wiatrowe. Realizacja takich instalacji jest czynnie wspierana przez organy gminy Grudziądz poprzez stosowne projekty, doradztwo i dofinansowanie.

Docelowa rozdzielcza sieć gazowa obejmuje wszystkie miejscowości podmiejskie oraz znaczną część miejscowości satelitarnych. Systematyczna rozbudowa sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia wpływa na zwiększenia liczby odbiorców gazu. W miejscach, gdzie stopień rozproszenia zabudowy wpływa na brak ekonomicznych przesłanek do rozbudowy sieci, mieszkańcy w miarę potrzeb korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach. W zakresie sieci przesyłowych przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, których obecność powoduje konieczność wyznaczania stref kontrolowanych, gdzie obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Na terenie Gminy Grudziądz, ze względu na gęstość zabudowy oraz strukturę przestrzenną gminy, brak jest zorganizowanego scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Funkcjonują tu głównie indywidualne źródła ciepła o niskich mocach oraz nieliczne kotłownie lokalne, które obsługują przede wszystkim obiekty gminne, takie jak szkoły, przychodnie zdrowia, a także budynki mieszkalne wielorodzinne. Odbiorcy indywidualni ogrzewają swoje obiekty przy wykorzystaniu indywidualnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe, gaz ziemny oraz w niewielkim stopniu olej opałowy. Coraz większy odsetek zabudowy ogrzewany jest przy pomocy pomp ciepła zasilanych elektrycznie, uznawanych za jedno z najczystszych i najkorzystniejszych źródeł ciepła.

Gmina Grudziądz znajduje się w zasięgu wszystkich działających na terenie Polski operatorów telefonii komórkowej. Sieć telekomunikacyjna podlega stałej rozbudowie, zarówno w formie tradycyjnej, jak i z wykorzystaniem nowych technologii. Docelowo infrastruktura światłowodowa obejmuje całą gminę, dzięki zintegrowanemu systemowi połączonemu z systemami sieci wojewódzkiej oraz krajowej i zakłada pełną dostępność do łączny telekomunikacyjnych. W celu umożliwienia rozwoju społeczeństwa informacyjnego, realizuje się szerokopasmowy dostęp do Internetu, sieci bezprzewodowych oraz systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu, m. in. za pomocą sieci Hotspotów. Rozwój obszarów zabudowy oraz wzrost poziomu życia mieszkańców tworzą także dynamiczny rynek konsumentów usług dla systemów cyfrowej telefonii komórkowej, które są systematycznie rozbudowywane.

Zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Grudziądz zapewnia RIPOK Zakurzewo - Zakład Gospodarki Odpadami w Zakurzewie, którego zarządcą jest spółka miejska. Obiekt ten zlokalizowany jest w północnej części gminy Grudziądz, na północ od miejscowości Zakurzewo. Na terenie zakładu funkcjonuje też punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych – PSZOK Zakurzewo, obsługujący mieszkańców całej gminy. W zakładzie w Zakurzewie funkcjonuje również instalacja do wytwarzania paliw alternatywnych z odpadów oraz energii elektrycznej z biogazu.

W zakresie infrastruktury społecznej podstawowym elementem jest zasób mieszkaniowy. Na terenie gminy Grudziądz systematycznie zwiększa się liczba budynków mieszkalnych, a co za tym idzie również mieszkań i izb. Jest to wynikiem rosnącej liczby mieszkańców gminy, ale też rosnących wymagań dotyczących standardów mieszkaniowych. Poza zabudową mieszkaniową stanowiącą własność prywatną na obszarze gminy Grudziądz występują mieszkania komunalne. Część tego zasobu zlokalizowana jest w mieście Grudziądz, natomiast reszta rozproszona na terenie gminy. Docelowa wielkość zasobu mieszkaniowego gminy dostosowana jest do potrzeb mieszkańców i wynika zarówno z prognozowanego wzrostu liczby ludności jak i z potrzeby polepszenia jakości życia mieszkańców gminy. Analizując zasoby mieszkaniowe w gminie Grudziądz, poza ich liczbą i powierzchniami, istotne są cechy jakościowe stanowiące o standardzie tych mieszkań, a co za tym idzie jakości życia mieszkańców. Docelowo zasób mieszkań komunalnych jest stale modernizowany, mieszkania podlegają termomodernizacjom, remontom, a także wymianie poszczególnych instalacji.

W zakresie oświaty na terenie gminy Grudziądz znajdują się zarówno publiczne jak i niepubliczne szkoły podstawowe i przedszkola, w tym oddziały przedszkolne w szkołach. Sieć placówek edukacyjnych zaspokaja rzeczywiste zapotrzebowania społeczne. Nowe obiekty edukacyjne powstają w miejscach tak zwanych luk, czyli obszarach, gdzie odległość od istniejących placówek jest największa, a także w miejscach, gdzie w najbardziej dynamicznym tempie przybywa młodych mieszkańców. Ponadto nacisk kładzie się również na rozwój i modernizację istniejących obiektów, w tym m. in. budowę sal gimnastycznych, boisk sportowych i placów zabaw, wyposażenie sal lekcyjnych oraz rozwój kompetencji wśród nauczycieli. Docelowo na terenie gminy Grudziądz funkcjonują żłobki zlokalizowane w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców, które dzięki opiece nad najmłodszymi mieszkańcami gminy umożliwiają rozwój zawodowy rodziców, wpływając na aktywizację gospodarczą. W zakresie szkół ponadpodstawowych uczniowie kontynuują naukę między innymi w szkołach w pobliskim Grudziądzu, w związku z czym nie notuje się potrzeby powstania tego typu placówek na terenie gminy Grudziądz.

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Opieki Zdrowotnej wraz z ośrodkami zdrowia. Wszystkie przychodnie świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, gabinetu zabiegowo - diagnostycznego, gabinetu położnej środowiskowej oraz gabinetu stomatologicznego. Obiekty te są w miarę potrzeb rozbudowywane, modernizowane i wyposażane w niezbędny sprzęt. Ponadto, dla mieszkańców gminy Grudziądz, opieka lekarsko - pielęgniarska sprawowana jest przez Szpital Specjalistyczny w Grudziądzu. Ze względu na ogólne tendencje „starzenia się” społeczeństwa, w miarę potrzeby powstają nowe ośrodki zdrowia, a także domy opieki nad seniorami.

Pomoc społeczną na terenie gminy Grudziądz realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną gminy i ma swoją siedzibę w budynku Urzędu Gminy Grudziądz w Grudziądzu. Ośrodek ten oferuje przede wszystkim pomoc w formie świadczeń pieniężnych, ale również w zakresie, m. in. pracy socjalnej, interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania czy usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego: poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne.

Na terenie gminy Grudziądz instytucjami kultury wpisanymi do Rejestru Instytucji Kultury są: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku. Działalność GOKiS skupia się na organizacji różnego rodzaju zajęć stałych oraz imprez

cyklicznych i okolicznościowych. Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku wraz ze swoimi filiami zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom Gminy Grudziądz. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu ich potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury. Głównym zadaniem jednostki jest gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów oraz popularyzacja czytelnictwa i kultury słowa. Jednostka umożliwia dostęp do zbiorów w formie tradycyjnej i elektronicznej. W działalność jednostki wpisują się cykliczne wydarzenia okolicznościowe i literackie, spotkania autorskie, wystawy, zajęcia edukacyjne i warsztaty. Biblioteka jest organizatorem konkursów, uczestniczy w projektach, mających na celu promocję aktywności kulturalnej i edukacyjnej wśród różnych grup społecznych i wiekowych.

Do głównych atrakcji turystycznych w gminie należy plaża w Białym Borze przy ośrodku Delfin. Jej docelowe otoczenie stanowią nowoczesne domki letniskowe, pole namiotowe wraz z zapleczem sanitarnym, sanitariaty dla użytkowników plaży, hangar na zimowanie sprzętu pływającego, pomost wraz ze slipem do wodowania sprzętu wodnego, pomost wędkarski, zjeżdżalnia wodna, plac zabaw, parking i promenada wraz z oświetleniem i towarzyszącymi obiektami małej architektury.

W zakresie turystyki na terenie gminy Grudziądz znajduje się wiele interesujących obiektów. W Parku Krajobrazowym Góry Łosiowe znajduje się punkt widokowy na rzekę Wisłę i okolice. W miejscowości Mokre zlokalizowany jest początek przyrodniczej leśnej ścieżki dydaktycznej zawiadywanej przez Nadleśnictwo Jamy. W Zakurzewie działa Centrum Edukacji Ekologicznej, które daje możliwość zapoznania dzieci i młodzieży z zasadami życia w zgodzie z naturą. Gmina bogata jest w zabytki architektury militarnej stanowiącej zarówno wewnętrzny i zewnętrzny pierścień obronny twierdzy Grudziądz – należą do nich m. in. doskonale zachowany Fort Grupy Wielka Księża Góra w Wielkich Lniskach, który w sezonie obsługuje tysiące turystów z kraju i zagranicy.

Ponadto do infrastruktury społecznej zaliczyć należy obiekty rekreacyjne i rekreacyjno-sportowe, takie jak sale gimnastyczne, boiska sportowe, place zabaw wraz z urządzeniami fitness oraz świetlice wiejskie wyposażone w niezbędny sprzęt AGD i RTV. Jednostki gminne dokładają wszelkich starań, by powyższe obiekty funkcjonowały prawidłowo i w pełni służyły mieszkańcom gminy.

Na terenie gminy Grudziądz funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, do których zadań należy ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w szczególności poprzez ochronę przeciwpożarową, współdziałanie z innymi służbami ratowniczymi w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc przy wypadkach drogowych. Jednostki te są regularnie doposażane w niezbędny sprzęt, a ich członkowie uczestniczą w licznych szkoleniach.

5.5. Wizja rozwoju Gminy Grudziądz i rozmieszczenie planowanych działań

WIZJA ROZWOJU GMINY GRUDZIĄDZ

Gmina Grudziądz w 2033 roku to Gmina o rozbudowanej ofercie edukacyjnej, kulturalnej, sportowej i zdrowotnej. To Gmina o zwiększonym dostępie do usług społecznych i nauczania, dzięki rozwojowi infrastruktury i oferty edukacyjnej. To również Gmina o urozmaiconej ofercie usług dla osób, które wymagają wsparcia oraz nastawiona na aktywność w obszarze kultury i sportu. To także Gmina utrzymująca porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz wysoki poziom ochrony zdrowia.

Gmina Grudziądz w 2033 roku to Gmina rozbudowanej infrastruktury technicznej, w tym opartej na rozwiązaniach ekologicznych. To Gmina z dużymi zasobami mieszkaniowymi o wysokiej jakości, a także z rozwiniętą gospodarką wodno-ściekową i odpadową. To również Gmina, która stawia na silny rozwój infrastruktury transportowej i przestrzeni publicznych.

Gmina Grudziądz w 2033 roku to wreszcie Gmina stawiająca na rozwój przedsiębiorczości i aktywizację zawodową. To Gmina, gdzie panują dobre warunki inwestycyjne oraz sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości i aktywizacji osób bezrobotnych.

Aby powyższa wizja mogła się ziścić, konieczna jest realizacja zaplanowanych działań, których planowane rozmieszczenie zobrazowano na poniższych mapach.

5.6. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Gminy Grudziądz na tle koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- **system przyrodniczy** – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- **system osadniczy** – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- **system transportowy** – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrzwojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- **kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa** – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- **zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej** – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- **założenia polityki terytorialnej województwa** – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Gminy Grudziądz znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, do których należą:

- **3 parki krajobrazowe:**
 - **Chelmiński Park Krajobrazowy;**
 - **Nadwiślański Park Krajobrazowy;**
 - **Góry Łosiowe.**
- **2 obszary chronionego krajobrazu:**
 - **Strefy Krawędziowej Doliny Wisły;**
 - **Doliny Osy i Gardegi.**
- **1 stanowisko dokumentacyjne:**
 - **Białochowo.**
- **4 obszary Natura 2000:**
 - **Cytadela Grudziądz;**
 - **Dolina Osy;**
 - **Dolna Wisła;**
 - **Dolina Dolnej Wisły.**
- **15 pomników przyrody.**
- **49 użytków ekologicznych.**

Ponadto przez teren Gminy Grudziądz przebiegają korytarze ekologiczne: GKPN-14A Lasy Iławskie – Bory Tucholskie, KPn-14B Lasy Brodnickie – Dolina Wisły oraz GKPN-10A Dolina dolnej Wisły.

Lokalizacja obszarów szczególnie cennych przyrodniczo i krajobrazowo wynika z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzy 56 miast dość równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

Gmina ma siedzibę w mieście Grudziądz, które jest ośrodkiem regionalnym.

System transportowy:

Infrastrukturę transportową na terenie Gminy Grudziądz obsługującą kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa stanowią Międzynarodowe Drogi Wodne E40 i E70 oraz autostrada A1 (obsługująca transport w kierunku Trójmiasta, a dalej Skandynawii oraz Warszawy, Łodzi, Metropolii Górnośląskiej, Ukrainy, Węgier i Krajów Bałkańskich), Natomiast droga ekspresowa S5 oraz linie Kolei Dużych Prędkości nr 5 i 242 w ramach Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego stanowią elementy infrastruktury transportowej planowanej do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa.

Ponadto układ drogowy w gminie Grudziądz stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, w tym m.in. droga krajowa nr 55 na odcinku relacji Grudziądz – Klęczkowo oraz Grudziądz – Mokre i droga Wojewódzka nr 534 relacji Grudziądz – Rypin (jako droga kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa).

W aspekcie transportowym należy wspomnieć także, iż na terenie Gminy Grudziądz zlokalizowane zostały cztery projekty kluczowe z zakresu transportu. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Projektami tymi są:

- projekt nr 460. Przebudowa linii kolejowej 207 na odcinku Grudziądz – granica województwa. Projekt dotyczy kontynuacji prac na rzecz modernizacji linii nr 207 na brakującym odcinku pomiędzy Grudziądzem, a granicą województwa, w celu umożliwienia realizacji konkurencyjnego czasowo transportu kolejowego w relacji Toruń – Grudziądz – Malbork – Trójmiasto,
- projekt nr 434. „Budowa S5”. Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa,

- projekt nr 445. „Połączenie Grudziądza z drogą S5”. Poprawa dostępności zewnętrznej miasta Grudziądza poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej 534 łączącej Grudziądz z projektowaną drogą S5,
- projekt nr 462. „Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa – IX. Rewitalizacja linii kolejowej nr 208 na odcinku Grudziądz – Brodnica.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

- 1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
- 2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
 - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
 - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziedzinowej współpracy gospodarczej,
 - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
- 3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
- 4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
- 5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
- 6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
- 7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
- 8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego.
- 9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
- 10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
- 11) Linia kolejowa Trzciniec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

W części Gminy Grudziądz zidentyfikowano obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolniczą przestrzeń produkcyjną oraz makroobszar inwestycyjny. Wynika to również z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”. Rolnicza przestrzeń produkcyjna, w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozaprzrodniczymi stanowi bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki.

Ponadto w ramach *Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego*, Gmina Grudziądz została zaliczona do „gmina szczególnie predysponowanych do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym”.

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa:

Na terenie Gminy Grudziądz zostało zlokalizowanych pięć projektów kluczowych. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Zidentyfikowane projekty to:

- projekt nr 460. Przebudowa linii kolejowej 207 na odcinku Grudziądz – granica województwa. Projekt dotyczy kontynuacji prac na rzecz modernizacji linii nr 207 na brakującym odcinku pomiędzy Grudziądzem, a granicą województwa, w celu umożliwienia realizacji konkurencyjnego czasowo transportu kolejowego w relacji Toruń – Grudziądz – Malbork – Trójmiasto.
- projekt nr 434. „Budowa S5”. Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa,
- projekt nr 445. „Połączenie Grudziądza z drogą S5”. Poprawa dostępności zewnętrznej miasta Grudziądza poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej 534 łączącej Grudziądz z projektowaną drogą S5,
- projekt nr 462. „Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa – IX. Rewitalizacja linii kolejowej nr 208 na odcinku Grudziądz – Brodnica.
- projekt nr 423. „Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej” – budowa Centrum Sportów Rowerowych w miejscowości Nowa Wieś, w gminie Grudziądz.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Gmina Grudziądz przynależy do MOF Grudziądz (poziom III) oraz do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Grudziądz (poziom IV).

Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy przedstawione na jednej mapie stanowią załącznik nr 3 do niniejszej Strategii.

Rozdział VI.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

6.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Obszar gminy Grudziądz charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, w związku z czym planowanie zagospodarowania gminy powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego. Część gminy znajduje się w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, gdzie poszanowanie walorów środowiskowych, w tym przyrodniczych i krajobrazowych jest zadaniem priorytetowym, co regulują przepisy odrębne dotyczące tych form ochrony, wprowadzając, m. in. szereg zakazów i nakazów. Ponadto należy zapewnić dalsze funkcjonowanie doliny Wisły jako ponadlokalnego korytarza ekologicznego oraz doliny Osy i strefy krawędziowej doliny Wisły jako korytarzy regionalnych, głównie poprzez dalsze zalesianie gruntów ornych, pozostawienie niezalesionych enklaw łąk, pastwisk i nieużytków oraz ekstensywny charakter zabudowy.

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.

Do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

- 1) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:
 - ochrona powietrza:
 - termomodernizacja obiektów w celu oszczędności energii cieplnej,
 - modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą, pompy ciepła,
 - wspieranie powstawania odnawialnych źródeł energii jako rozwiązań proekologicznych;
 - ochrona przed hałasem:
 - przebudowa istniejących dróg,
 - remonty dróg gminnych i powiatowych,
 - uzupełnienie i tworzenie szpalerów zieleni o funkcji ochronnej i izolacyjnej wzdłuż dróg,
 - budowa ciągów pieszo – rowerowych,
 - przy budowie nowych dróg szybkiego ruchu stosować technologie ograniczające rozprzestrzenianie się hałasu;
 - ochrona powierzchni ziemi:
 - prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi,
 - sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
 - monitorowanie stanu środowiska;
- 2) właściwa gospodarka wodno-ściekowa w celu ochrony wód:
 - właściwa gospodarka ściekowa:
 - modernizacja, budowa i rozbudowa oraz usprawnienie funkcjonowania infrastruktury kanalizacyjnej,
 - budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie o korzystnych warunkach geologiczno-gruntowych;
 - zaopatrzenie w wodę:
 - rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej,
 - sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej;
 - właściwa gospodarka wodna:
 - inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji,
 - budowa urządzeń retencjonujących wodę i umożliwiających jej wykorzystanie,

- wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych,
 - pozostawienie obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego wolnych od zabudowy;
- 3) ochrona i rozwój obszarów zalesionych i zadrzewionych:
- ograniczenie do minimum zmiany funkcji terenów leśnych na cele nieleśne,
 - zalesianie gruntów rolnych najniższych klas,
 - prowadzenie zalesienia równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów,
 - rewitalizacja i pielęgnacja założeń dworsko-parkowych,
 - bieżąca ochrona obiektów prawnie chronionych;
- 4) ochrona bioróżnorodności:
- koncentracja zabudowy i pozostawienie terenów o najwyższych walorach przyrodniczych wolnych od zabudowy,
 - uzupełnianie ubytków drzewostanu w kompleksach zieleni i alejach drzew szlachetnymi gatunkami rodzimymi,
 - wzbogacanie w zieleń obrzeży wód powierzchniowych i lokalnych podmokłości, w tym ograniczanie ich wykaszania,
 - w terenach zabudowy przewidzieć odpowiednią ilość terenów zieleni publicznej urządzonej, terenów rekreacji, sportu i wypoczynku, o wysokim udziale terenów czynnych biologicznie,
 - zapobieganie szkodliwym działaniom pasożytniczych owadów, grzybów,
 - zapobieganie chorobom drzew i roślin,
 - ograniczenie wycinki drzew.
- 5) gospodarka odpadami i zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
 - bieżąca konserwacja i modernizacja urządzeń w składowisku odpadów w Zakurzewie,
 - dofinansowanie usuwania azbestu;
 - zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych przez kontrole przewozów i stanu technicznego pojazdów;
- 6) edukacja ekologiczna:
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju,
 - realizacja obiektów wspierających edukację ekologiczną, jak np. ścieżki edukacyjne, ośrodki i szkoły ekologiczne,
 - promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym: organizowanie konkursów ekologicznych dla szkół, sołectw i mieszkańców gminy,
 - wspieranie działań stowarzyszeń w zakresie edukacji ekologicznej;
- 7) gospodarczy i rolniczy rozwój regionu z zachowaniem zasad trwałego rozwoju:
- ograniczenie przeznaczania gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze,
 - rozwój i promowanie rolnictwa ekologicznego,
 - wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez właściwą politykę gospodarki przestrzennej.

6.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Spośród obiektów, terenów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, znajdujących się na terenie gminy Grudziądz część objęta jest ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków, a część ujęta w ewidencji konserwatorskiej i wskazana do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Na prace prowadzone w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i w ich otoczeniu oraz obszarach wpisanych do rejestru zabytków istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wobec inwestycji budowlanych w odniesieniu do obiektów i obszarów w ewidencji zabytków, ale nie objętych wpisem do rejestru zabytków, istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii WKZ.

Na terenie gminy Grudziądz znajduje się 6 obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, które stanowią różnorodną grupę zabytków (są to kościoły, parki dworskie, zagroda wiejska oraz fort). Ponadto Wójt Gminy Grudziądz prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków, w której ujęte są liczne zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Zasób zabytków gminy Grudziądz uzupełniają nieruchomości archeologiczne, tj. stanowiska archeologiczne, będące śladami materialnej działalności ludzkiej w przeszłości oraz ważnym świadectwem rozwoju osadnictwa na terenach ziemi grudziądzkiej. Dodatkowo, jako krajobraz kulturowy w gminie Grudziądz zakwalifikowano przede wszystkim historyczne układy ruralistyczne, które stanowią syntezę warunków przyrodniczych oraz działalności człowieka.

Podstawowy dokument służący podejmowaniu działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego stanowi Program Opieki nad Zabytkami. Aktualny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Grudziądz ustala następujące cele priorytetowe:

- rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
- ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego,
- badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Cele te mają zostać osiągnięte poprzez realizację działań o konkretnych kierunkach oraz określonych zadań, zaplanowanych w długoletniej perspektywie. Dla osiągnięcia powyższych celów wskazuje się następujące zasady:

- zachowanie, ochrona, konserwacja i rewaloryzacja istniejących obiektów zabytkowych,
- konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wszelkie prace prowadzone przy obiektach zabytkowych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- rewitalizacja z dopuszczeniem zmiany sposobu użytkowania obiektów zabytkowych w celu pełnienia funkcji publicznych, w tym propagowania historii miejsca,
- zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących poprowadzić do utraty wartości zabytkowej,
- remonty budynków historycznych należy prowadzić na zasadach pozwalających zachować jako eksponowane walory zabytkowe elewacji tj. kompozycję elewacji, detal architektoniczny, rodzaj wykończenia elewacji, historyczny rodzaj materiałów budowlanych,
- zachowanie zabudowy mieszkalnej drewnianej i murowanej o cechach tradycyjnych, charakterystycznych dla miejsca i regionu oraz kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do tych obiektów,
- dopuszczenie wymiany zabudowy, której stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ludzi i mienia z warunkiem uprzedniego uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- nawiązanie nowej zabudowy usytuowaniem, gabarytem, kształtem i pokryciem dachu do zabudowy historycznej, tradycyjnej,
- uwzględnienie sąsiedztwa obiektów o wartości kulturowej w lokalizacji nowej zabudowy – nowe budynki nie mogą być sytuowane w sposób degradujący istniejącą, tradycyjną zabudowę, a ich forma architektoniczna winna być dostosowana do otaczającej zabudowy i krajobrazu,
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych kolidujących z tkanką historyczną lub powodujących ich degradację,

- utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji zabytkowych założeń ruralistycznych poprzez wprowadzanie zabudowy w miejscach uwarunkowanych historycznie,
- obowiązek dostosowania realizowanych elementów zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego otoczenia,
- ochrona starodrzewu rosnącego w sąsiedztwie obiektów o wartości kulturowej i zieleni komponowanej towarzyszącej zabudowie (m.in. przy plebaniach, szkołach itd.),
- na terenie historycznych zespołów i założeń folwarcznych, dworsko-parkowych i podworskich dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego,
- zakaz zmniejszania powierzchni zabytkowych parków oraz znaczącej ingerencji w rzeźbę terenu,
- obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych, przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założeń folwarcznych, dworsko-parkowych i podworskich oraz ochrona i pielęgnacja drzewostanu i zachowanie oraz renowacja cennych historycznie obiektów zabytkowych,
- zakaz ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytków w szczególności drzewostanu parkowego,
- zachowanie istniejących cmentarzy (w tym nieczynnych) jako trwałego i nienaruszalnego elementu tożsamości historyczno-kulturowej gminy,
- ochrona układu przestrzennego (alei, układu kwater), zabytkowego drzewostanu, historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury, tj. ogrodzenia, pompy wody, kaplice, w obrębie historycznych cmentarzy,
- ochrona kapliczek i figurek, będących przejawem kultu religijnego i tradycji, pod kątem ich lokalizacji i formy przestrzennej.

6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Ze względu na sąsiedztwo miasta Grudziądz, głównym zagrożeniem dla struktury przestrzennej gminy Grudziądz jest suburbanizacja, w związku z czym za priorytet należy przyjąć zapobieganie niekontrolowanemu rozpraszaniu zabudowy. Należy dążyć do zagęszczenia zabudowy przy maksymalnym wykorzystaniu potencjału infrastruktury technicznej z poszanowaniem terenów zieleni i otwartych przestrzeni, uwzględniając przy tym potencjał kulturowy wynikający z lokalizacji obiektów i obszarów objętych formami ochrony zabytków oraz potencjał przyrodniczy wynikający z lokalizacji form ochrony przyrody. W związku z powyższym, przyjmuje się główne cele polityki przestrzennej gminy Grudziądz:

- 1) koncentracja zabudowy w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przy maksymalnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej:
 - wyznaczenie terenów predysponowanych do zabudowy jako uzupełnienie obszarów już przekształconych,
 - unikanie rozpraszania zabudowy,
 - rozwój poszczególnych funkcji dla zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców, jako sposób na kontrolowanie procesów suburbanizacyjnych, tzn. uzupełnianie stref zabudowy mieszkaniowej o funkcje usługowe, rekreacyjne oraz tereny zielone,
 - stosowanie rozwiązań minimalizujących wzajemne oddziaływanie pomiędzy funkcjami terenów, których sąsiedztwo może powodować konflikty przestrzenne; na granicach terenów o różnym przeznaczeniu wprowadzać zieleń izolacyjną lub stosować projektowanie strefowe, tj. stopniowe zmniejszanie oddziaływania terenów względem siebie (produkcja – usługi – mieszkaniowo-usługowe – mieszkaniowe),

- uwzględnienie odpowiedniej ilości terenów niezbędnych do obsługi komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej, z przewidywanym wzrostem natężenia ruchu i jego charakteru oraz przepustowości sieci spowodowanych osadnictwem;
- 2) lokalizacja funkcji usługowej i przemysłowej jako motoru rozwoju gospodarczego i zapewnienie miejsc pracy mieszkańcom:
 - wyznaczenie obszarów aktywizacji gospodarczej z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
 - lokalizacja usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, natomiast funkcji produkcyjnej z uwzględnieniem możliwych negatywnych oddziaływań,
 - umożliwienie modernizacji i rozwoju istniejącej zabudowy produkcyjnej z uwzględnieniem ewentualnych oddziaływań na tereny sąsiednie;
- 3) utrzymanie i rozwój rolnictwa oraz ochrona terenów leśnych:
 - utrzymanie funkcji terenów rolniczych, w szczególności gruntów o wysokiej klasie bonitacyjnej,
 - zachowanie istniejących terenów leśnych oraz zadrzewień śródpolnych;
- 4) dążenie do zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu wymogów ekologicznych i ochrony środowiska przyrodniczego:
 - uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych przy projektowaniu poszczególnych funkcji terenów,
 - uwzględnienie niezbędnych terenów dla urządzeń melioracyjnych umożliwiających odprowadzenie wód opadowych i ich retencję z rozległych terenów projektowanej zabudowy i powierzchni utwardzonych.

Ponadto w celu zachowania wysokich standardów zabudowy oraz ciągłego wzrostu poziomu życia, dla zabudowy o funkcjach mieszkalnych należy:

- dostosować powierzchnie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową do przewidywanych potrzeb, z uwzględnieniem prognoz demograficznych,
- przewidzieć możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy z zachowaniem jej wysokiej jakości, z jednoczesną likwidacją zabudowy zdegradowanej,
- nawiązywać parametrami i cechami projektowanej zabudowy do jej otoczenia,
- zachować możliwie duży udział powierzchni biologicznie czynnej w granicach działek budowlanych,
- kształtować wskaźniki zabudowy, w tym jej intensywność i wielkość nowo wydzielanych działek budowlanych, z uwzględnieniem rangi i charakteru jednostki osadniczej,
- dostosować liczbę miejsc parkingowych do liczby mieszkań,
- tereny zabudowy mieszkaniowej lokalizować w miejscach z dostępem do sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej,
- dopuścić mikroinstalacje odnawialnych źródeł energii na potrzeby budynków mieszkalnych.

6.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Za obiekty handlu wielkopowierzchniowego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozumieć należy obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m². Ze względu na charakter gminy oraz jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Grudziądz – regionalnego ośrodka administracyjno-usługowego, na terenie gminy Grudziądz nie występuje potrzeba lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

6.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego realizują określone ustawowo działania na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i krajowym, niezależnie od statusu podejmującego je podmiotu oraz źródła finansowania. Cel ten jest przeznaczony i dostępny dla ogółu danej społeczności. Do celów publicznych zalicza się m. in. infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną.

Obiekty te winny być rozmieszczone w oparciu o analizy uwzględniające prognozy demograficzne, strukturę społeczną oraz istniejące w przestrzeni obiekty, ponieważ mają one kluczowe znaczenie dla zaspokojenia potrzeb społeczności i niwelowanie różnic społecznych związanych z nierównomiernym dostępem do tego typu obiektów. Ważnym elementem procesu realizacji inwestycji celu publicznego są również konsultacje społeczne, pozwalające uwzględnić faktyczne potrzeby i problemy mieszkańców. Realizacja inwestycji celu publicznego jako priorytet powinna przyjmować zrównoważony rozwój i korzyści społeczne. Ze względu na sąsiedztwo miasta, inwestycje celu publicznego winny być realizowane w miarę możliwości w powiązaniu z planami rozwoju Grudziądz, przy współpracy obu samorządów. Realizacja inwestycji celu publicznego, tak jak realizacja wszystkich innych obiektów, winna uwzględniać zarówno aspekty urbanistyczne, środowiskowe, kulturowe, ekonomiczne i społeczne poprzez wybór optymalnego wariantu danej inwestycji. Inwestycje celu publicznego winny być realizowane przede wszystkim na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w myśl Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym powinny stanowić jedynie uzupełnienie możliwości lokalizacji takich inwestycji. Na etapie sporządzania dokumentów planistycznych, należy w terenach funkcjonalnych przewidzieć odpowiednią ilość terenów dla lokalizacji inwestycji celu publicznego w zakresie spełnienia zadań własnych gminy. Inwestycje celu publicznego w zakresie ponadlokalnym i krajowym winny być szczegółowo konsultowane z samorządem gminnym oraz mieszkańcami gminy Grudziądz. Inwestycje celu publicznego stanowiące budynki, podobnie jak pozostała zabudowa, powinny zachować wysoką estetykę i wpisywać się charakterem, skalą i sposobem zagospodarowania w tereny sąsiednie, w tym istniejącą zabudowę. Zarówno budynki jak i tereny stanowiące realizację inwestycji celu publicznego winny być realizowane jako ogólnodostępne, z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, co zapewnia dostęp również osobom ze szczególnymi potrzebami. Obiekty te winny być pozbawione barier poziomych i pionowych, a zastosowane urządzenia i rozwiązania architektoniczne umożliwiać łatwy dostęp.

Reasumując realizacja inwestycji celu publicznego ma priorytet nad działaniami indywidualnymi, jednak powinna być poprzedzona szczegółowymi analizami i odpowiadać potrzebom społecznym oraz wszelkim uwarunkowaniom danego obszaru.

6.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Komunikacja oraz infrastruktura techniczna i społeczna stanowią podstawowe elementy warunkujące możliwość powstania zabudowy, bez względu na jej funkcję. Prawdłowo ukształtowane systemy komunikacyjne i infrastrukturalne przyczyniają się do rozwoju gminy, a także zmniejszenia kosztów związanych z ich utrzymaniem oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania poszczególnych elementów. W związku z powyższym dla prawidłowego rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej należy:

- a) w zakresie komunikacji:
 - regularnie realizować przebudowy, modernizacje i remonty dróg dla zwiększenia ich przepustowości oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania (hałas, zanieczyszczenia),
 - budować nowe odcinki dróg publicznych w celu poprawy dostępności komunikacyjnej gminy, w tym przede wszystkim usprawnienia komunikacji z miastem Grudziądzem,
 - dostosować parametry techniczne dróg do przewidywanego wzrostu natężenia ruchu i jego charakteru (w tym tranzytowego) spowodowanego rozwojem zabudowy,

- dla poprawy bezpieczeństwa ruchu wyposażać drogi w systemy odwodnienia, oświetlenie, sygnalizację oraz lokalizować wzdłuż nich chodniki i ścieżki rowerowe,
 - uzupełniać i tworzyć szpalery zieleni o funkcji ochronnej i izolacyjnej wzdłuż dróg,
 - tereny w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu (autostrada A1, droga krajowa nr 55, droga wojewódzka nr 534) oraz nowych dróg tranzytowych pozostawić wolne od zabudowy,
 - zachować niezbędną rezerwę terenów wolnych od zabudowy dla realizacji ponadlokalnych ciągów komunikacyjnych (m. in. trasy szybkiego ruchu S5 i linii kolejowych związanych z CPK),
 - czynnie uczestniczyć w konsultacjach związanych z realizacją i modernizacją dróg wyższych kategorii i linii kolejowych przebiegających przez teren gminy Grudziądz (m. in. droga szybkiego ruchu S5, linie kolejowe związane z CPK),
 - propagować transport kolejowy i transport publiczny jako alternatywę dla indywidualnej komunikacji samochodowej;
- b) w zakresie infrastruktury technicznej:
- uzupełniać i modernizować istniejące sieci infrastruktury technicznej, w szczególności w miejscach, gdzie najgwałtowniej wzrasta intensywność zabudowy,
 - w miarę możliwości realizować infrastrukturę techniczną jako podziemną,
 - w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględniać rezerwę terenów dla budowy sieci przesyłowych oraz ograniczenia wynikające z sąsiedztwa tych linii,
 - rozbudowywać sieć wodociągową dla zapewnienia wszystkim mieszkańcom wody na cele bytowo-socjalne, o jakości spełniającej wymagane przepisami normy i standardy,
 - rozbudowywać sieć kanalizacyjną dla ograniczenia liczby zbiorników do gromadzenia ścieków w celu ochrony wód podziemnych,
 - monitorować stan istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz regularnie przeprowadzać prace konserwatorskie i remontowe w celu minimalizacji awaryjności sieci, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia,
 - na obszarach wiejskich, z rozproszoną zabudową, w miejscach, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznie uzasadniona, szczególną uwagę zwrócić na stworzenie systemu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - rozbudowywać sieć elektroenergetyczną dla zapewnienia nieprzerwanej dostawy prądu i odbioru nadprodukcji z instalacji odnawialnych źródeł energii, w szczególności z mikroinstalacji realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej,
 - rozbudowywać sieć gazową w celu zwiększenia liczby odbiorców tego niskoemisyjnego paliwa,
 - rozbudowywać sieć światłowodową oraz sieć hotspotów dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwój społeczeństwa informacyjnego;
- c) w zakresie infrastruktury społecznej:
- w terenach zabudowy przewidzieć odpowiednią ilość terenów zieleni publicznej urządzonej, terenów rekreacji, sportu i wypoczynku,
 - przewidzieć urządzenia melioracyjne umożliwiające odprowadzenie wód opadowych i ich retencję z rozległych terenów projektowanej zabudowy i powierzchni utwardzonych, z możliwością zagospodarowania zbiorników retencyjnych w terenach zieleni urządzonej i innych terenach wypoczynkowych,
 - sukcesywnie termomodernizować budynki użyteczności publicznej w celu ograniczenia strat ciepła, prowadzącego również do korzyści ekonomicznych,
 - w miarę potrzeb rozbudowywać istniejące i budować nowe obiekty użyteczności publicznej, w tym, m. in. obiekty oświaty, kultury, ochrony zdrowia, lokalizować nowe obiekty w terenach o dużej gęstości zabudowy, by służyły jak największej liczbie mieszkańców, ale również w miejscowościach satelitarnych, w celu przeciwdziałania wykluczeniom,
 - doposażać i modernizować obiekty użyteczności publicznej, takie jak szkoły, ośrodki zdrowia, biblioteki, świetlice, hale sportowe itd.,

- likwidować bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej w celu dostosowania ich dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- w miarę potrzeb modernizować zasób mieszkań komunalnych.

6.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Do odnawialnych źródeł energii potencjalnie zlokalizowanych oraz istniejących na terenie gminy Grudziądz zalicza się elektrownie wiatrowe wykorzystujące siłę wiatru, panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne, wykorzystujące energię słoneczną oraz biogazownie i elektrownie na biomasę zakładające wykorzystanie energetyczne stałych i suchych odpadów biomasy. Wszystkie obiekty OZE lokalizowane na terenie gminy muszą spełniać przepisy i normy szczególne mające odniesienie do ich rodzaju, wielkości i charakterystyki technicznej. Lokalizacja i budowa urządzeń odnawialnych źródeł energii winny odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi. Rozmieszczenie obiektów OZE winno być każdorazowo poprzedzone wielokierunkowymi analizami, by obiekty te wraz ze swoimi strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu nie stanowiły barier w przestrzeni i nie powodowały nadmiernego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz tereny mieszkaniowe. Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW winny być w pierwszej kolejności lokalizowane w strefach przemysłowych oraz w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu, gdzie oddziaływanie na środowisko już jest znaczące i wykluczona jest lokalizacja zabudowy mieszkaniowej. Ponadto należy dążyć do rozbudowy sieci elektroenergetycznych, w tym sieci przesyłowych dla umożliwienia odbioru wyprodukowanej energii oraz jej dystrybucji do odbiorców.

6.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Znaczna część obszaru gminy Grudziądz (ok. 60%) znajduje się w zasięgu rozległych przestrzennie form ochrony przyrody, takich jak: Park Krajobrazowy Góry Łosiowe, Chełmiński Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi, obszar ptasi Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły, obszar siedliskowy Natura 2000 Cytadela Grudziądz, obszar siedliskowy Natura 2000 Dolina Osy oraz liczne, choć niewielkie powierzchniowo użytki ekologiczne. Zagospodarowanie tych części gminy należy podporządkować wymogom ochrony przyrody i krajobrazu. Dla w/w form obowiązują przepisy szczególne dotyczące celów ochrony oraz nakazów i zakazów w nich obowiązujących. Większość z tych przepisów ogranicza możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zatem należy je uwzględnić projektując tego typu inwestycje. Ponadto przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy realizować w miarę możliwości w oddaleniu od zwartej zabudowy mieszkaniowej lub przewidzieć rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na tereny o funkcji mieszkaniowej, w celu uniknięcia konfliktów przestrzennych.

6.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rozkład użytkowania gruntów na terenie gminy Grudziądz determinuje główne funkcje gminy jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają grunty rolne – ok. 65% powierzchni gminy (wśród nich największą część zajmują grunty orne). Stosunkowo dużą powierzchnię (ok. 1/4 powierzchni gminy) stanowią też grunty leśne. W związku z powyższym szczególnie istotna jest ochrona rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz racjonalne gospodarowanie jej zasobami, dlatego ustala się następujące rekomendacje i zasady:

- wspieranie prawidłowego użytkowania gleb i ich ochrona przed prowadzeniem niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych;

- ograniczanie lokalizacji obiektów inwentarskich w systemie bezściółkowym ze względu na ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- objęcie ochroną przed zmianą na cele nierolnicze terenów szczególnie cennych dla rozwoju rolnictwa, w tym gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych oraz dużych, zwartych połąci gruntów rolnych;
- poprawa jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, poprzez przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie restrukturyzacji rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa lokalnych produktów rolnych, poprawę wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, wsparcie dla modernizacji budynków i urządzeń służących produkcji rolnej, wprowadzanie do gospodarstw technologii proekologicznych, wspieranie działań producentów rolnych;
- wspieranie wielokierunkowej produkcji rolnej, dostosowanej do rynku zbytu;
- objęcie ochroną zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, terenów łąk i pastwisk;
- zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa – uwzględniając siedliska i gatunki będące pod ochroną w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących lasów;
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych;
- poprawa stanu sanitarnego lasów;
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczania lasów;
- ochrona przeciwpożarowa lasów poprzez prowadzenie monitoringu wilgotności, utrzymanie drożności dróg pożarowych oraz ewentualne zakazy wstępu do lasu;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń.

6.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W myśl ustawy o rewitalizacji obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 3) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Delimitację jak i sposób prowadzenia działań naprawczych w tego typu terenach określa lokalny program rewitalizacji, w związku z czym kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach musi uwzględniać jego zalecenia, które poprzedzone są wielowymiarowymi analizami. Ponadto wskazuje się, iż w ujęciu przestrzennym w celu poprawy sytuacji obszarów zdegradowanych i podlegających rewitalizacji, należy:

- modernizować i rozbudowywać obiekty użyteczności publicznej,

- adaptować pustostany na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, w tym, m. in. obiekty popegeerowskie i przemysłowe,
- wyznaczać i organizować przestrzenie publiczne w postaci placów, skwerów, zieleńców, parków, promenad i ścieżek, które służyć mają integracji społecznej,
- budować, przebudowywać i remontować drogi gminne w celu ograniczenia możliwości powstawania terenów wykluczenia komunikacyjnego,
- rozbudowywać sieci uzbrojenia technicznego.

Dodatkowo wskazać należy, iż charakterystyka przestrzeni zabudowanej w gminie upoważnia do stwierdzenia, że krajobraz terenów zurbanizowanych wymaga przekształceń. Jego zły stan wynika w głównej mierze z niekontrolowanych procesów suburbanizacyjnych związanych z bezpośrednim sąsiedztwem miasta Grudziądz. Wobec oczekiwań poprawy warunków życia mieszkańców gminy, przekształceń wymaga znaczna liczba obiektów i założeń przestrzennych.

Wraz z poprawą warunków techniczno-użytkowych winna następować poprawa warunków estetycznych, m. in. przez powrót do tradycyjnej zabudowy wiejskiej. Obszary zwartej zabudowy wiejskiej wymagają przekształceń i rehabilitacji (rozumianej ogólnie jako działania mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie zarówno historycznej jak i współczesnej). Zamiast poszukiwań nowych terenów osiedleńczych należy wykorzystać istniejące przestrzenie niezabudowane, co pozwoli na prawidłową kontynuację i zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi. W ramach zachodzących przemian strukturalnych w rolnictwie należy przekształcać i rewaloryzować istniejące założenia folwarczne z dopuszczeniem lokalizacji na ich terenie lokalnych przetwórci produktów rolnych. Największe potrzeby w zakresie przekształceń i rehabilitacji zabudowy wymagają miejscowości nieposiadające wykształconego centrum wsi, a nowa zabudowa powstaje w wielu przypadkach w znacznym rozproszeniu i chaosie.

Charakterystycznymi obszarami wymagającymi przekształceń są również styki terenów produkcyjnych z terenami zabudowy mieszkaniowej. Miejsca te, ze względu na stosunkowo duży stopień wzajemnego oddziaływania, stwarzają ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych. Dla obszarów takich należy w miarę możliwości sporządzać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazujące rozwiązania minimalizujące skutki negatywnych oddziaływań, jak np. pasy zieleni izolacyjnej, stopniowanie funkcji zabudowy (np. zabudowa produkcyjna – zabudowa usługowa – zabudowa mieszkaniowa).

Dodatkowo szczególną uwagę należy zwrócić na tereny występowania złóż kopalin. Działalność eksploatacyjna przeobraża tereny gruntów rolnych i leśnych w często trudne do rekultywacji nieużytki. Mając na względzie przywrócenie terenom przekształconym dawnych funkcji produkcyjnych i rekreacyjno-krajobrazowych należy dążyć do likwidacji na obszarach przeobrażonych powstałych deformacji powierzchni. W głównym zarysie polegać ona powinna na przemieszczeniu zdjętych i zdeponowanych w trakcie robót górniczych mas nadkładu do powstałych pustek poeksploatacyjnych. Dopuszcza się również pozostawienie głębszych wyrobisk celem zapelnienia ich wodą i utworzenia sztucznych zbiorników wodnych. Kierunki rekultywacji poeksploatacyjnej muszą być zgodne z wydanymi koncesjami. Abstrahując od powyższego, mimo iż obowiązek taki nie wynika z przepisów prawnych, w tym z Prawa geologicznego i górniczego, zaleca się sporządzenie planów miejscowych dla terenów górniczych w granicach gminy Grudziądz w celu zabezpieczenia terenów sąsiednich oraz umożliwienia bezkonfliktowej i efektywnej eksploatacji.

Rozdział VII.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji

Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny*

Według ustawy, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+”

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te będą realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako, że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

- 1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
- 2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
- 3) Rozwój gospodarczy.
- 4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
- 5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
- 6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
- 7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
- 8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- 9) Rozwój uzdrowisk.
- 10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
- 11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
- 12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
- 13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
- 14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest konieczność przewyższenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+”, należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie przestrzeni	Sprawne funkcjonowanie systemów
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy finalne efekty Strategii Przyspieszenia 2030+ to:

- 1) Wzrost zamożności mieszkańców.
- 2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
- 3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”.

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

- 1) **Spółeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

- 2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Konkurencyjna gospodarka.**

- 3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

- 4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	3. Konkurencyjna gospodarka	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	5. Spójne i bezpieczne województwo
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.5. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa OSI	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Gminy Grudziądz do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”).	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	TAK
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”).	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	TAK

Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	TAK
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej				
Obszar poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.	Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest precyzyjne określenie zasięgu terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.	Obszary zdegradowane	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.6. Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz	Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Piaski	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości w Nowa Wieś	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu

	bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Doposażenie sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Poprawa dostępności w obszarach: architektonicznym i technicznym Szkół Podstawowych w miejscowościach Nowa Wieś oraz Piaski	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji

	<p>obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.</p>
<p>Rozwój kompetencji zawodowych wśród nauczycieli szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 1303. Doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz rozwój doradztwa metodycznego. Kierunek dotyczy także działań związanych z rozwojem doradztwa metodycznego, przygotowania materiałów szkoleniowych. W przypadku nauczycieli przedmiotów zawodowych kierunek dotyczy także warsztatów, szkoleń i staży u przedsiębiorców (w tym u rzemieślników) lub producentów maszyn i urządzeń. Kierunek obejmuje także kształtowanie kompetencji nauczycieli do kształcenia dla Przemysłu 4.0.</p>
<p>Budowa żłobka wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Biały Bór</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4101. Rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Przekształcenie oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych Gminy Grudziądz w zespoły szkolno - przedszkolne</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4102. Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji przedszkolnej.</p>
<p>Budowa przedszkola w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4102. Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji przedszkolnej.</p>

<p>Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły na cele realizacji publicznego obiektu pomocy społecznej - Dzienny Dom Senior+ w miejscowości Sosnówka</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.</p>
<p>Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolin</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Budowa biblioteki w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4105. Rozwój infrastruktury kultury i sztuki, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu kultury i sztuki bez względu na rodzaj, charakter i rangę danej instytucji. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu,</p>

	<p>jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Odnowa zabytkowych budynków położonych na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.</p>
<p>Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 2404. Rozwój oferty podmiotów upowszechniania kultury, który dotyczy działań związanych z rozwojem oferty instytucji kultury, oferowanej na poziomie lokalnym i regionalnym – adresowanych ze względu na swój charakter przede wszystkim do społeczności lokalnych lub społeczności województwa. W stosunku do kierunku „2405. Rozwój podmiotów prowadzących działalność artystyczną”, decydujący w demarkacji jest charakter danego przedsięwzięcia i jego powszechność występowania w przestrzeni kulturalnej kraju.</p> <p>Kierunek dotyczy wsparcia nie tylko podmiotów prowadzonych przez sektor publiczny, ale także przedsięwzięć komercyjnych (podmiotów gospodarczych), organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, osób indywidualnych – działających w obszarze kultury.</p>
<p>Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania</p>

	dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowy nowego boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry od 15 m x 28 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Wodeckiego w Węgrowie	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Mokre	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Przebudowa boiska sportowego przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małym Rudniku	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na

	<p>budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Nowa Wieś</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa skateparku przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w miejscowości Mały Rudnik oraz w miejscowości Nowa Wieś</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu</p>

	<p>spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Organizacja Biegów Sportowych na terenie Gminy, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delfin Cross Run (organizator Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin) - Bieg Ogniomistrza - Bieg UltraŁoś - Bieg Karpia 	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Realizacja działań w obszarze sportu (np. kolarstwa i karate)</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji</p>

	<p>i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Przebudowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Sztynwag</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury</p>

	<p>towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Nowa Wieś</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/institucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/institucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających</p>

	<p>na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Przebudowa z rozbudową infrastruktury turystycznej Gminnego Ośrodka Sportów Wodnych w Białym Borze nad Jeziorem Rudnickim Wielkim wraz z wyposażeniem</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Budowa platformy widokowej Góry Łosiowe w Zakurzewie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności</p>

	<p>przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Rozbudowa szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4803. Tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych, służących udostępnianiu walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), oraz stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru.</p>
<p>Opracowanie przewodnika turystycznego dla szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4803. Tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych, służących udostępnianiu walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), oraz stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru.</p>
<p>Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>

<p>Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Mały Rudnik</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Zakup i dostawa nowych wozów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Dusocin</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy</p>

	<p>objektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
<p>Poprawa bezpieczeństwa przez budowę centralnego systemu monitoringu na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 5302. Rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, który dotyczy ogółu działań organizacyjnych i niezbędnych działań inwestycyjnych mających na celu przeciwdziałanie (poprzez monitoring) wystąpieniu zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz sprawnego systemu ostrzegania w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego. W szczególności należy wskazać na działania na rzecz integracji różnych systemów monitorowania.</p>
<p>Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Piaski</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p> <p>W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań na rzecz ratownictwa medycznego. W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności polegającej na udostępnianiu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, jeśli infrastruktura ta jest integralną częścią bazy leczenia.</p>

<p>Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mały Rudnik</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p> <p>W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań na rzecz ratownictwa medycznego. W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności polegającej na udostępnianiu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, jeśli infrastruktura ta jest integralną częścią bazy leczenia.</p>
<p>Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej</p>

	<p>skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p> <p>W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań na rzecz ratownictwa medycznego. W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności polegającej na udostępnianiu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, jeśli infrastruktura ta jest integralną częścią bazy lecznictwa.</p>
<p>Budowa parkingu przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4107. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu podstawowej, specjalistycznej, w tym szpitalnej ochrony zdrowia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia, ale w zależności od specyfiki, mogą one być także zawarte w ramach kierunków „2304. Rozwój diagnostyki na rzecz szybkiego wykrywania chorób” oraz „2305. Rozwój telemedycyny” (zwłaszcza jeśli dotyczy tylko inwestycji małej skali, modernizacji, „doposażania” placówek bez zasadniczego poszerzania ich funkcjonalności).</p> <p>W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań na rzecz ratownictwa medycznego. W ramach kierunku możliwe jest także prowadzenie działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności polegającej na udostępnianiu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, jeśli infrastruktura ta jest integralną częścią bazy lecznictwa.</p>
<p>Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy</p>

	<p>mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUIKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.</p>
<p>Uporządkowanie zasobów mieszkaniowych Gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUIKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.</p>
<p>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dusocin - Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.</p>
<p>Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.</p>
<p>Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Wielkie Lniska</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.</p>
<p>Budowa infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej zasilającej miejscowości Ruda i Wałdowo Szlacheckie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.</p>
<p>Uporządkowanie i poprawa warunków na sieci wodociągowej w miejscowości Nowa Wieś</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej</p>

	infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Usuwanie azbestu na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń. Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Turznice	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Wielkie Lniska	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa sieci gazowej na terenie Gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 4709. Rozwój infrastruktury przesyłu i magazynowania energii, który dotyczy działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zasilania w energię poprzez rozwój sieci służącej do jej przesyłu. Dotyczy także rozwoju infrastruktury zaopatrzenia w gaz.
Współpraca z Gaz Systemem w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia	Projekt zgodny z kierunkiem 4709. Rozwój infrastruktury przesyłu i magazynowania energii, który dotyczy działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zasilania w energię poprzez rozwój sieci służącej do jej przesyłu. Dotyczy także rozwoju infrastruktury zaopatrzenia w gaz.
Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań.
Rozwój sieci światłowodowej	Projekt jest zgodny z kierunkiem 5204. Rozwój infrastruktury IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz nowoczesnej gospodarki. Kierunek dotyczy ogółu działań związanych z rozwojem infrastruktury IT niezbędnej dla rozwoju publicznych i komercyjnych zastosowań technologii informacyjnych. Kierunek dotyczy także wyposażania gospodarstw domowych w indywidualny sprzęt do tych celów.
Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 534 Grudziądz-Rypin	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżki pieszo – rowerowej relacji Biały Bór - Wałdowo Szlacheckie – Ruda	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Rozbudowa ścieżek rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Grudziądz (dotyczy kierunku działań II.3.4. – etap II)	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa przejścia dla pieszych na DK 55 w miejscowości Mały Rudnik	Projekt zgodny z kierunkiem 4501. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg krajowych dla zapewnienia dostępności województwa w relacjach międzyregionalnych. Dotyczy ogółu działań z zakresu przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy

	standardu na sieci istniejących dróg krajowych oraz realizacji nowych dróg krajowych.
Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej nr 55 w miejscowości Pieńki Królewskie	Projekt zgodny z kierunkiem 4501. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg krajowych dla zapewnienia dostępności województwa w relacjach międzyregionalnych. Dotyczy ogółu działań z zakresu przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy standardu na sieci istniejących dróg krajowych oraz realizacji nowych dróg krajowych.
Budowa drogi łączącej miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądzu	Projekt zgodny z kierunkiem 4501. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg krajowych dla zapewnienia dostępności województwa w relacjach międzyregionalnych. Dotyczy ogółu działań z zakresu przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy standardu na sieci istniejących dróg krajowych oraz realizacji nowych dróg krajowych.
Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi krajowej nr 55 relacji Grudziądz - Klęczkowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Współpraca z GDDKiA przy budowie drogi S5 i CPK	Projekt zgodny z kierunkiem 4501. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg krajowych dla zapewnienia dostępności województwa w relacjach międzyregionalnych. Dotyczy ogółu działań z zakresu przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy standardu na sieci istniejących dróg krajowych oraz realizacji nowych dróg krajowych.
Budowa przystanku osobowego w ciągu linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni – Malbork w miejscowości Biały Bór, gmina Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4515. Poprawa infrastruktury stacji i przystanków kolejowych oraz dworców autobusowych dla obsługi pasażerskiej oraz rozwój ich

	<p>zdolności do pełnienia roli węzłów multimodalnych w transporcie pasażerskim. Dotyczy rozwoju infrastruktury stacji i przystanków kolejowych oraz dworców autobusowych dla obsługi ruchu pasażerskiego, w szczególności poprawy ich standardu a także rozwoju infrastruktury pozwalającej na bezpieczne pozostawianie pojazdów (samochody, motocykle, rowery) osób korzystających z transportu kolejowego. Obejmuje także relokację oraz budowę dworców i przystanków.</p>
<p>Budowa stacji ładowania pojazdów na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4518. Przygotowanie infrastruktury transportowej do rozwoju elektromobilności, który dotyczy rozwoju infrastruktury magazynowania energii oraz ładowania pojazdów – zarówno publicznie dostępnej (komercyjnej), jak i prywatnej.</p>
<p>Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowane na tego typu cele).</p>
<p>Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 040565C wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pieńki Królewskie”</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.</p> <p>Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.</p>
<p>Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4501. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg krajowych dla zapewnienia dostępności województwa w relacjach międzyregionalnych. Dotyczy ogółu działań z zakresu przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy</p>

	standardu na sieci istniejących dróg krajowych oraz realizacji nowych dróg krajowych.
Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądzu – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miejscowości Mały Rudnik poprzez rozbudowę i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Przebudowa budynku po byłej wylęgarni drobiu w miejscowości Nowa Wieś wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Rewitalizacja nieużytkowanych cmentarzy położonych na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Rozbudowa oraz przebudowa zabytkowego budynku Pastorówki wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Welczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkola Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztywnag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin)	Projekt zgodny z kierunkiem 4708. Promocja budownictwa energooszczędnego, który dotyczy działań mających na celu ograniczanie zużycia energii poprzez promocję i wsparcie realizacji budownictwa energooszczędnego.
Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Senior+ w miejscowości Sosnówka	Projekt zgodny z kierunkiem 4708. Promocja budownictwa energooszczędnego, który dotyczy działań mających na celu ograniczanie zużycia energii poprzez promocję i wsparcie realizacji budownictwa energooszczędnego.
Budowa ścieżki edukacyjnej w miejscowości Mokre	Projekt zgodny z kierunkiem 2106. Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców, który dotyczy ogółu działań związanych

	z realizacją edukacji ekologicznej adresowanej do wszystkich grup pokoleniowych, a więc ukierunkowanych na kompleksowe proekologiczne zmiany postaw ludności. Kierunek dotyczy także działań mających na celu realizację bazy infrastrukturalnej dla edukacji ekologicznej.
Adaptacja zagrody wiejskiej w Dusocinie na potrzeby ośrodka edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe wraz z czynną ochroną przyrody na obszarze NATURA 2000	Projekt zgodny z kierunkiem 2106. Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców, który dotyczy ogółu działań związanych z realizacją edukacji ekologicznej adresowanej do wszystkich grup pokoleniowych, a więc ukierunkowanych na kompleksowe proekologiczne zmiany postaw ludności. Kierunek dotyczy także działań mających na celu realizację bazy infrastrukturalnej dla edukacji ekologicznej.
Wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w szkołach poprzez zorganizowanie optymalnej przestrzeni edukacyjnej - stworzenie szkolnych ekopracowni	Projekt zgodny z kierunkiem 2106. Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców, który dotyczy ogółu działań związanych z realizacją edukacji ekologicznej adresowanej do wszystkich grup pokoleniowych, a więc ukierunkowanych na kompleksowe proekologiczne zmiany postaw ludności. Kierunek dotyczy także działań mających na celu realizację bazy infrastrukturalnej dla edukacji ekologicznej.
Przeciwdziałanie emisjom - naszą szkolną misją (montaż stacji pomiaru powietrza i wewnętrznych monitorów edukacyjnych we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz oraz wyświetlacza LED zewnętrznego na budynku Urzędu Gminy Grudziądz, na którym będą wyświetlane informacje przekazywane z czujników wszystkich pięciu stacji pogodowych)	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Budowa mikroinstalacji prosumenckich na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4706. Upowszechnienie zachowań prosumenckich wśród indywidualnych odbiorców energii, który dotyczy działań mających na celu ograniczenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych poprzez wzrost udziału konsumpcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, osiąganę poprzez rozwój małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepła, realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej.

<p>Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4705. Rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, który dotyczy ogółu działań mających na celu rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, pod warunkiem niepowodowania negatywnych skutków środowiskowych, w tym obniżania komfortu zamieszkania.</p>
<p>Wykonanie otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych w Białym Borze</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4202. Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody. Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, rozumianych jako walor środowiskowy. Nie dotyczy zaopatrzenia w wodę ludności lub gospodarki oraz nie dotyczy rozwoju infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków (będących przedmiotem celu operacyjnego „46. Infrastruktura techniczna”). W szczególności dotyczy takich działań jak: czynne i bierne zabezpieczanie zasobów wód przed zanieczyszczeniem lub uszczuplaniem, działania na rzecz wszystkich sposobów retencji wody: mała, glebowa, krajobrazowa, retencja na obszarach zurbanizowanych i duża (nawet jeśli jednym z ich celów, ale niedominującym, mają być nawodnienia rolnicze), działania na rzecz poprawy jakości (stanu czystości) wód, także działania o charakterze środowiskowym wobec zbiorników i cieków wodnych (w tym rekultywacja, renaturyzacja), a także wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia wody (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowane na tego typu cele).</p>
<p>Wykorzystanie wód termalnych na potrzeby gminy Grudziądz</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4202. Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody. Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, rozumianych jako walor środowiskowy. Nie dotyczy zaopatrzenia w wodę ludności lub gospodarki oraz nie dotyczy rozwoju infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków (będących przedmiotem celu operacyjnego „46. Infrastruktura techniczna”). W szczególności dotyczy takich działań jak: czynne i bierne zabezpieczanie zasobów wód przed zanieczyszczeniem lub uszczuplaniem, działania na rzecz wszystkich sposobów retencji wody: mała, glebowa, krajobrazowa, retencja na obszarach zurbanizowanych i duża (nawet jeśli jednym z ich celów, ale niedominującym, mają być nawodnienia rolnicze), działania na rzecz poprawy jakości (stanu czystości) wód, także działania o charakterze środowiskowym wobec zbiorników i cieków wodnych (w tym rekultywacja, renaturyzacja), a także wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia wody (działania o charakterze</p>

	organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, który dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych.
Ochrona pomników przyrody na terenie gminy Grudziądz	Projekt zgodny z kierunkiem 4202. Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody. Kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, rozumianych jako walor środowiskowy. Nie dotyczy zaopatrzenia w wodę ludności lub gospodarki oraz nie dotyczy rozwoju infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków (będących przedmiotem celu operacyjnego „46. Infrastruktura techniczna”).
Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	Projekt zgodny z kierunkiem 4401. Wyznaczanie i urządzenie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego, który dotyczy działań związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele produkcyjne, usługowe, magazynowe i składowe, standardowo oznaczanych jako P lub P/U (wraz z niezbędnymi terenami dla infrastruktury, zieleni itp.), a także działań na rzecz ich wyposażania w infrastrukturę – niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej (wodną, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, zasilania w paliwa, infrastrukturę łączności i informatyczną). Dotyczy także działań mających na celu wyposażenie terenów już przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powyższe cele. Dotyczy także ponownego przystosowania do wykorzystania na cele gospodarcze niewykorzystywanych, byłych terenów służących działalnościami gospodarczym.
Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	Projekt zgodny z kierunkiem 4401. Wyznaczanie i urządzenie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego, który dotyczy działań związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele produkcyjne, usługowe, magazynowe i składowe, standardowo oznaczanych jako P lub P/U (wraz z niezbędnymi terenami dla infrastruktury, zieleni itp.), a także działań na rzecz ich wyposażania w infrastrukturę – niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej (wodną, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, zasilania w paliwa,

	infrastrukturę łączności i informatyczną). Dotyczy także działań mających na celu wyposażenie terenów już przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powyższe cele. Dotyczy także ponownego przystosowania do wykorzystania na cele gospodarcze niewykorzystywanych, byłych terenów służących działalności gospodarczym.
Organizacja forów gospodarczych dla przedsiębiorców	Projekt zgodny z kierunkiem 3308. Promocja gospodarcza województwa, który dotyczy ogółu działań promocyjnych województwa ukierunkowanych na rozwój potencjału gospodarczego. Ma na celu przede wszystkim promocję sprzedaży towarów i usług poza terytorium województwa oraz napływ inwestycji spoza terytorium województwa.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VIII.

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiągnięcie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Sekretarz Gminy – osoba zarządzająca wdrażaniem strategii, odpowiedzialna za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- poszczególne referaty i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki podległe gminy.

Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

WÓJT	RADA GMINY	SEKRETARZ GMINY	REFERATY I JEDNOSTKI
<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie i koordynacja działań • Integrowanie zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji strategii • Wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja działań • Harmonizowanie i poszerzanie partnerstw • Poszukiwanie nowych źródeł finansowania • Monitoring, ewaluacja i przygotowywanie zmian do aktualizacji • Promocja 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie gminy i jej otoczenia,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych				
I.1.1	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Piaski	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.2	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.3	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości w Nowa Wieś	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.4	Doposażenie sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.5	Poprawa dostępności w obszarach: architektonicznym i technicznym Szkół Podstawowych w miejscowościach Nowa Wieś oraz Piaski	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.6	Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.7	Rozwój kompetencji zawodowych wśród nauczycieli szkół,	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

	dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz			
I.1.8	Budowa żłobka wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Biały Bór	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.9	Przekształcenie oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych Gminy Grudziądz w zespoły szkolno - przedszkolne	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.1.10	Budowa przedszkola w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.2. Rozwój usług dla osób starszych				
I.2.1	Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły na cele realizacji publicznego obiektu pomocy społecznej - Dzienny Dom Senior+ w miejscowości Sosnówka	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.3. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury				
I.3.1	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolin	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.3.2	Budowa biblioteki w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.3.3	Odnowa zabytkowych budynków położonych na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.3.4	Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

I.3.5	Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.4. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu				
I.4.1	Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry od 15 m x 28 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Wodeckiego w Węgrowie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.2	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.3	Przebudowa boiska sportowego przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małym Rudniku	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.4	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Nowa Wieś	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.5	Budowa skateparku przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w miejscowości Mały Rudnik oraz w miejscowości Nowa Wieś	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.6	Organizacja Biegów Sportowych na terenie Gminy, m.in.: - Delfin Cross Run (organizator Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin) - Bieg Ogniomistrza - Bieg UltraŁoś - Bieg Karpia	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

I.4.7	Realizacja działań w obszarze sportu (np. kolarstwa i karate)	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.8	Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.9	Przebudowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.10	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Sztynwag	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.11	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Nowa Wieś	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.12	Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.4.13	Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki				
I.5.1	Przebudowa z rozbudową infrastruktury turystycznej Gminnego Ośrodka Sportów Wodnych w Białym Borze nad Jeziorem Rudnickim Wielkim wraz z wyposażeniem	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.5.2	Budowa platformy widokowej Góry Łosiowe w Zakurzewie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

I.5.3	Rozbudowa szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.5.4	Opracowanie przewodnika turystycznego dla szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.5.5	Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego				
I.6.1	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Mały Rudnik	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.6.2	Zakup i dostawa nowych wozów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.6.3	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Dusocin	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.6.4	Poprawa bezpieczeństwa przez budowę centralnego systemu monitoringu na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny I.7. Lepsza jakość usług zdrowotnych				
I.7.1	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Piaski	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

I.7.2	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mały Rudnik	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.7.3	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
I.7.4	Budowa parkingu przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych				
II.1.1	Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.1.2	Uporządkowanie zasobów mieszkaniowych Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny II.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci telekomunikacyjnej				
II.2.1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dusocin - Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.2	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.3	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Wielkie Lniska	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.4	Budowa infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

	zasilającej miejscowości Ruda i Wałdowo Szlacheckie			
II.2.5	Uporządkowanie i poprawa warunków na sieci wodociągowej w miejscowości Nowa Wieś	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.6	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.7	Usuwanie azbestu na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.8	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.9	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Turznice	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.10	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Wielkie Lniska	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.11	Budowa sieci gazowej na terenie Gminy	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.12	Współpraca z Gaz Systemem w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.13	Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.2.14	Rozwój sieci światłowodowej	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej				

II.3.1	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.2	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.3	Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 534 Grudziądz-Rypin	Urząd Gminy Grudziądz, Urząd Miasta i Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz, Urząd Miasta i Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.4	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej relacji Biały Bór - Wałdowo Szlacheckie – Ruda	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.5	Rozbudowa ścieżek rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Grudziądz (dotyczy kierunku działań II.3.4 – etap II)	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.6	Budowa przejścia dla pieszych na DK 55 w miejscowości Mały Rudnik	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.7	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej nr 55 w miejscowości Pieńki Królewskie	Urząd Gminy Grudziądz, Urząd Miasta i Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz, Urząd Miasta i Gminy Grudziądz,	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.8	Budowa drogi łączącej miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądzu	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.9	Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.10	Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi krajowej nr 55 relacji Grudziądz - Kłęczkowo	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

II.3.11	Współpraca z GDDKiA przy budowie drogi S5 i CPK	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.12	Budowa przystanku osobowego w ciągu linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni – Malbork w miejscowości Biały Bór, Gmina Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.13	Budowa stacji ładowania pojazdów na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.14	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.15	Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 040565C wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pieńki Królewskie”	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.3.16	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych				
II.4.1	Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądzu – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.4.2	Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miejscowości Mały Rudnik poprzez rozbudowę i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

II.4.3	Przebudowa budynku po byłej wylęgarni drobiu w miejscowości Nowa Wieś wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.4.4	Rewitalizacja nieużytkowanych cmentarzy położonych na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
III.4.5	Rozbudowa oraz przebudowa zabytkowego budynku Pastorówki wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
III.4.6	Remont i przebudowa budynku po Szkole Podstawowej w Wielkim Węlczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny II.5. Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku				
II.5.1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkola Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztynwag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin)	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.2	Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Senior+ w miejscowości Sosnówka	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.3	Budowa ścieżki edukacyjnej w miejscowości Mokre	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

II.5.4	Adaptacji zagrody wiejskiej w Dusocinie na potrzeby ośrodka edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe wraz z czynną ochroną przyrody na obszarze NATURA 2000	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.5	Wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w szkołach poprzez zorganizowanie optymalnej przestrzeni edukacyjnej - stworzenie szkolnych ekopracowni	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.6	Przeciwdziałanie emisjom - naszą szkolną misją (montaż stacji pomiaru powietrza i wewnętrznych monitorów edukacyjnych we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz oraz wyświetlacza LED zewnętrznego na budynku Urzędu Gminy Grudziądz, na którym będą wyświetlane informacje przekazywane z czujników wszystkich pięciu stacji pogodowych)	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.7	Budowa mikroinstalacji prosumenckich na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.8	Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.9	Wykonanie otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych w Białym Borze	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.10	Wykorzystanie wód termalnych na potrzeby gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

II.5.11	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
II.5.12	Ochrona pomników przyrody na terenie gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel strategiczny III. Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego				
Cel operacyjny III.1. Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych				
III.1.1	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobyłanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
III.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobyłanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz
Cel operacyjny III.2. Rozwój przedsiębiorczości				
III.2.1	Organizacja forów gospodarczych dla przedsiębiorców	Urząd Gminy Grudziądz	Urząd Gminy Grudziądz	Wójt Gminy Grudziądz

Źródło: Opracowanie własne

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Gminy Grudziądz.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie Grudziądz. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy w latach 2022-2027	Dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr LVII/496/2022 Rady Gminy Grudziądz z dnia 30.06.2022 r.
		Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr L/443/2022 Rady Gminy Grudziądz z dnia 24.02.2022 r.
		przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr LXII/552/2022 Rady Gminy Grudziądz z dnia 15.12.2022 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Programu współpracy Gminy Grudziądz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr LXII/540/2022 Rady Gminy Grudziądz z dnia 24.11.2022 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XVII/167/2019 Rady Gminy Grudziądz z dnia 19.12.2019 r.
2.	Zarządzanie kryzysowe	Plan zarządzania kryzysowego	Dokument przyjęty w 2016 roku, wymaga aktualizacji. Planowane przyjęcie dokumentu 12.2023 r.
3.	Turystyka i kultura	Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Grudziądz na lata 2020-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXVII/238/2020 Rady Gminy Grudziądz z dnia 24.09.2020 r.
4.	Gospodarka komunalna	Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Grudziądz	Dokument obowiązujący, przyjęty i zatwierdzony Uchwałą Nr XXXVIII/319/20 Rady Miejskiej Grudziądza z dnia 16.12.2020 r.
		Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Grudziądz w latach 2021-2026	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr LXIII/547/2022 Rady Gminy Grudziądz z dnia 15.12.2022 r.
		Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Grudziądz na lata 2022 - 2024	Dokument obowiązujący, przyjęty Zarządzeniem Wójta Gminy Grudziądz Nr 110/2022 z dnia 24.11.2022 r.
5.	Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Grudziądz	Dokument utracił ważność, nowy w trakcie opracowywania, zostanie przyjęty w 2024 roku
6.	Ochrona środowiska	Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XX/192/2020 Rady Gminy Grudziądz z dnia 27.02.2020 r.
		Plan gospodarki niskoemisyjnej	Dokument utracił ważność, nowy w trakcie opracowywania, zostanie przyjęty w 2024 roku
		Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Grudziądz na lata 2011-2015 (z perspektywą do 2032r.)	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą X/41/2011 Rady Gminy Grudziądz z dnia 30.06.2011
7.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grudziądz	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr LXXIII/614/23 Rady Gminy Grudziądz z dnia 28.09.2023 r.
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Wg stanu na 31.12.2022 r. na terenie Gminy Grudziądz obowiązuje 138 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
8.	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom w sytuacjach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych
		Uchwała budżetowa	Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom każdorazowo przy wprowadzaniu zmian do budżetu gminy na dany rok

Źródło: Opracowanie własne

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględni będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom			
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych			
1.	Liczba wybudowanych sal gimnastycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 3 szt.
2.	Liczba osób korzystających z wybudowanych sal gimnastycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 690 os./rok
3.	Liczba doposażonych sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 10 szt.
4.	Liczba osób korzystających z doposażonych sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 578 os./rok
5.	Liczba obiektów, które uległy poprawie dostępności	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 2 szt.
6.	Liczba utwardzonych terenów przy szkołach podstawowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
7.	Liczba zorganizowanych zajęć dla nauczycieli	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 200 szt.
8.	Liczba osób biorących udział w zajęciach z zakresu rozwoju kompetencji zawodowych wśród nauczycieli	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 180 os./rok
9.	Liczba wybudowanych żłobków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
10.	Liczba osób korzystających z wybudowanych żłobków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 64 os./rok

11.	Liczba przekształconych oddziałów przedszkolnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 14 szt.
12.	Liczba osób korzystających z przekształconych oddziałów przedszkolnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 310 os./rok
13.	Liczba wybudowanych przedszkoli	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
14.	Liczba osób korzystających z wybudowanych przedszkoli	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 75 os/rok
Cel operacyjny I.2. Rozwój usług dla osób starszych			
15.	Liczba wybudowanych Dziennych Domów Senior+	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
16.	Liczba osób starszych korzystających z Dziennego Domu Senior+	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 30 os./rok
Cel operacyjny I.3. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury			
17.	Liczba wybudowanych świetlic wiejskich	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
18.	Liczba osób korzystających z wybudowanych świetlic wiejskich	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 140 os/rok
19.	Liczba wybudowanych bibliotek	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
20.	Liczba osób korzystających z wybudowanych bibliotek	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 300 os./rok
21.	Liczba odnowionych zabytków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
22.	Liczba osób korzystających z odnowionych zabytków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1100 os./rok
23.	Liczba organizacji pozarządowych z którymi Gmina współpracuje	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 36 szt./rok
24.	Liczba zagospodarowanych obiektów	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
25.	Liczba osób korzystających z zagospodarowanych obiektów	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 200 os./rok
Cel operacyjny I.4. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu			
26.	Liczba wybudowanej nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 13 szt.
27.	Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 6550 os./rok
28.	Liczba zorganizowanych biegów sportowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 4 szt.
29.	Liczba osób korzystających ze zorganizowanych biegów sportowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa

			Rok 2023 – 600 os./rok
30.	Liczba zorganizowanych działań w obszarze sportu	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 5 szt.
31.	Liczba osób korzystających ze zorganizowanych działań w obszarze sportu	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 400 os./rok
Cel operacyjny I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki			
32.	Liczba wybudowanej/przebudowanej infrastruktury turystycznej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
33.	Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej infrastruktury turystycznej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 925 os./rok
34.	Liczba wybudowanych platform widokowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 2 szt.
35.	Liczba osób korzystających z wybudowanych platform widokowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 600 os./rok
36.	Liczba rozbudowanych szlaków turystycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
37.	Liczba osób korzystających z rozbudowanych szlaków turystycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 200 os./rok
38.	Liczba opracowanych przewodników turystycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
Cel operacyjny I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego			
39.	Liczba wybudowanych remiz OSP	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 2 szt.
40.	Liczba zakupionych wozów bojowych dla OSP	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
41.	Liczba wybudowanych centralnych systemów monitoringu	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
Cel operacyjny I.7. Lepsza jakość usług zdrowotnych			
42.	Liczba rozbudowanych/przebudowanych ZOZ	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 4 szt.
43.	Liczba osób korzystających z rozbudowanych/przebudowanych ZOZ	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 7400 os./rok
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne			
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych			
44.	Liczba wybudowanych mieszkań	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 2 szt.
45.	Liczba osób korzystających z wybudowanych mieszkań	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 52 os./rok
46.	Liczba uporządkowanych zasobów mieszkaniowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 26 szt.
Cel operacyjny II.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci światłowodowej			

47.	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 19,6 km
48.	Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 140 os.
49.	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 10.5 km
50.	Liczba osób korzystających z wybudowanej sieci wodociągowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 700 os.
51.	Liczba wybudowanej infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 2 szt.
52.	Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 700 os.
53.	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 35 szt.
54.	Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 70 os.
55.	Liczba budynków mieszkalnych, gdzie usunięto azbest	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 20 szt.
56.	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 100 szt.
57.	Liczba wybudowanych gazociągów wysokiego ciśnienia	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 1 szt.
58.	Długość oczyszczonych rowów melioracyjnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 18 km
59.	Długość wybudowanej sieci światłowodowej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 25 km
Cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej			
60.	Długość wybudowanych/przebudowanych dróg	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 10,83 km
61.	Liczba osób korzystających z przebudowanych dróg	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 5400 os./rok
62.	Długość wybudowanych nowych ścieżek pieszo-rowerowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 19,47 km
63.	Liczba osób korzystających z nowowytbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 60407 os./rok
64.	Długość rozbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 3,991 km
65.	Liczba osób korzystających z rozbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 27885 os./rok
66.	Liczba wybudowanych przejść dla pieszych	UG	Rok 2023 – 0

			Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
67.	Liczba wybudowanych skrzyżowań	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 2 szt.
68.	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 520 szt.
69.	Liczba wybudowanych przystanków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
70.	Liczba wybudowanych stacji ładowania pojazdów elektrycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 3 szt.
71.	Liczba pojazdów korzystających ze stacji ładowania pojazdów elektrycznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 6 szt./rok (6 autobusów)
72.	Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 228 szt.
Cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych			
73.	Liczba przebudowanych budynków	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
74.	Liczba zrewitalizowanych obiektów	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 4 szt.
75.	Liczba zrewitalizowanych terenów	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 2 szt.
Cel operacyjny II.5. Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku			
76.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 4 szt.
77.	Liczba wybudowanych ścieżek edukacyjnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
78.	Liczba powstałych ośrodków edukacji ekologicznej	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
79.	Liczba powstałych szkolnych ekopracowni	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
80.	Liczba zainstalowanych mierników czystości powietrza	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 5 szt.
81.	Liczba nowych instalacji fotowoltaicznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 30 szt.
82.	Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
83.	Liczba wykonanych otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 1 szt.
84.	Liczba wymienionych źródeł ciepła	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2023 – 300 szt.

85.	Liczba obiektów chronionych objętych wsparciem	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 5 szt.
Cel strategiczny III. Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego			
Cel operacyjny III.1. Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych			
86.	Powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 128,83 ha
87.	Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 128,83 ha
Cel operacyjny III.2. Rozwój przedsiębiorczości			
88.	Liczba przedsiębiorców, z którymi nawiązano współpracę	UG	Rok 2023 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2033 – 10 szt.

Źródło: Opracowanie własne

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczególne znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS. Znaczące środki dla gmin wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa i wojny w Ukrainie spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Grudziądz

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury i usług społecznych służących mieszkańcom				
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych				
I.1.1	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Piaski	10 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2021-2025
I.1.2	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	10 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2021-2025
I.1.3	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w miejscowości w Nowa Wieś	11 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2021-2023
I.1.4	Doposażenie sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne	250 000,00	Ministerstwo Edukacji i Nauki	2024-2026
I.1.5	Poprawa dostępności w obszarach: architektonicznym i technicznym Szkół Podstawowych w miejscowościach Nowa Wieś oraz Piaski	850 000,00	Ministerstwo Edukacji i Nauki	2024-2026
I.1.6	Utwardzenie terenu przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.1.7	Rozwój kompetencji zawodowych wśród nauczycieli szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz	38 000,00 zł / rok	Budżet Gminy Grudziądz	2023-2033

I.1.8	Budowa żłobka wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Biały Bór	4 400 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne (Maluch+)	2023-2025
I.1.9	Przekształcenie oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych Gminy Grudziądz w zespoły szkolno - przedszkolne	120 000,00 zł	Budżet Gminy Grudziądz	2024-2025
I.1.10	Budowa przedszkola w miejscowości Mokre	6 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2025-2027
Cel operacyjny I.2. Rozwój usług dla osób starszych				
I.2.1	Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły na cele realizacji publicznego obiektu pomocy społecznej - Dzienny Dom Senior+ w miejscowości Sosnówka	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2024
Cel operacyjny I.3. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury				
I.3.1	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolin	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.3.2	Budowa biblioteki w miejscowości Mokre	7 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.3.3	Odnowa zabytkowych budynków położonych na terenie gminy Grudziądz	750 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2022-2024
I.3.4	Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Grudziądz	250 000,00 rocznie	Budżet Gminy Grudziądz	2024-2026

I.3.5	Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim	700 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2029-2030
Cel operacyjny I.4. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu				
I.4.1	Budowy nowego boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry od 15 m x 28 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Wodeckiego w Węgrowie	3 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
I.4.2	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Mokre	3 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.3	Przebudowa boiska sportowego przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małym Rudniku	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.4	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Nowa Wieś	3 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.5	Budowa skateparku przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w miejscowości Mały Rudnik oraz w miejscowości Nowa Wieś	2 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.6	Organizacja Biegów Sportowych na terenie Gminy, m.in.: - Delfin Cross Run (organizator Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin) - Bieg Ogniomistrza - Bieg UltraŁoś - Bieg Karpia	77 000,00 rocznie	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033

I.4.7	Realizacja działań w obszarze sportu (np. kolarstwa i karate)	30 000,00 rocznie	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033
I.4.8	Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy	10 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.9	Przebudowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wałdowo Szlacheckie	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.10	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Sztynwag	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.11	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w miejscowości Nowa Wieś	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.12	Budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.4.13	Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Mokre	160 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
Cel operacyjny I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki				
I.5.1	Przebudowa z rozbudową infrastruktury turystycznej Gminnego Ośrodka Sportów Wodnych w Białym Borze nad Jeziorem Rudnickim Wielkim wraz z wyposażeniem	19 300 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2019-2024
I.5.2	Budowa platformy widokowej Góry Łosiowe w Zakurzewie	400 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2025

I.5.3	Rozbudowa szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	50 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2025
I.5.4	Opracowanie przewodnika turystycznego dla szlaku turystycznego z Zakurzewa, przez Wielki Wełcz do dworku Rydygiera w Dusocinie	50 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
I.5.5	Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin	400 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2030-2033
Cel operacyjny I.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego				
I.6.1	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Mały Rudnik	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.6.2	Zakup i dostawa nowych wozów bojowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Grudziądz	5 400 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.6.3	Budowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Dusocin	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
I.6.4	Poprawa bezpieczeństwa przez budowę centralnego systemu monitoringu na terenie gminy Grudziądz	500 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
Cel operacyjny I.7. Lepsza jakość usług zdrowotnych				
I.7.1	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Piaski	1 280 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat,	2023-2025

			Środowisko 2021-2027” Priorytet VI	
I.7.2	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mały Rudnik	2 850 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” Priorytet VI	2023-2025
I.7.3	Rozbudowa z przebudową budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	2 850 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” Priorytet VI	2023-2025
I.7.4	Budowa parkingu przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre	200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” Priorytet VI	2023-2025
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym opartej o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych				
II.1.1	Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice	6 650 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2022-2025
II.1.2	Uporządkowanie zasobów mieszkaniowych Gminy Grudziądz	190 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
Cel operacyjny II.2. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej, odpadowej oraz sieci telekomunikacyjnej				
II.2.1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dusocin - Mokre	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	2021-2025
II.2.2	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Grudziądz	15 700 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2022-2024

II.2.3	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Wielkie Lniska	1 210 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2022-2024
II.2.4	Budowa infrastruktury podnoszącej ciśnienie wody na sieci wodociągowej zasilającej miejscowości Ruda i Wałdowo Szlacheckie	3 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2025-2026
II.2.5	Uporządkowanie i poprawa warunków na sieci wodociągowej w miejscowości Nowa Wieś	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2024
II.2.6	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Grudziądz	200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	corocznie
II.2.7	Usuwanie azbestu na terenie gminy Grudziądz	500 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	corocznie
II.2.8	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Grudziądz	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	corocznie
II.2.9	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Turznice	300 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
II.2.10	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Wielkie Lniska	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2025-2026
II.2.11	Budowa sieci gazowej na terenie Gminy	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2033
II.2.12	Współpraca z Gaz Systemem w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2033

II.2.13	Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Grudziądz	200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.2.14	Rozwój sieci światłowodowej	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2033
Cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej				
II.3.1	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	26 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2030
II.3.2	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	10 500 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne (ZIT)	2024-2026
II.3.3	Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DW 534 Grudziądz-Rypin	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
II.3.4	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej relacji Biały Bór - Wałdowo Szlacheckie – Ruda	5 100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020	2020-2023
II.3.5	Rozbudowa ścieżek rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Grudziądz (dotyczy kierunku działań II.3.4 – etap II)	5 200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020	2023
II.3.6	Budowa przejścia dla pieszych na DK 55 w miejscowości Mały Rudnik	500 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033

II.3.7	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej nr 55 w miejscowości Pieńki Królewskie	10 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033
II.3.8	Budowa drogi łączącej miejscowość Pieńki Królewskie z trasą średnicową w Grudziądzu	15 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033
II.3.9	Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	12 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2033
II.3.10	Budowa oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi krajowej nr 55 relacji Grudziądz - Klęczkowo	200 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.3.11	Współpraca z GDDKiA przy budowie drogi S5 i CPK	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2033
II.3.12	Budowa przystanku osobowego w ciągu linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni – Malbork w miejscowości Biały Bór, Gmina Grudziądz	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2033
II.3.13	Budowa stacji ładowania pojazdów na terenie gminy Grudziądz	50 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2025
II.3.14	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Grudziądz	4 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.3.15	Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 040565C wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pieńki Królewskie”	150 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024

II.3.16	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre	projekt zewnętrzny brak danych	Projekt zewnętrzny	2024-2026
Cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych				
II.4.1	Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądzu – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną	6 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
II.4.2	Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miejscowości Mały Rudnik poprzez rozbudowę i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku	11 600 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020	2019-2024
II.4.3	Przebudowa budynku po byłej wylęgarni drobiu w miejscowości Nowa Wieś wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	5 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2026
II.4.4	Rewitalizacja nieużytkowanych cmentarzy położonych na terenie gminy Grudziądz	100 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
III.4.5	Rozbudowa oraz przebudowa zabytkowego budynku Pastorówki wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej	750 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2022-2024
III.4.6	Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Welczu	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2026-2028

	oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności			
Cel operacyjny II.5. Rozwój infrastruktury i realizacja działań przyjaznych środowisku				
II.5.1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkoła Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztynwag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin)	8 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne (ZIT)	2024-2026
II.5.2	Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Senior+ w miejscowości Sosnówka	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2023-2024
II.5.3	Budowa ścieżki edukacyjnej w miejscowości Mokre	40 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024
II.5.4	Adaptacji zagrody wiejskiej w Dusocinie na potrzeby ośrodka edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe wraz z czynną ochroną przyrody na obszarze NATURA 2000	5 000 000,00	Projekt zewnętrzny	2020-2027
II.5.5	Wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w szkołach poprzez zorganizowanie optymalnej przestrzeni edukacyjnej- stworzenie szkolnych ekopracowni	250 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	2023-2026
II.5.6	Przeciwdziałanie emisjom - naszą szkolną misją (montaż stacji pomiaru powietrza i wewnętrznych monitorów edukacyjnych we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz oraz wyświetlacza	147 730,79 zł	Budżet Gminy Grudziądz/ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	2023

	LED zewnętrznego na budynku Urzędu Gminy Grudziądz, na którym będą wyświetlane informacje przekazywane z czujników wszystkich pięciu stacji pogodowych)			
II.5.7	Budowa mikroinstalacji prosumenckich na terenie gminy Grudziądz	2 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.5.8	Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Grudziądz	2 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.5.9	Wykonanie otworów poszukiwawczo – rozpoznawczych wód termalnych w Białym Borze	15 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.5.10	Wykorzystanie wód termalnych na potrzeby gminy Grudziądz	2 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.5.11	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne na terenie gminy Grudziądz	1 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
II.5.12	Ochrona pomników przyrody na terenie gminy Grudziądz	30 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
Cel strategiczny III. Wsparcie przedsiębiorczości i zwiększenie potencjału inwestycyjnego				
Cel operacyjny III.1. Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych				
III.1.1	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	500 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033

III.1.2	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Lisie Kąty, Wielkie Lniska, Gać, Kobylanka, Biały Bór, Szynych i Sosnówka, Skarszewy - Turznice	10 000 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033
Cel operacyjny III.2. Rozwój przedsiębiorczości				
III.2.1	Organizacja forów gospodarczych dla przedsiębiorców	300 000,00	Budżet Gminy Grudziądz/ środki zewnętrzne	2024-2033

Źródło: Opracowanie własne

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 08.04.2024 r. nr WOO.410.71.2024.KB uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 09.04.2024 r. nr NNZ.9022.4.20.2024 uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Załącznik nr 2 – Raport z ankiety na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Gminy Grudziądz

Załącznik nr 3 – Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy

Załącznik nr 4 – Raport z konsultacji społecznych dotyczących opracowanej Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Załącznik nr 1

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr VII/37/2024
Rady Gminy Grudziądz
z dnia 30 września 2024 r.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz

na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz
na lata 2023-2033

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Prosta spółka akcyjna
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: listopad 2023 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	6
1. SFERA SPOŁECZNA	8
1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
1.1.1. <i>Rys historyczny</i>	8
1.1.2. <i>Położenie geograficzne i podział administracyjny</i>	9
1.1.3. <i>Liczba ludności</i>	10
1.1.4. <i>Prognozy demograficzne</i>	11
1.2. SFERA SPOŁECZNA	13
1.2.1. <i>Kultura i sport</i>	13
1.2.2. <i>Edukacja</i>	21
1.2.3. <i>Pomoc społeczna</i>	26
1.2.4. <i>Ochrona zdrowia</i>	29
1.2.5. <i>Działalność organizacji pozarządowych</i>	30
1.2.6. <i>Bezpieczeństwo</i>	41
2. SFERA PRZESTRZENNA	46
2.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I DZIEDZICTWO KULTUROWE	46
2.1.1. <i>Rzeźba terenu</i>	46
2.1.2. <i>Gleby</i>	47
2.1.3. <i>Szata leśna</i>	47
2.1.4. <i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	48
2.1.5. <i>Klimat</i>	51
2.1.6. <i>Ochrona przyrody</i>	53
2.1.7. <i>Turystyka i rekreacja</i>	56
2.1.8. <i>Dziedzictwo kulturowe</i>	59
2.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	62
2.2.1. <i>Infrastruktura transportowa</i>	62
2.2.2. <i>Punkty oświetleniowe</i>	64
2.2.3. <i>Infrastruktura telekomunikacyjna</i>	64
2.2.4. <i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>	65
2.2.5. <i>Sieć gazowa</i>	66
2.2.6. <i>Gospodarka odpadami</i>	67
2.2.7. <i>Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii</i>	68
2.2.8. <i>Mieszkalnictwo</i>	69
3. SFERA GOSPODARCZA	70
3.1. GOSPODARKA	70
3.1.1. <i>Podmioty Gospodarcze</i>	70
3.1.2. <i>Rolnictwo i leśnictwo</i>	71
3.1.3. <i>Tereny inwestycyjne</i>	72
3.1.4. <i>Rynek pracy</i>	72
3.1.5. <i>Budżet Gminy</i>	76

Spis tabel

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu grudziądzkiego na lata 2025-2050.....	11
Tabela 2. Dane Gminnej Biblioteki Publicznej w Małym Rudniku	14
Tabela 3. Wychowanie przedszkolne na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022	21
Tabela 4. Wychowanie podstawowe na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022	25
Tabela 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021/2022 roku.....	25
Tabela 6. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Grudziądz w latach 2015, 2017, 2020 i 2022.....	27
Tabela 7. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie Grudziądz w 2021 i 2022 r...	28
Tabela 8. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Grudziądz (2018-2022).....	30
Tabela 9. Organizacje pozarządowe Gminy Grudziądz	30
Tabela 10. Interwencje i zdarzenia na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022	42
Tabela 11. Zestawienie ilości zdarzeń, zastępów oraz ratowników na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018 - 2022	44
Tabela 12. Lasy na terenie Gminy Grudziądz	48
Tabela 13. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Grudziądz	58
Tabela 14. Zabytki na terenie Gminy Grudziądz	60
Tabela 15. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Grudziądz.....	63
Tabela 16. Długości ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy Grudziądz.....	63
Tabela 17. Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grudziądz [km]	63
Tabela 18. Infrastruktura oświetleniowa na terenie Gminy Grudziądz.....	64
Tabela 19. Sieć wodociągowa w Gminie Grudziądz	65
Tabela 20. Sieć kanalizacyjna w Gminie Grudziądz	66
Tabela 21. Sieć gazowa w Gminie Grudziądz.....	66
Tabela 22. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Grudziądz	68
Tabela 23. Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Grudziądz	68
Tabela 24. Komunalne zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Grudziądz	69
Tabela 25. Przeznaczenie użytkowe gruntów stanowiących własności Gminy Grudziądz	72
Tabela 26. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Grudziądz w latach 2012, 2017, 2022	76
Tabela 27. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Grudziądz w latach 2020 – 2022 (w zł).....	76
Tabela 28. Dochody budżetu Gminy Grudziądz według wybranych działów (w zł)	77
Tabela 29. Wydatki budżetu Gminy Grudziądz według wybranych działów (w zł)	78

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Grudziądz w latach 2012-2022	11
Wykres 2. Liczba ludności Gminy Grudziądz w podziale ze względu na płeć (2012-2022)	11
Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu grudziądzkiego na lata 2025-2050.....	13
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2022	28
Wykres 5. Klimatogram Gminy Grudziądz	52
Wykres 6. Wykres temperaturowy Gminy Grudziądz.....	52
Wykres 7. Tabela klimatu Gminy Grudziądz	52
Wykres 8. Godziny słoneczne Gminy Grudziądz	53
Wykres 9. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	71
Wykres 10. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2022 rok).....	71
Wykres 11. Pracujący na 1 000 ludności w latach 2011, 2016, 2021	75
Wykres 12. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Grudziądz na jednego mieszkańca w latach 2020 – 2022 (w zł)	79

Spis map

Mapa 1. Gmina Grudziądz na tle województwa i powiatu	9
Mapa 2. Podział Gminy Grudziądz na sołectwa	10

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku	14
Zdjęcie 2. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku.....	15
Zdjęcie 3. Wybrane świetlice wiejskie na terenie Gminy Grudziądz	16
Zdjęcie 4. Wybrane boiska sportowe na terenie Gminy Grudziądz	19
Zdjęcie 5. Wybrane place zabaw na terenie Gminy Grudziądz	20
Zdjęcie 6. Otwarte Strefy Aktywności na terenie Gminy Grudziądz.....	20
Zdjęcie 7. Wybrane imprezy cykliczne na terenie Gminy Grudziądz	21
Zdjęcie 8. Przedszkole Gminne z siedzibą w Małym Rudniku	21
Zdjęcie 9. Szkoła Podstawowa im. Jana Twardowskiego w Mokrem	22
Zdjęcie 10. Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Nowej Wsi.....	23
Zdjęcie 11. Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Piaskach	24
Zdjęcie 12. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sztywnagu	24
Zdjęcie 13. Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim	25
Zdjęcie 14. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu	26
Zdjęcie 15. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz w Mokrem	29
Zdjęcie 16. Centrum Edukacji Ekologicznej	55
Zdjęcie 17. Fort Wielka Księża Góra w Wielkich Lniskach	56
Zdjęcie 18. Cmentarz mennonicki w Sosnowce	58
Zdjęcie 19. Dom Ludwika Rydygiera w Dusocinie	60
Zdjęcie 20. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Mokrem	61
Zdjęcie 21. Kościół parafialny p.w. Św. Józefa w Turznicach	62

Spis rysunków

Rysunek 1. Typy gleb w rejonie Gminy Grudziądz.....	47
Rysunek 2. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na obszarze Gminy Grudziądz	49
Rysunek 3. Zasięg Jednolitych Części Wód Podziemnych na obszarze Gminy Grudziądz	50
Rysunek 4. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Grudziądz	51
Rysunek 5. Teren inwestycyjny w miejscowości Lisie Kąty	73
Rysunek 6. Tereny inwestycyjne w obrębie Wielkie Lniska	73
Rysunek 7. Teren inwestycyjny w miejscowości Wielkie Lniska	74
Rysunek 8. Teren inwestycyjny w obrębie Kobylanka	74
Rysunek 9. Rozległy teren inwestycyjny w obrębie Biały Bór	75

Wprowadzenie

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym (art. 10a ust 1 uzppr). W niniejszym przypadku diagnoza została przygotowana jako odrębny dokument (raport diagnostyczny), z kolei wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy wskazane zostaną w samej strategii.

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie. Podział ten przedstawia się następująco:

- 1) Sfera społeczna, w ramach której przedstawione zostały:
 - ogólna charakterystyka gminy, w tym:
 - rys historyczny,
 - położenie geograficzne i podział administracyjny,
 - liczba ludności,
 - prognozy demograficzne,
 - kultura i sport,
 - edukacja,
 - pomoc społeczna,
 - ochrona zdrowia,
 - działalność organizacji pozarządowych,
 - bezpieczeństwo.
- 2) Sfera przestrzenna, w ramach której przedstawione zostały:
 - środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, w tym:
 - rzeźba terenu,
 - gleby,
 - szata leśna,
 - wody powierzchniowe i podziemne,
 - klimat,
 - ochrona przyrody,
 - turystyka i rekreacja,
 - dziedzictwo kulturowe,
 - zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna, w tym:
 - infrastruktura transportowa,
 - punkty oświetleniowe,
 - infrastruktura telekomunikacyjna,
 - gospodarka wodno-ściekowa,
 - sieć gazowa,
 - gospodarka odpadami,
 - energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii,
 - mieszkalnictwo.
- 3) Sfera gospodarcza, w ramach której przedstawione zostały:
 - podmioty gospodarcze,
 - rolnictwo i leśnictwo,
 - tereny inwestycyjne,
 - rynek pracy,
 - budżet gminy.

Niniejsza diagnoza została przygotowana w oparciu o szereg dokumentów, w szczególności o:

- Raport o stanie Gminy Grudziądz za rok 2022,

- Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grudziądz,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Grudziądz za lata 2020, 2021 i 2022,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2024,

oraz danych źródłowych dostępnych w sieci:

- Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>)
- Gmina Grudziądz (www.grudziadz.ug.gov.pl)
- Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku (www.malyrudnik.naszabiblioteka.com)
- Facebook (www.facebook.com)
- Mapy Google (www.google.maps.com)
- Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów (www.zspiaski.szkolnastrona.pl)
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Broniewskiego "Orszy" (www.orsza.pl)
- WaszaEdukacja.pl (www.waszaedukacja.pl)
- Climate Data (<https://pl.climate-data.org>)
- Fort Wielka Księża Góra (www.fortwkg.eu)
- Księżycova (www.ksiezycova.pl)
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>)

a także z danych jednostek organizacyjnych:

- Urzędu Gminy Grudziądz,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądz,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Małym Rudniku,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudziądz,
- Komendy Miejskiej Policji w Grudziądz.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach,
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju.

Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

1. Sfera społeczna

Przy tej sferze warto wspomnieć, że infrastruktura społeczna jest również w niej omawiana, jednakże ze względu na większe znaczenie działań miękkich o charakterze społecznym (np. programy edukacyjne, programy społeczne skierowane do osób starszych czy niepełnosprawnych, działania o charakterze kulturalnym itp.) realizowanych z wykorzystaniem infrastruktury społecznej, infrastruktura społeczna została opisana w powiązaniu z działaniami społecznymi.

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1.1. Rys historyczny

Pierwsze ślady człowieka na obszarze Gminy Grudziądz pochodzą z epoki kamiennej (8000-2000 p.n.e.). Potwierdzeniem tego są znalezione w miejscowościach: Mały Rudnik, Turznice, Skarszewy zabytki z okresu mezolitu.

Państwo Polan u schyłku panowania Mieszka I przejęło kontrolę nad ziemiami zlokalizowanymi między Wisłą, Osą i Drwęcą. Odmienność kulturowa i religijna Słowian i Prusów była przyczyną wielu zatargów i grabieżnych wypraw wojennych. Prusowie na początku XI w. przejęli na wiele lat piastowskie tereny na południe od Osy, a na wzgórzu obronnym wybudowali twierdzę zwaną przez Polaków Gródkiem. Gródek powrócił do państwa polskiego w 1065 r. Obszary te należały do ziemi chełmińskiej, którą wraz z innymi, Konrad Mazowiecki przekazał Zakonowi Szpitala Najświętszej Marii Panny w 1228 roku. Od tego czasu rozpoczęła się niemiecka kolonizacja, która trwała do XIV w. W 1466 r. drugi pokój toruński przywrócił ziemię chełmińską Polsce.

W połowie XVI w. dolinę Wisły zasiedlili osadnicy holenderscy-mennonici. W okolicach Grudziądza osiedlili się w miejscowościach Wielki Węlcz – 1564 r. Mały Węlcz – 1573 r. Rozgarty – 1590 r. Sosnówka - 1595 r. Parski - 1618 r. Brankówka - 1628 r. Mennonici zamieszkiwali również wsie Gać, Mały Rudnik, Skarszewy, Sztynwag, Szynych, Węgrowo oraz Zakurzewo. Mennonici usprawnili gospodarkę rolną, system odwodnień terenów podmokłych, budowania kanałów, przyczyniając się w ten sposób do lepszego zagospodarowania doliny Wisły. Do obecnych czasów zachowały się materialne ślady osadnictwa mennonickiego w postaci: kościołów, kaplic, cmentarzy, budownictwa mieszkalnego oraz systemu kanałów odwadniających.

W okresie wojen szwedzkich w latach 1560-1655 tereny poniosły największe szkody i spustoszenia i doszło do niespotykanego dotychczas wyludnienia. W czerwcu 1629 roku na terenie wsi Szynych doszło do wielkiej koncentracji wojsk polskich pod wodzą hetmana wielkiego koronnego Stanisława Koniecpolskiego przed wyruszeniem na spotkanie z armią szwedzką pod Trzcianem. Dopiero w 1667 r. za panowania Jana Sobieskiego nastąpiło uporządkowanie tych obszarów.

Po pierwszym rozbiorze tereny te przeszły pod panowanie Prus, otrzymując nazwę Prus Zachodnich. Nastąpiła wtedy ożywiona kolonizacja. Po 1776 r. powstał rozległy system fortyfikacyjny, co łączyło się z militarnymi planami Fryderyka II.

W latach 1806 - 1807 w czasie wojny francusko-pruskiej tereny stały się linią frontową podczas zdobywania twierdzy Grudziądz. W 1807 r. nastąpiło zawieszenie broni oraz podpisanie traktatu pokojowego w Tylży, w wyniku którego powstało Księstwo Warszawskie. Południową część wcielono do nowo utworzonego Księstwa, natomiast północna część z miastem Grudziądz pozostała w Prusach w obrębie obwodu kwidzyńskiego. Stan ten trwał do 1813 roku.

Po wojnie niemiecko-francuskiej (1870-1871) nastąpiła akcja wynarodowienia Polaków. Tereny te zostały zasiedlone rdzenną ludnością niemiecką.

Na podstawie traktatu wersalskiego z dnia 28.06.1919 r. ziemia chełmińska wraz z miastem Grudziądz i powiatem grudziądzkim wróciła do Polski.

3 września 1939 roku Niemcy przejęli znaczną część powiatu na wschód od Osy oraz zmusili obronę Książęcych Gór do wycofania się na południowy Zachód. 4 września Grudziądz znalazł się pod okupacją hitlerowską. Książęce Góry, Grupa, Marusza i okoliczne miejscowości stały się miejscem licznych zbrodni. Okres okupacji i miejsce masowych egzekucji upamiętniają liczne pomniki i tablice męczeństwa.

Działania armii radzieckiej w rejonie miasta zaczęły się pod koniec stycznia 1945 r. a zakończyły 6 marca 1945 r. wyzwoleniem miasta Grudziądza z okupacji niemieckiej¹.

1.1.2. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Grudziądz położona jest w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie grudziądzkim. Zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Grudziądza – okala miasto od strony północnej, południowej i wschodniej. Zachodnią granicę gminy, jak i miasta, wyznacza rzeka Wisła.

Gmina Grudziądz sąsiaduje:

- od północy z gminą Sadlinki (powiat kwidzyński, województwo pomorskie);
- od południa z gminami: Radzyń Chełmiński (powiat grudziądzki), Chełmno i Stolno (powiat chełmiński) oraz Płużnica (powiat wąbrzeski);
- od wschodu z gminami: Rogóźno i Gruta (powiat grudziądzki);
- od zachodu z gminami: Dragacz i Nowe (powiat świecki).

Mapa 1. Gmina Grudziądz na tle województwa i powiatu

Źródło: Raport o stanie Gminy Grudziądz za rok 2022

Powierzchnia Gminy Grudziądz wynosi 16 633 ha, co czyni ją największą gminą w powiecie grudziądzkim. W skład gminy wchodzi 25 sołectw podzielonych na 34 wsie.

¹ <https://grudziadz.uq.gov.pl/artukul/51/23/rys-histeryczny>

Mapa 2. Podział Gminy Grudziądz na sołectwa

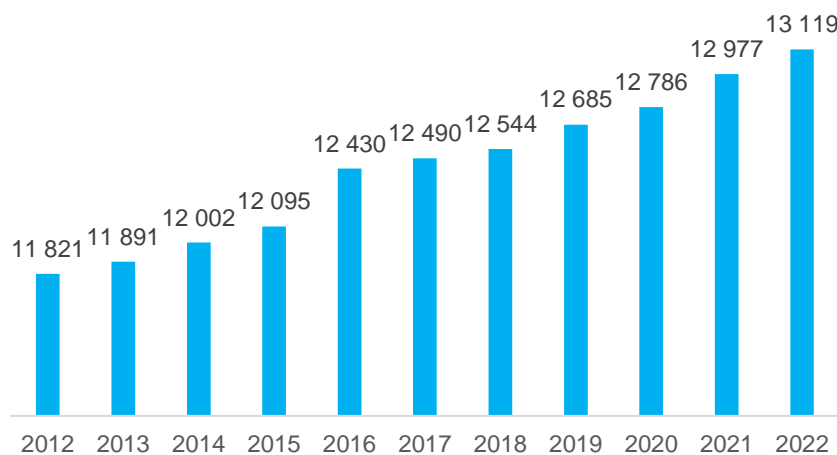

Źródło: Raport o stanie Gminy Grudziądz za rok 2022

1.1.3. Liczba ludności

W roku 2022 Gminę Grudziądz zamieszkiwało 13 119 osób. Tym samym mieszkańcy Gminy stanowili 33,50% ludności powiatu grudziądzkiego oraz 0,65% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Na przestrzeni lat 2012-2022 liczba ludności ulega systematycznemu zwiększeniu. W 2022 roku w porównaniu z rokiem 2012 liczba ludności wzrosła o 10,98% (wzrost o 1 298 osób).

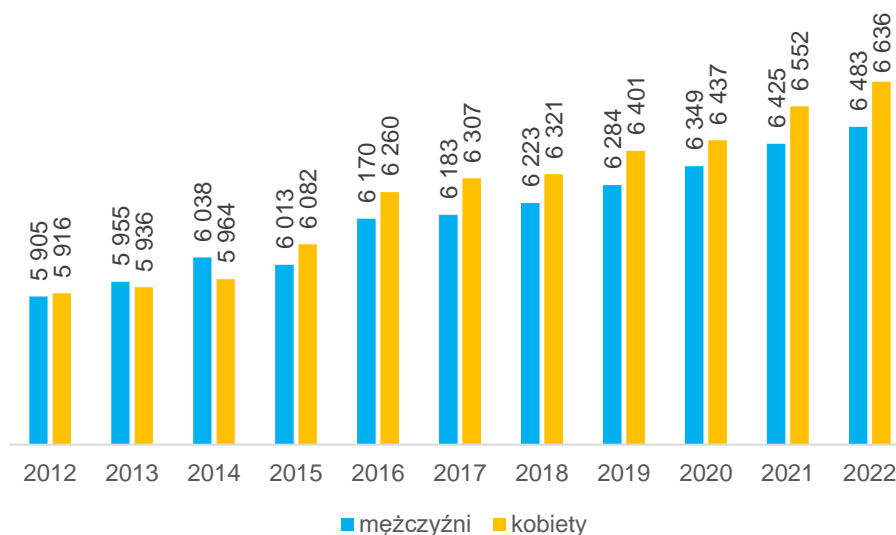
Wykres 1. Liczba ludności Gminy Grudziądz w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2022 roku kobiety w ogólnej liczbie ludności stanowiły 50,58%, a mężczyźni 49,42%.

Wykres 2. Liczba ludności Gminy Grudziądz w podziale ze względu na płeć (2012-2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

1.1.4. Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla powiatu grudziądzkiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu grudziądzkiego na lata 2025-2050

Prognoza dla 2025 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	841	422	419	6 524	3 334	3 190

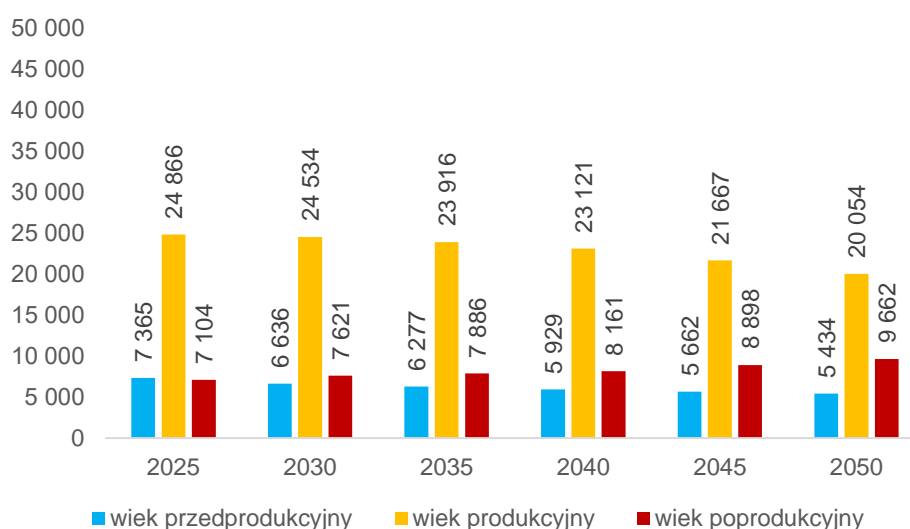
produkcyjny	3 066	1 601	1 465	21 800	11 626	10 174
poprodukcyjny	1 103	377	726	6 001	2 280	3 721
Prognoza dla 2030 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	750	374	376	5 886	3 038	2 848
produkcyjny	2 992	1 548	1 444	21 542	11 321	10 221
poprodukcyjny	1 159	426	733	6 462	2 627	3 835
Prognoza dla 2035 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	713	353	360	5564	2 876	2 688
produkcyjny	2 922	1 495	1 427	20 994	10 951	10 043
poprodukcyjny	1 177	457	720	6 709	2 813	3 896
Prognoza dla 2040 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	690	343	347	5 239	2 709	2 530
produkcyjny	2 840	1 429	1 411	20 281	10 474	9 807
poprodukcyjny	1 194	492	702	6 967	3 046	3 921
Prognoza dla 2045 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	680	335	345	4 982	2 576	2 406
produkcyjny	2 690	1 363	1 327	18 977	9 814	9 163
poprodukcyjny	1 262	528	734	7 636	3 394	4 242
Prognoza dla 2050 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety

przedprodukcyjny	674	331	343	4 760	2 461	2 299
produkcyjny	2 497	1 271	1226	17 557	9 120	8 437
poprodukcyjny	1 365	586	779	8 297	3 735	4 562

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zaprezentowane powyżej prognozy wskazują, że w 2050 r. prognozowana liczba mieszkańców powiatu grudziądzkiego zmaleje o 10,64% w porównaniu z rokiem 2025. Spadek liczby mieszkańców będzie widoczny zarówno na obszarach miejskich, jak i na obszarach wiejskich powiatu, tak więc ta sytuacja dotyczyć będzie także Gminy Grudziądz.

Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu grudziądzkiego na lata 2025-2050

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Liczba mieszkańców powiatu grudziądzkiego w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wykazuje tendencję spadkową. Prognozuje się, że wzrost nastąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu starzenia się społeczeństwa.

Trwający proces starzenia się społeczeństwa jest wynikiem korzystnych zjawisk, jakimi są: wydłużanie się trwania życia, postęp cywilizacyjny i poprawa jakości życia. Niepokój budzić może nie sam fakt wzrostu liczby starszych osób, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, który spowodowany jest spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w strukturze demograficznej społeczeństwa.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Kultura i sport

Kultura

Dotychczasową działalność w zakresie kultury na terenie Gminy Grudziądz prowadzą:

- 1) Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku,
- 2) Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku.

Te dwie prężnie działające instytucje stanowią kuźnię krzewienia kultury wśród mieszkańców w Gminie Grudziądz.

Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku:

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Małym Rudniku. Jest to instytucja kultury, która zapewnia mieszkańcom obsługę biblioteczną, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. Do jej głównych zadań statutowych należy gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz obsługa użytkowników, w tym udostępnianie i wypożyczanie zbiorów. W strukturze organizacyjnej funkcjonuje jednostka główna – Biblioteka w Małym Rudniku oraz jej filia w miejscowości Mokre.

Zdjęcie 1. Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku

Źródło: www.malrudnik.naszabiblioteka.com

W poniższej tabeli zebrano wszystkie najważniejsze dane z Gminnej Biblioteki Publicznej w Małym Rudniku.

Tabela 2. Dane Gminnej Biblioteki Publicznej w Małym Rudniku

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba woluminów	19 812	20 100	20 657	21 378	21 718
Liczba zarejestrowanych czytelników	684	708	506	722	849
Liczba wypożyczeń	7 166	8 822	4 013	6 742	8 131
Liczba odwiedzin czytelników	6 045	7 083	2 867	5 490	7 885
Liczba zatrudnionych pracowników	4	4	4	5	5

Źródło: Opracowanie na podstawie informacji Gminnej Biblioteki Publicznej w Małym Rudniku

Jak wynika z powyższej tabeli na przestrzeni ostatnich lat zwiększyła się liczba woluminów w bibliotece, a także liczba zarejestrowanych czytelników oraz, co za tym idzie, liczba wypożyczeń i odwiedzin czytelników. Na podobnym poziomie natomiast utrzymuje się wciąż liczba zatrudnionych pracowników.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku:

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku, zwany dalej „GOKiS”, działa jako samorządowa instytucja kultury gminy Grudziądz. Organizatorem GOKiS w rozumieniu Ustawy o

organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej jest gmina Grudziądz. GOKiS posiada osobowość prawną i jest wpisany do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez organizatora. Działa w oparciu o Statut nadany przez Organizatora, dokument jest dostępny na stronie internetowej www.malyrudnik.naszgok.pl

W 2023 r. zakończono inwestycję polegającą na rozbudowie z przebudową budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu. W ramach inwestycji ponad pięćdziesięcioletni budynek zyskał nowe piętro, nowo zaprojektowaną elewację i nowe wyposażenie wewnątrz.

Zdjęcie 2. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małym Rudniku

Źródło: www.facebook.com

W działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu można wyróżnić cztery główne kierunki. Najważniejszy to upowszechnianie kultury poprzez organizację zajęć i kół zainteresowań dla różnych grup wiekowych. Kolejny kierunek działalności to organizacja wydarzeń kulturalnych i imprez. Niektóre wydarzenia mają charakter cykliczny i odbywają się co roku. W ciągu każdego roku w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu odbywają się różne spotkania, zebrania mieszkańców okolicznych miejscowości. Szeroka współpraca z innymi podmiotami to głównie współpraca ze szkołami, Gminną Biblioteką Publiczną w Małym Rudniku, Gminnym Przedszkolem w Małym Rudniku i Stowarzyszeniami z terenu Gminy Grudziądz. Ostatni kierunek działalności to wynajem pomieszczeń, a uzyskany w ten sposób dochód w całości przeznaczony jest na organizowanie działań kulturalnych.

W Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu odbywają się również zajęcia:

- malarskie,
- muzyczne,
- kreatywne,
- karate,
- tańca nowoczesnego.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu to podstawowa jednostka, która uczestniczy w gminnych imprezach, tj. Połówki Wakacyjne Gminy Grudziądz, Gminny Dzień Dziecka, Bieg Karpia, wydarzenia sołeckie. W swoich zasobach posiada profesjonalną technikę sceniczną tj. scena mobilna 6x8m oraz nagłośnienie wraz z oświetleniem scenicznym.

Na obiektach Gminnego Ośrodka Kultury w Małym Rudniku odbywają się zawody sportowo - pożarnicze gminnych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Głównym celem organizowanej imprezy jest sprawdzenie stanu wyszkolenia pożarniczego i gotowości bojowej drużyn ochotników oraz popularyzacja wśród społeczeństwa działalności Ochotniczej Straży Pożarnej.

Na terenie Gminy funkcjonuje także Stowarzyszenie Seniorów Gminy Grudziądz „Słoneczniki” oraz zespół Mix-Band.

Pozostała działalność kulturalna odbywa się w świetlicach wiejskich, w których organizowane są lokalne imprezy okolicznościowe dla mieszkańców. Samorząd konsekwentnie i systematycznie

przeprowadza remonty tych obiektów oraz wyposaża je w niezbędny sprzęt AGD i RTV. Świetlice wiejskie funkcjonują w następujących miejscowościach:

- 1) Świerkocin,
- 2) Węgrowo,
- 3) Rozgarty,
- 4) Biały Bór,
- 5) Skarszewy,
- 6) Turznice,
- 7) Sosnówka,
- 8) Parski,
- 9) Zakurzewo,
- 10) Stary Folwark,
- 11) Gogolin,
- 12) Grabowiec
- 13) Wałdowo Szlacheckie.

oraz remizo-świetlicach, gdzie zajęcia i spotkania dla lokalnej społeczności prowadzą jednostki OSP:

- 1) Szynych,
- 2) Wielki Welcz,
- 3) Piaski,
- 4) Dusocin,

Zdjęcie 3. Wybrane świetlice wiejskie na terenie Gminy Grudziądz

Remizo – świetlica w miejscowości Dusocin
Źródło: Urząd Gminy Grudziądz

Remizo – świetlica w miejscowości Wielki Welcz
Źródło: Urząd Gminy Grudziądz

Świetlica wiejska w miejscowości Świerkocin

Źródło: *Urząd Gminy Grudziądz*

Świetlica wiejska w miejscowości Wielkie Lniska

Źródło: *Urząd Gminy Grudziądz*

Współpraca Międzynarodowa:

Od 2017 r. Gmina Grudziądz współpracuje z partnerską miejscowością Winniki w Ukrainie. Głównym celem współpracy jest budowanie przyjaźni pomiędzy mieszkańcami obu samorządów poprzez:

- pielęgnowanie stałych kontaktów i przyjaznych stosunków pomiędzy samorządami, służących wymianie doświadczeń w pracy samorządowej,
- nawiązanie kontaktów pomiędzy placówkami oświatowymi, działającymi na obszarze umawiających się stron, służące lepszemu poznaniu kultury i dziedzictwa narodowego obu krajów, w tym wymianę młodzieży szkolnej i współpracę nauczycieli,
- nawiązanie kontaktów pomiędzy instytucjami kultury i ich przedstawicielami działającymi na terenie umawiających się stron. Kontakty te służyć będą poznawaniu tradycji obu narodów oraz wzajemnej wymianie kulturalnej,
- wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych, sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i gospodarczych, organizowanych przez umawiające się strony oraz jednostki im podległe,
- inicjowanie i wspieranie kontaktów pomiędzy mieszkańcami Winnik i gminy Grudziądz, a także pomiędzy przedsiębiorcami, w tym pomoc w organizacji spotkań biznesowych i targów gospodarczych.

W dniu 29.01.2020 r. Wójt Gminy Grudziądz Andrzej Rodziewicz podpisał umowę o współpracy partnerskiej z Miastem Niemenczyn w Litwie reprezentowanym przez Starostę Artura Komarovskiego. Niemenczyn to miasto położone w rejonie wileńskim około 25 km na północny-wschód od Wilna przy ujściu rzeki Niemenczynki (Nemencia) do Wilii (Neris), na historycznej Wileńszczyźnie. Miasto liczy ponad 5 tys. mieszkańców, z których ponad 55 % stanowią Polacy. Stanowi starostwo miejskie

Niemenczyn, jest ono także siedzibą gminy Niemenczyn. To również miasto królewskie lokowane przez Zygmunta II Augusta w 1554 r.

Współpraca przyczyni się do powstawania nowych kontaktów między mieszkańcami, szkołami, związkami i organizacjami gminy Grudziądz, a nowym partnerem. Ponadto nawiązanie współpracy Gminy Grudziądz z Niemenczynem umożliwi wymianę informacji oraz realizację wspólnych projektów w szczególności w dziedzinie gospodarczej, społecznej, kulturalnej, edukacji i sportu.

W dniu 23.01.2020 r. Rada Gminy Grudziądz wyraziła zgodę na podpisanie umowy o współpracy partnerskiej z miastem Milovice w Czechach, ale ze względu na epidemię umowa nie została jeszcze podpisana.

Pandemia SARS-CoV-2 oraz konflikt zbrojny w Ukrainie w znacznym stopniu ograniczyły możliwości współpracy z partnerami międzynarodowymi. W 2022 r. Gmina Grudziądz nie pozyskała żadnego nowego partnera w zakresie współpracy międzynarodowej.

Działalność promocyjna Gminy Grudziądz:

Gmina Grudziądz promuje swoją działalność za pośrednictwem logo – „Gmina Grudziądz Wyjątkowa z Natury”. Promocja Gminy Grudziądz odbywa się również za pośrednictwem strony internetowej oraz profilu fanpage na portalu Facebook.

Ponadto do promocji wykorzystywane są gadżety reklamowe takie jak: rzeźby ptaków wykonane przez lokalnego twórcę ludowego Danutę Styperek, kubki ceramiczne wykonane przez lokalnego producenta, długopisy, kubki i torby reklamowe, kalendarze.

Reklama Gminy Grudziądz na powierzchni reklamowej o wymiarach 632 x 316 cm zlokalizowana jest na obiekcie zbudowanym z konstrukcji stalowej posadowionym w miejscowości Dusocin, dz. nr 16 przy drodze krajowej nr 55. Oraz w miejscowości Ruda przy DK55, przy byłej szkole.

Sport

Na terenie Gminy Grudziądz nie brakuje miejsc do rekreacji ruchowej. Wraz z systematycznie rozwijającą się bazą obiektów sportowo-rekreacyjnych tj. sal gimnastycznych, boisk sportowych, siłowni zewnętrznych i placów zabaw, pojawiają się nowe możliwości rozwoju psycho-fizycznego. Sportowcy i osoby aktywnie spędzające wolny czas mogą realizować swoje pasje.

Gmina Grudziądz jest organizatorem międzyszkolnego współzawodnictwa sportowego. W ramach tej działalności na obiektach o przeznaczeniu sportowym organizowane są zawody sportowe w piłce nożnej, piłce koszykowej, piłce ręcznej, piłce siatkowej, tenisie stołowym, lekkoatletyce, biegach przełajowych. W rywalizacji udział biorą wszystkie szkoły podstawowe z terenu gminy Grudziądz.

Boiska sportowe na terenie gminy Grudziądz ulokowane są w miejscowościach:

- 1) Mały Rudnik (na terenie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu),
- 2) Mokre (przy szkole oraz przy tzw. Pastorówce),
- 3) Dusocin (przy szkole),
- 4) Piaski (przy remizie),
- 5) Wałdowo Szlacheckie (przy szkole),
- 6) Skarszewy (przy świetlicy),
- 7) Szynych,
- 8) Węgrowo,
- 9) Nowa Wieś (przy kole rolniczym),
- 10) Sosnówka (przy budynku po byłej szkole),
- 11) Wielkie Lniska (przy placu).

Zdjęcie 4. Wybrane boiska sportowe na terenie Gminy Grudziądz

Źródło: www.grudziadz.ug.gov.pl

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje 20 placów zabaw w miejscowościach:

- 1) Węgrowo (przy świetlicy),
- 2) Wałdowo Szlacheckie (przy budynki po byłej szkole),
- 3) Mały Rudnik (przy przedszkolu),
- 4) Piaski (przy szkole),
- 5) Zakurzewo
- 6) Zakurzewo (przy świetlicy),
- 7) Mokre (przy boisku),
- 8) Mokre (przy szkole),
- 9) Wielki Wełcz (przy budynku po byłej szkole),
- 10) Nowa Wieś (przy szkole),
- 11) Dusocin (przy szkole),
- 12) Wałdowo Szlacheckie (przy szkole),
- 13) Nowa Wieś (przy przedszkolu krasnal),
- 14) Wielkie Lniska (przy działkach),
- 15) Sosnówka (przy budynku po byłej szkole),
- 16) Świerkocin (przy DW Niezapominajka),
- 17) Marusza (przy DW nr 534),
- 18) Szynych (przy boisku),
- 19) Parski,
- 20) Ruda.

Na terenie Gminy znajduje się także 9 placów z urządzeniami fitness w miejscowościach:

- 1) Mały Rudnik (przy przedszkolu),
- 2) Węgrowo (przy świetlicy),
- 3) Mokre (przy placu zabaw),
- 4) Wałdowo Szlacheckie (przy parku wiejskim),
- 5) Marusza (przy DW nr 534),
- 6) Świerkocin (przy DW Niezapominajka),
- 7) Wielkie Lniska (przy działkach),
- 8) Ruda
- 9) Zakurzewo

Zdjęcie 5. Wybrane place zabaw na terenie Gminy Grudziądz

Źródło: www.grudziadz.uq.gov.pl

Ponadto na terenie Gminy Grudziądz znajdują się dwie Otwarte Strefy Aktywności. Powstały one w miejscowościach Dusocin, Gogolin oraz Szynych. W ramach realizacji inwestycji powstały nowe siłownie plenerowe z elementami rekreacyjnymi oraz zabawowo – sprawnościowymi. Wokół placów zabaw powstało bezpieczne ogrodzenia oraz nowe nasadzenia zieleni.

Zdjęcie 6. Otwarte Strefy Aktywności na terenie Gminy Grudziądz

Źródło: www.grudziadz.uq.gov.pl

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się jedno miejsce rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Rudnickim Wielkim przy Gminnym Ośrodku Sportów Wodnych w Białym Borze oraz jedno miejsce nad jeziorem w Pieńkach Królewskich.

Poniżej zestawiono imprezy sportowo-promocyjne, które odbywają się cyklicznie co roku na terenie Gminy Grudziądz:

- Bieg Karpia,
- Bieg UltraŁoś,

- MTB Gminy Grudziądz,
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Grudziądz,
- Bieg Ogniomistrza.

Zdjęcie 7. Wybrane imprezy cykliczne na terenie Gminy Grudziądz

Źródło: www.grudziadz.uq.gov.pl

1.2.2. Edukacja

Żłobki

Na terenie Gminy Grudziądz nie funkcjonują żadne żłobki publiczne.

W 2022 r. dzieci w wieku do 3 lat ogółem było 319, z czego dzieci objęte opieką w żłobkach to 0. Wobec tego odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach to 0%.

Wychowanie przedszkolne

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się Przedszkole Gminne z siedzibą w Małym Rudniku. Ponadto na terenie gminy funkcjonują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych.

Zdjęcie 8. Przedszkole Gminne z siedzibą w Małym Rudniku

Źródło: www.google.maps.com

W poniższej tabeli zestawiono najważniejsze informacje na temat wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Grudziądz.

Tabela 3. Wychowanie przedszkolne na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
dzieci w wieku przedszkolnym	544	511	633	657	640
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	334	351	387	422	456
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	61,4	68,7	61,1	64,2	71,3

Źródło: GUS BDL

Jak wynika z powyższej tabeli na przestrzeni lat 2018-2022 wzrosła liczba dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, a co za tym idzie odsetek tych dzieci. W 2022 r. odsetek tych dzieci wynosił 71,3%.

Edukacja podstawowa

Po ustaleniu planu sieci publicznych szkół podstawowych od dnia 01.09.2019 r. w Gminie Grudziądz funkcjonuje pięć publicznych szkół podstawowych:

- 1) Szkoła Podstawowa w Mokrem,
- 2) Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi,
- 3) Szkoła Podstawowa w Piaskach,
- 4) Szkoła Podstawowa w Sztyrwagu,
- 5) Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim.

Szkoła Podstawowa im. Jana Twardowskiego w Mokrem:

8 maja 1966 roku wmurowano kamień węgielny pod budowę szkoły w Mokrem, jednej z tysiąclatek. O tym wydarzeniu informuje tablica pamiątkowa umieszczona przy dawnych drzwiach wejściowych. W tym samym roku 1966 rozpoczęto budowę gmachu szkoły. Wiele osób z Mokrego i okolicznych miejscowości pracowało społecznie, wykonując prace przy przewozie i rozładunku materiałów budowlanych. Udzielali się bardzo aktywnie nauczyciele i uczniowie. Prace przy wykańczaniu obiektu trwały do września 1967 roku, a nauka w nowej szkole rozpoczęła się dopiero 26 października. Liczba uczniów wynosiła 237, a budynek był pierwotnie przewidziany na 120 uczniów.

Zdjęcie 9. Szkoła Podstawowa im. Jana Twardowskiego w Mokrem

Źródło: www.google.maps.com

W 1997 roku dobudowano nowe skrzydło szkoły. Później w roku 2011 szkoła otrzymała piękną halę sportową. W międzyczasie oprócz szkoły podstawowej zaczęło funkcjonować gimnazjum. W roku 2007, 21 czerwca, szkoła otrzymała imię księdza Jana Twardowskiego. W roku szkolnym 2017/18 ponownie stała się Szkołą Podstawową w Mokrem.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Nowej Wsi:

Zdjęcie 10. Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Nowej Wsi

Źródło: www.google.maps.com

Dawniej szkoła mieściła się w 100–letnim budynku oddalonym o 300 metrów od obecnego miejsca. W szkole tej prowadzono naukę od 1945 do 1972 roku. W 1968 roku, na zebraniu wiejskim, podjęto decyzję dotyczącą budowy szkoły w Nowej Wsi. W tym samym roku, w czynie społecznym, rozpoczęto budowę obiektów szkolnych.

Od dnia 1 września 1972 roku dzieci kontynuowały naukę w nowo wybudowanej szkole, w której nauka trwa do chwili obecnej.

15 października 2004 roku Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi otrzymała imię Marii Konopnickiej.

Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Piaskach:

Informacje o szkole we wsi Piaski pochodzą z roku 1868. Była to szkoła jednoklasowa mieszcząca się w drewnianym budynku. Istniejący budynek z czerwonej cegły powstał w latach 1901-1908. Szkoła w Piaskach posiadała wówczas dwie izby lekcyjne i mieszkania dla dwóch nauczycieli.

Po zakończeniu Drugiej Wojny Światowej w szkole nie było żadnych sprzętów. W pierwszym tygodniu zapisano 145 uczniów i rozdzielono na cztery klasy. Pierwszym kierownikiem został Alojzy Mazikowski. Jeszcze w roku 1945 zaczęło pracować dwóch nauczycieli. Pod koniec roku było już pięć klas i 181 dzieci. W nowym roku szkolnym uruchomiono szkoły w Turznicach i w Kobylance, co odciążało nauczycieli w Piaskach. Był to czas organizowania umeblowania, zbierania pieniędzy na książki, farby, pomoce naukowe. W szkole organizowano również kursy dla analfabetów. Pierwszy etap walki z analfabetyzmem zakończono 27 marca 1950 roku. Ważnym wydarzeniem dla uczniów i rodziców była elektryfikacja wsi – 18 grudnia 1957 roku.

W roku 1964, drugiego grudnia, szkoła powiększyła się o nowy pawilon wybudowany w czynie społecznym. Następna rozbudowa i modernizacja rozpoczęła się w roku szkolnym 1987/1988. Wybudowano łącznik między starą szkołą a pawilonem. Prace zakończono 15 grudnia 1994 roku.

Zdjęcie 11. Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Piaskach

Źródło: www.zspiaski.szkolnastrona.pl

Szkole Podstawowej, istniejącej od roku zakończenia II Wojny Światowej, nadano 30 maja 2001 roku imię Szarych Szeregów. Dzięki staraniom dyrektora i rady rodziców 10 października 2003 roku Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Piaskach otrzymała sztandar. Uchwałą Rady Gminy imię Szarych Szeregów, dnia 19 marca 2010 roku, otrzymało również Gimnazjum nr 2, istniejące w Piaskach od 1 września 1999 roku, do wygaśnięcia w 2019 roku.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sztynwagu:

Historia szkoły sięga 1921 roku. Początkowo była to szkoła jednoklasowa pierwszego stopnia. Ze względu na wzrastającą liczbę uczniów przygotowano drugą izbę lekcyjną i zatrudniono kolejnego nauczyciela. Szkoła przestała istnieć z dniem 1 września 1939 roku. Wtedy to zniszczony został budynek oraz wyposażenie szkoły. W tym czasie rodzice prowadzili w domu tajne nauczanie.

15 marca 1945 roku nastąpiło otwarcie jednoklasowej szkoły pierwszego stopnia. Nauka była prowadzona na dwie zmiany i w związku z tym poczyniono starania o rozbudowę budynku szkolnego. W roku szkolnym 1960/1961 zmianie uległa organizacja szkoły.

W styczniu 1961 roku rozpoczęto budowę nowej szkoły, której otwarcie nastąpiło 1 września 1961 roku.

Zdjęcie 12. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sztynwagu

Źródło: www.google.maps.com

1 września 2002 roku został oddany do użytku nowy budynek, który powstał przy gmachu ówczesnej szkoły. Od tej chwili szkoła funkcjonowała jako Zespół Szkół w Rudzie (obecnie Szkoła Podstawowa w Sztynwagu). Uczęszczają tu uczniowie z Rudy, Małego Rudnika, Sztynwagu, Gogolina, Szynycha, Brankówki, Rozgart oraz Sosnówki. W szkole panuje przyjazna dla uczniów atmosfera, którą tworzą nauczyciele i inni pracownicy, starający się służyć pomocą w każdej sytuacji.

Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim:

Szkoła osadzona jest w naturalnym krajobrazie. Mieści się w dwóch budynkach: starym oraz nowo wybudowanym pawilonie, oddanym do użytku w 2019 r. (na zdjęciu). Na jej terenie usytuowane jest trawiaste boisko do piłki nożnej, tartanowe boisko do piłki siatkowej i koszykówki oraz bieżnia, a także dwa place zabaw dla dzieci.

Zdjęcie 13. Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim

Źródło: www.orsza.pl

W budynku znajdują się klasopracownie dla uczniów klas IV-VIII (sale nr 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9), sala gimnastyczna, pracownia komputerowa, świetlica i biblioteka. Jest w nim również szkolna stołówka oraz sekretariat. W nowym pawilonie znajdują się sale dla oddziałów przedszkolnych oraz klas I-III.

Tabela 4. Wychowanie podstawowe na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Uczniowie	1 046	1 074	1 110	1 202	1 154
Oddziały w szkołach	71	72	76	79	76
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	15	15	15	15	15

Źródło: GUS BDL

Jak wynika z powyższej tabeli, w ostatnich latach zarówno liczba uczniów, jak i oddziałów w szkołach rosła. Taki stan rzeczy związany jest m.in. ze wzrostem liczby mieszkańców Gminy Grudziądz.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2021/2022.

Tabela 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021/2022 roku

Rok	2021/2022		
	Język polski	Matematyka	Język angielski
Polska	60%	57%	67%
Województwo kujawsko-pomorskie	58%	53%	63%
Powiat grudziądzki	56,76%	48,66%	53,86%
Gmina Grudziądz	60,97%	53,96%	61,30%

Źródło: www.waszaedukacja.pl

Jak wynika z powyższej tabeli na terenie Gminy Grudziądz najlepiej wypadł egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego, jednak wynik na poziomie 61,30% jest znacznie poniżej średniej zarówno dla województwa, jak i kraju. Wynik ten jest jednak znacznie powyżej niż dla powiatu. Jeżeli

chodzi o egzamin z języka polskiego to tutaj wypadł on najlepiej pod względem średniej, bowiem wynik na poziomie 60,97% jest powyżej średniej dla powiatu i województwa, a nawet powyżej średniej dla całego kraju. Z kolei egzamin z matematyki wypadł powyżej średniej dla powiatu i województwa, ale poniżej średniej krajowej.

Edukacja ponadpodstawowa:

Jeżeli chodzi o publiczną edukację ponadpodstawową to na terenie Gminy Grudziądz nie funkcjonują żadne placówki publiczne.

1.2.3. Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Grudziądz jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną Gminy. Siedziba GOPS znajduje się przy ulicy Wybickiego 38 w Grudziądzu.

Zadania realizowane przez GOPS obejmują w szczególności:

- zadania z zakresu pomocy społecznej,
- zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych,
- zadania z zakresu spraw alimentacyjnych,
- zadania z zakresu spraw dodatków mieszkaniowych,
- zadania z zakresu spraw płac i kadr.

Zdjęcie 14. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu

Źródło: [Urząd Gminy Grudziądz](#)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje następujące świadczenia:

- 1) Świadczenia pieniężne:
 - zasiłek stały,
 - zasiłek okresowy,
 - zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.
- 2) Świadczenia niepieniężne:
 - praca socjalna,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - składki na ubezpieczenia społeczne,
 - sprawienie pogrzebu,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - interwencja kryzysowa,
 - schronienie, posiłek, niezbędne ubranie,
 - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
 - pobyt w domu pomocy społecznej.

GOPS realizuje zadania związane z pomocą społeczną w zakresie zadań zleconych, dotowanych i własnych. Zadania te wykonują pracownicy administracyjni i pracownicy socjalni. Celem pracy socjalnej jest pomoc osobom i rodzinom w usamodzielnianiu się oraz umożliwienie przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych i zapobiegania ich powstawaniu w przyszłości. Pracownicy socjalni wspierają osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Efektem końcowym ma być zaprzestanie korzystania przez te osoby i rodziny z pomocy społecznej. Wraz z pracownikami socjalnymi swoje działania realizuje także asystent rodziny. Jego rolą jest wspieranie rodziny, aby w przyszłości potrafiła samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny prowadzi dokumentację, planuje z rodziną możliwe do realizacji zadania, a także współpracuje z innymi pracownikami różnych instytucji wspomagających rodzinę dla jej dobra, a przede wszystkim, aby dzieci czuły się w rodzinie dobrze i bezpiecznie. Oddzielną grupę stanowią pracownicy administracyjni wykonujący zadania w zakresie księgowości oraz świadczeń rodzinnych, wychowawczych, opiekuńczych, czy alimentacyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób korzystających z pomocy społecznej wg powodów.

Tabela 6. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Grudziądz w latach 2015, 2017, 2020 i 2022.

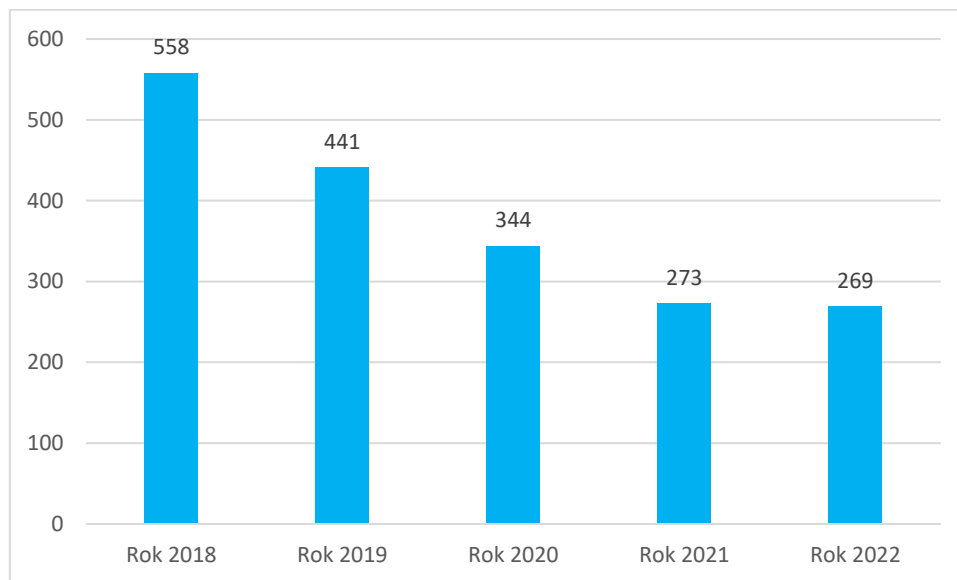
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2015	2017	2020	2022	2015	2017	2020	2022
Ubóstwo	248	214	125	106	741	608	316	273
Sieroctwo	0	0	2	0	0	0	5	0
Bezdomność	2	6	6	8	2	7	6	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	26	13	10	12	141	73	48
Bezrobocie	314	253	124	89	1 000	804	369	261
Niepełnosprawność	78	71	45	41	216	163	82	74
Długotrwała choroba	79	90	47	28	182	194	84	64
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	39	52	26	21	143	185	104	92
- rodziny niepełne	23	30	17	11	69	86	49	39
- rodziny wielodzietne	6	8	6	7	38	42	40	42
Alkoholizm	21	16	0	1	49	30	0	1
Narkomania	0	0	0	2	0	0	0	2
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	0	0	4	1	0	0
Przemoc w rodzinie	5	4	0	1	15	13	0	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	8	7	4	8	21	26	13	28
Trudności w integracji osób, które otrzymali status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Grudziądzu

Jak wynika z powyższej tabeli, najważniejsze przyczyny korzystania z pomocy to ubóstwo oraz bezrobocie. Również ważnym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była niepełnosprawność oraz długotrwała choroba.

W roku 2022 pomocą społeczną objętych zostało 269 rodzin w Gminie. Na przestrzeni ostatnich lat ogólnie da się zauważyć tendencję spadkową.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Grudziądzu

Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela. Największa wartość, bo ok. 252 tys. zł przypadła w 2021 roku na zasiłki okresowe ogółem i tendencja ta utrzymała się również w roku 2022. Z kolei najmniejsze kwoty zostały przydzielone na schronienie (2021 r.) i inne zasiłki celowe i w naturze ogółem (2022 r.).

Tabela 7. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie Grudziądz w 2021 i 2022 r.

Forma pomocy	Kwota świadczeń (zł) w 2021 r.	Kwota świadczeń (zł) w 2022 r.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	75 015,00	85 800,00
Zasiłki stałe ogółem	178 774,45	205 725,76
Zasiłki okresowe ogółem	252 528,21	272 154,41
Schronienie	6 360,00	36 670,00
Posiłek	162 166,31	161 939,75
Usługi opiekuńcze ogółem	180 999,85	188 611,22
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	97 110,97	25 035,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Grudziądzu

Na terenie gminy Grudziądz nie ma Domów Pomocy Społecznej (DPS). Gmina ponosi jednak opłaty związane z utrzymaniem swoich mieszkańców przebywających w DPS-ach w Grudziądzu, Wilkowiczkach, Podobowicach, Wichulcu i Chełmnie.

1.2.4. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Grudziądz w zakresie opieki zdrowotnej działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz (SP ZOZ), który realizuje świadczenia zdrowotne w ramach następujących jednostek organizacyjnych:

- 1) Ośrodek Zdrowia w Mokrem,
- 2) Ośrodek Zdrowia w Małym Rudniku,
- 3) Ośrodek Zdrowia w Piaskach (filia Ośrodka Zdrowia w Mały Rudniku).

Zdjęcie 15. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz w Mokrem

Źródło: www.grudziadz.ug.gov.pl

Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologiczne udzielane są równolegle we wszystkich trzech ośrodkach. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są świadczenia przez lekarzy, w tym lekarzy pediatrów, położną, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej oraz pielęgniarkę środowiska nauczania we wszystkich szkołach Gminy Grudziądz. Na bieżąco prowadzone są obowiązkowe szczepienia dla dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień oraz bilanse dzieci. Dodatkowo realizowane są również szczepienia odpłatne dla dzieci i dorosłych.

W ramach działalności poradni stomatologicznych udzielane są świadczenia pacjentom posiadającym ważne ubezpieczenie zdrowotne, bez skierowania w zakresie świadczeń ogólnostomatologicznych.

Na terenie Gminy prowadzone są również działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki, udzielanie kompleksowych porad z zakresu postaw, motywacji i zachowania dotyczącego profilaktyki chorób układu krążenia, układu oddechowego, edukacji zdrowotnej w terapii cukrzycy i zapobiegania powikłaniom cukrzycowym, właściwego stylu życia oraz zapobiegania chorobom naczyń mózgowych.

Pacjenci mają również dostęp do całodobowych pomiarów ciśnienia krwi aparatem Holtera oraz do badań spirometrycznych. Wykonywane są również badania przepływu krwi i pomiary tkanki tłuszczowej. Realizowane są również zalecenia dotyczące profilaktyki, w szczególności, przynajmniej raz w roku u każdego chętnego, dorosłego pacjenta, któremu udziela się świadczeń na miejscu. U osób, u których rozpoznane zostają schorzenia przewlekłe, w miarę możliwości monitorowany jest przebieg choroby zasadniczej oraz chorób współistniejących.

Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie gminy Grudziądz objęta jest nadzorem zdrowotnym przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania. Pielęgniarka szkolna aktywnie pomaga w realizacji programów zdrowotnych na terenie placówek oświatowych

Liczba porad udzielonych w 2022 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (porady lekarskie) wynosiła 27 853 i była większa niż w roku 2021.

Tabela 8. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Grudziądz (2018-2022)

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	25 086	25 009	23 536	27 580	27 853

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W Gminie Grudziądz nie funkcjonuje żadna apteka, ani punkt apteczny.

1.2.5. Działalność organizacji pozarządowych

Gmina Grudziądz posiada uchwalony Program współpracy Gminy Grudziądz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego za rok 2022.

Głównym celem programu jest kształtowanie i wzmocnianie partnerstwa pomiędzy Gminą, a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy Grudziądz. Cel główny programu realizowany jest poprzez realizację celów szczegółowych tj.:

- 1) poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez efektywną współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami,
- 2) wspomaganie organizacji pozarządowych i innych podmiotów w realizacji zadań publicznych poprzez wspieranie i powierzenie im zadań wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację,
- 3) tworzenie warunków do pobudzenia nowych inicjatyw i aktywności zaspokajających potrzeby mieszkańców gminy,
- 4) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na terenie gminy,
- 5) poszerzenie i popieranie postaw proobywatelskich, w tym wolontariatu.

Współpraca Gminy Grudziądz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami jest prowadzona w formie finansowej poprzez zlecenie organizacjom realizację zadań publicznych w drodze wsparcia zadań publicznych wraz z udziałem dotacji na dofinansowanie ich realizacji oraz w formie niefinansowej poprzez konsultacje, wzajemne informowanie, udostępnianie obiektów, organizację spotkań i szkoleń.

Listę organizacji pozarządowych na terenie Gminy Grudziądz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Organizacje pozarządowe Gminy Grudziądz

L.p.	Nazwa	Cel działania	Rok założenia
1.	Aeroklub Nadwiślański Lisie Kąty 20 86-302 Lisie Kąty	- Prowadzenie działalności w poszczególnych dyscyplinach sportu lotniczego oraz organizowanie rekreacji związanej z lotnictwem i turystyką lotniczą, - propagowanie i rozwijanie lotnictwa polskiego, a zwłaszcza szkolenia i sportów lotniczych, - koordynacja i wspieranie działalności statutowej aeroklubów regionalnych oraz poszczególnych członków, - reprezentowanie interesów aeroklubów regionalnych oraz poszczególnych członków wobec władz instytucji krajowych i międzynarodowych, - reprezentowanie polskich sportów lotniczych na arenie międzynarodowej oraz organizowanie udziału w międzynarodowym	2007

		<p>współzawodnictwie w sportach lotniczych, w tym przygotowanie kadry narodowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie inicjatyw, szkolenia i działalności lotniczej dzieci i młodzieży, - szkolenie i doskonalenie kadr lotniczych, w tym trenerskich i instruktorskich, - rozpowszechnianie wiedzy i umiejętności lotniczych w społeczeństwie, jako elementu edukacji narodowej, - działanie na rzecz gospodarki kultury narodowej, bezpieczeństwa i obronności kraju, zapobieganie klęskom żywiołowym i ekologicznym oraz zagrożeniom cywilizacyjnym, - integracja środowiska lotniczego i sympatyków lotnictwa, - pielęgnowanie tradycji lotniczych, - integracja osób niepełnosprawnych poprzez lotnictwo, - organizowanie zawodów krajowych i międzynarodowych, imprez sportowych oraz rekreacyjnych związanych ze sportem lotniczym, - prowadzenie działalności edukacyjno-wychowawczej i popularno-naukowej w dziedzinie lotnictwa, - organizacja i realizacja współzawodnictwa w poszczególnych dziedzinach sportu lotniczego, - nadawanie aeroklubom licencji uprawniających do udziału we współzawodnictwie w sporcie lotniczym, - przygotowywanie kadry narodowej do uczestnictwa w międzynarodowym współzawodnictwie w sporcie lotniczym. 	
2.	<p>Stowarzyszenie Bractwo Kurkowe „Ziemia Grudziądzka” Gać 23 86-302 Gać</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenie członków we władaniu bronią palną oraz rozbudzenie, pielęgnowanie świadomości patriotycznej względem Rzeczypospolitej Polskiej - szerzenie ducha państwowego, obywatelskiego - propagowanie sportów strzeleckich wśród społeczności lokalnej i osób niepełnosprawnych oraz chorych - udzielanie wzajemnej pomocy i utrzymanie życia towarzyskiego - podtrzymywanie wielowiekowej tradycji kurkowych braci strzeleckich - organizowanie ćwiczeń i zawodów strzeleckich 	2008
3.	<p>Fundacja „Pierwsze Skrzypce” Biały Bór 145C 86-302 Biały Bór</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popularyzacja działalności artystycznej w zakresie kultury i sztuki na każdej płaszczyźnie życia. - działanie na rzecz ogólnopolskiej i międzynarodowej współpracy środowisk twórczych. - działanie na rzecz nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży. - wspieranie inicjatyw edukacyjnych oraz prospołecznych. - popularyzacja idei wolnej przedsiębiorczości i ekonomii wolnego rynku. - wspieranie wolności gospodarczej i osobistej z poszanowaniem własności prywatnej. - wspieranie zdrowia psychicznego poprzez propagowanie zrównoważonego stylu życia w oparciu o zasady „slow life”. - niesienie pomocy na rzecz ratowania życia i zdrowia chorych, upośledzonych osób poprzez uzyskiwanie środków na pokrywanie kosztów leczenia, operacji i rehabilitacji, zakup leków, pokrycia 	2015

		kosztów badań czy zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego oraz środków i sprzętu pomocniczego.	
4.	Stowarzyszenie „Q PRZYSZŁOŚCI” Wałdowo Szlacheckie 57 86-302 Wałdowo Szlacheckie	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego, gospodarczego mieszkańców zamieszkujących teren Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności mieszkańców gminy Grudziądz, w tym miejscowości: Wałdowo Szlacheckie, Biały Bór, Ruda, - integracja mieszkańców wsi, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu, - wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym, - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób; - wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej; - tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej; - udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa; - działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - działalność charytatywna; - podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; - działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; - działalność na rzecz integracji cudzoziemców; - ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. O działalności leczniczej (dz. U. Z 2022 r. Poz. 633, 655, 974 i 1079); - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych; - promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; - działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn; - działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym; - działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; - działalność wspomagająca rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej; - działalność wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; - działalność na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; - działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży; - działalność kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; - działalność na rzecz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; 	2010

		<ul style="list-style-type: none"> - działalność na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; - działalność na rzecz turystyki i krajoznawstwa; - działalność na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego; - działalność na rzecz obronności państwa i działalności sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; - działalność na rzecz upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji; - działalność na rzecz udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego; - działalność na rzecz ratownictwa i ochrony ludności; - pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą; - działalność na rzecz upowszechniania i ochrony praw konsumentów; - działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami; - promocja i organizacja wolontariatu; - pomoc polonii i Polakom za granicą; - działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych; - działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. O weteranach działań poza granicami państwa (dz. U. Z 2020 r. Poz. 2055 oraz z 2022 r. Poz. 655); - promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą; strona 4 z 6 - działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka; - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym; 42) działalność na rzecz rewitalizacji; - działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32a. 	
5.	<p>Stowarzyszenie „Razem SMR” ul. Tulipanowa 38 Mały Rudnik 86-302</p>	<ul style="list-style-type: none"> - integracja społeczności wiejskiej wokół inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi społecznemu, kulturalnemu i gospodarczemu wsi Sztynwag, Mały Rudnik, Ruda i okolic. - wspieranie działalności służących rozwojowi infrastruktury miejscowości i okolic z zachowaniem wymogów ochrony środowiska i poczucia bezpieczeństwa jego mieszkańców. - wychowanie młodego pokolenia w duchu tolerancji, patriotyzmu i poszanowania tradycyjnych wartości religijnych. - krzewienie zdrowego, racjonalnego sposobu życia, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz wspieranie wszelkich form profilaktycznych. - wspieranie i niesienie pomocy osobom poszkodowanym będącym w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej, niepełnosprawnym oraz mającym problem z przystosowaniem się do społeczeństwa. - propagowanie działań zmierzających do uzyskania wysokiego poziomu estetyki obejść domowych i okolic wsi oraz poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego. 	2011

6.	Stowarzyszenie „Ku dobremu” Wielki Węlcz 13 86-302 Wielki Węlcz	Celem stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i aktywizacji społecznej, gospodarczej, kulturowej, zdrowotnej, sportowej i rekreacyjnej mieszkańców gminy Grudziądz, a w szczególności sołectwa Wielki Węlcz (zwanego dalej "sołectwem") oraz ościennych w zakresie następujących sfer pożytku publicznego: <ul style="list-style-type: none"> - integracji mieszkańców terenów wiejskich; - działalności oświatowej, kulturalnej i artystycznej; - promocji kultury i sztuki ludowej, lokalnych tradycji i zwyczajów; - inicjatyw społecznych i gospodarczych sołectwa; - dobroczynności i działań humanistycznych; - działalności na rzecz osób dotkniętych wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie oraz członków ich rodzin; - promocji zdrowego trybu życia oraz podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju turystyki, kultury fizycznej i sportu; - ekologii i ochrony środowiska; - działalności na rzecz osób starszych, chorych, niezaradnych życiowo i ich rodzin; 	2016
7.	Stowarzyszenie „Promyk” ul. Wybickiego 38 86-300 Grudziądz	- działanie na rzecz tworzenia jak najkorzystniejszych warunków do pełnego rozwoju fizycznego i osobowego dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych oraz aktywnego i godnego uczestnictwa w życiu, a także pomoc ich rodzinom. - uczestniczenie w procesach likwidacji barier między pełnosprawnymi a społecznością niepełnosprawnych w celu kształtowania partnerskich postaw między tymi grupami. - reprezentowanie interesów dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych i ich rodzin.	2004
8.	Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola w Nowej Wsi ul. Grudziądzka 18 86-302 Nowa Wieś	Celem stowarzyszenia jest prowadzenie przedszkola niepublicznego w Nowej Wsi	2001
9.	Fundacja Rozwoju Edukacji Najmłodszych Węgrowo 46 86-302 Węgrowo	Celem fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie wszechstronnej działalności służącej edukacji oraz zwiększaniu szans życiowych i poprawie życia każdego człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, realizowanej w duchu wartości chrześcijańskich w sferze zadań publicznych: <ul style="list-style-type: none"> - pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywaniu szans tych rodzin i osób; - działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; - ochrony i promocji zdrowia; - działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; - promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; 	2015

		<ul style="list-style-type: none"> - działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; - działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; - nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; - wypoczynku dzieci i młodzieży; - kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; - wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; - ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; - turystyki i krajoznawstwa; - porządku i bezpieczeństwa publicznego; - działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami; - promocji i organizacji wolontariatu; - pomocy Polonii i Polakom za granicą; - działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka; - przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym; - działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 	
10.	Stowarzyszenie „Nadwiślańska Brac” Rozgarty 15A 86-302 Rozgarty	<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie, spieranie i pomoc w różnego rodzaju przedsięwzięciach społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i gospodarczych skierowanych do dzieci, młodzieży, seniorów oraz całych rodzin z terenu miejscowości Rozgarty, Szynych, Sosnówka i Brankówka, - aktywizacja i integracja mieszkańców oraz ogólna poprawa warunków ich życia, - zrównoważony rozwój wyżej wymienionych miejscowości 	2017
11.	Stowarzyszenie Fort Wielka Księża Góra Wielkie Lniska 22 86-302 Wielkie Lniska	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona zabytków historycznych ruchomych i nieruchomych oraz rewitalizacja zabytków sztuki fortyfikacyjnej z przeznaczeniem na cele turystyczno-rekreacyjno-muzealne. - propagowanie historii fortyfikacji miasta i okolic Grudziądza. - prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie problematyki związanej z obronnością i ochroną zabytków architektury militarnej. - rozpowszechnianie i propagowanie turystyki kulturowej i krajoznawstwa. - podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 	2016
12.	Stowarzyszenie „Tylko Razem” 86-302 Biały Bór 145C	<p>Celem stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i aktywizacji społecznej, kulturowej, sportowej i rekreacyjnej aktywności mieszkańców sołectwa biały bór oraz działalność na rzecz ochrony przyrody i środowiska naturalnego, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odnowa i rozwój wsi, - aktywizacja i integracja mieszkańców terenów wiejskich, 	2016

		<ul style="list-style-type: none"> - działalność oświatowa i kulturalna, - promowanie sołectwa na zewnątrz, - promowanie gminy Grudziądz, powiatu grudziądzkiego i województwa kujawsko-pomorskiego, - promowanie kultury ludowej, lokalnych tradycji i atrakcji, - wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych sołectwa, - wspieranie dobroczynności i działań humanistycznych, - działania na rzecz osób dotkniętych wykluczeniem społecznym, - wspieranie inicjatyw młodzieżowych, - wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz budowy nowych i modernizacji istniejących dróg i sieci telekomunikacyjnych, - promowanie zdrowego trybu życia oraz podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej i sportu, - wspieranie działań z zakresu ekologii i ochrony środowiska, - wspieranie działań na rzecz rozwoju turystyki, - podejmowanie inicjatyw w zakresie ułatwiania funkcjonowania osób starszych, chorych, niepełnosprawnych bez ograniczeń wiekowych, niezaradnych życiowo w społeczeństwie i ich rodzin, - zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych. 	
13.	<p>Stowarzyszenie Seniorów Gminy Grudziądz Słoneczniki</p> <p>ul. Tulipanowa 38</p> <p>86-302 Mały Rudnik</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, - ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15.04.2011 r. O działalności leczniczej (dz. U. Z 2016 r. Poz. 1638), - działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, - działalność na rzecz integracji cudzoziemców, - aktywizacja i integracja środowiska lokalnego, - działalność charytatywna, - działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, - podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, - ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, - turystyka i krajoznawstwo, - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, - działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, - kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, - wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, - promocja i organizacja wolontariatu, - działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, 	2016

		<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, - rewitalizacja, - prowadzenie działalności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach społecznych i edukacyjno-kulturalnych, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży i osób dorosłych, a także wspieranie dzieci i młodzieży, - kształtowanie postaw prokulturalnych oraz prospołecznych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych, - działalność związana z rozwojem świadomości społecznej, przeciwdziałaniem patologiom społecznym i uzależnieniom, - działalność na rzecz edukacji i rehabilitacji dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych oraz ich integracji ze środowiskiem ludzi zdrowych, a także wspierania inicjatyw i działań w dziedzinie kultury zdrowotnej, - działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym. 	
14.	<p>Fundacja Dobrze Ludki</p> <p>Węgrowo 28G</p> <p>86-302 Węgrowo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwalczanie przejawów znęcania się nad zwierzętami, działanie w ich obronie i niesienie im pomocy; - aktywne działania w zakresie przestrzegania praw zwierząt; - sprawowanie nadzoru i kontroli nad przestrzeganiem przepisów i praw w dziedzinie ochrony zwierząt, w tym współdziałanie z właściwymi instytucjami w zakresie ochrony zwierząt; - współdziałanie z właściwymi instytucjami w zakresie ujawniania i ścigania przestępstw oraz wykroczeń dotyczących praw zwierząt; - występowanie z inicjatywami w zakresie wydawania przepisów dotyczących praw zwierząt oraz współuczestniczenia w tworzeniu aktów prawnych z tym związanych; - prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia populacji bezdomnych zwierząt; - podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie ochrony zwierząt; - poprawa warunków bytowych zwierząt domowych; - prowadzenie szerokiej działalności wydawniczej oraz edukacyjnej w zakresie ochrony zwierząt; - współpraca z krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi instytucjami i innymi organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną zwierząt. 	2019
15.	<p>Stowarzyszenie Akcja Integracja</p> <p>Gać 55</p> <p>86-302 Gać</p>	<p>Celem stowarzyszenia jest wyrównywanie szans oraz kształtowanie warunków</p> <p>Godnego życia i samorealizowania się osób niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem i ich rodzin w środowisku rodzinnym i społecznym, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie terapii i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych - realizowanie programu zmniejszenia i zapobiegania skutków niepełnosprawności - wyrównywanie szans edukacyjnych 	2016

16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dusocinie Dusocin 21 86-302 Dusocin	<p>Celami i zadaniami osp są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, - udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu 	2007
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Piaskach 86-302 Piaski (brak numeru budynku)	<p>Celami i zadaniami osp są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami; - udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń; - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi; - upowszechnianie, w szczególności wśród członków kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej; - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu 	2007
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzie ul. Tulipanowa 38 86-302 Mały Rudnik	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. - udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. - rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu. - działania na rzecz ochrony środowiska. - udzielanie pomocy członkom osp oraz ich rodzinom. - wychowanie młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania wiedzy i umiejętności o bezpieczeństwie oraz podtrzymywanie tradycji osp 	2008
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Szynychu Szynych 9	<p>Celami i zadaniami osp są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, 	2008

	86-302 Szynych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu. - działanie na rzecz ochrony środowiska. - wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w § 2 ust. 1 	
20.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkim Węlczu Wielki Węlcz 17 86-302 Wielki Węlcz	<p>Celem stowarzyszenia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. - branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. - rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu. 	2001
Organizacje pozarządowe wpisane w ew. Starosty			
21.	Stowarzyszenie LKS Węgrowianka Węgrowo ul. Sosnowa 1 86-302 Węgrowo	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.	2003
22.	Stowarzyszenie Sport i Rekreacja Delfin Biały Bór 180A 86-302 Biały Bór	b/d	2017
23.	Stowarzyszenie Uczniowski Klub Sportowy Orion Gmina Grudziądz ul. Wybickiego 38 86-300 Grudziądz	b/d	2009
24.	Stowarzyszenie Historyczne im. Centrum	b/d	2017

	Wyszkolenia Żandarmerii Gać 56 86-302 Gać		
	Kase HaShotokan Ryu Karate Do "Garage" ul. Tulipanowa 38 86-302 Mały Rudnik	b/d	b/d
25.	Stowarzyszenie Synergia 2020 Marusza 12 86-302 Marusza	Wspieranie się w prowadzeniu działalności gospodarczej; edukacja i podnoszenie świadomości biznesowej; dobroczynność.	2020
26.	Stowarzyszenie „Ruda Zielona Przystań” Ruda 54a 86-302 Ruda	b/d	2022
Organizacje pozarządowe wpisane w ew. ARiMR			
27.	Koło Gospodyń Wiejskich „Mokrzanki” w Mokrem ul. Złota 2 86-302 Mokre	b/d	2019
28.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nowej Wsi k.Grudziądza ul. Grudziądzka 43 86-302 Nowa Wieś	b/d	2020
29.	Koło Gospodyń Wiejskich „LNISKA” w Wielkich Lniskach Wielkie Lniska 31 86-302 Wielkie Lniska	b/d	2022
30.	Koło Gospodyń Wiejskich „LisiKąt” w Lisich Kątach Lisie Kąty 20 86-302 Lisie Kąty	b/d	2022
31.	Koło Gospodyń Wiejskich	b/d	2020

	w Turznicach Turznice 19 86-302 Turznice		
32.	Koło Gospodyń Wiejskich w Białym Borze k/Grudziądz "BoroWianki" Biały Bór 212 86-302 Biały Bór	b/d	2022
33.	Koło Gospodyń Wiejskich w "Nasze Węgrowo" w Węgrowie Węgrowo 88 86-302 Węgrowo	b/d	2022
34.	Koło Gospodyń Wiejskich Dusocin Dusocin 21 86-302 Dusocin	b/d	2023
35.	Koło Gospodyń Wiejskich w Małym Rudniku przy OSP Ruda Płomienne Rudniczanki ul. Tulipanowa 38 86-302 Mały Rudnik	b/d	2023
36.	Koło Gospodyń Wiejskich Grabowianie w Grabowcu Grabowiec 6 86-300 Grabowiec	b/d	2023

Źródło: *Urząd Gminy Grudziądz*

1.2.6. Bezpieczeństwo

Jednostką właściwą w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Grudziądz jest Komenda Miejska Policji w Grudziądzu.

W poniższej tabeli zebrano najważniejsze informacje z Policji dotyczące bezpieczeństwa na terenie Gminy Grudziądz.

Tabela 10. Interwencje i zdarzenia na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018-2022

Interwencje i zdarzenia	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Łączna liczba podjętych interwencji ²	1161	1071	1587	1476	1277
Liczba podjętych interwencji z wyłączeniem interwencji domowych	955	907	1445	1349	1136
Interwencje domowe	206	164	142	127	141
Niebieskie karty	20	31	12	19	18
Wypadki	13	4	6	7	3
Kolizje	165	180	159	196	169
Zabici	1	2	0	0	0
Ranni	17	2	7	11	3

Źródło: Komenda Miejskiej Policji w Grudziądzu

Jak wynika z powyższej tabeli w ostatnich latach zmniejszyła się łączna liczba podjętych interwencji. Z kolei liczba interwencji domowych, wydanych niebieskich kart, wypadków, kolizji oraz rannych wahała się.

W 2022 r. Gmina Grudziądz dokonała wpłaty w wysokości 32 500,00 zł na Fundusz Wsparcia Policji dla Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu. Za zgromadzone środki zakupiony został nowy pojazd patrolowy.

Ponadto na terenie Gminy Grudziądz działa, Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Każdy mieszkaniec może podzielić się z Policją informacjami o zagrożeniach, które zauważył. Zgłoszenia trafiają do policjantów, którzy regularnie będą sprawdzać wskazane miejsca.

Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa opiera się o informacje skatalogowane w trzech płaszczyznach:

- 1) informacje gromadzone w policyjnych systemach informatycznych,
- 2) informacje pozyskiwane od społeczeństwa w trakcie:
 - a. bezpośrednich kontaktów z obywatelami, z przedstawicielami samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych itp.;

² Kwalifikacja zdarzenia może mieć różny charakter w zależności od rodzaju zdarzenia np. interwencje w ruchu drogowym, kradzieży, pobic, zakłóceń porządku publicznego itp.

- b. w trakcie realizowanych debat społecznych poświęconych bezpieczeństwu publicznemu,
- 3) informacje pozyskiwane od obywateli (internautów) z wykorzystaniem platformy wymiany informacji.

Informacje prezentowane na mapach uwzględniają zarówno wybrane kategorie przestępstw i wykroczeń jak i zagrożenia, które w subiektywnym odczuciu mieszkańców negatywnie wpływają na ich poczucie bezpieczeństwa.

Obsługa „Map” dostępnych na stronach internetowych poszczególnych jednostek Policji na terenie których została już uruchomiona, została zaprojektowana tak, aby bezproblemowo, wręcz intuicyjnie mógł z nich skorzystać każdy obywatel.

Aby zgłosić zagrożenie należy wejść na stronę internetową komendy wojewódzkiej, miejskiej lub powiatowej Policji. Przekazanie tych informacji zajmuje tylko kilka chwil. W razie potrzeby można skorzystać z instrukcji obsługi. Pomocą służą także funkcjonariusze. Zgłoszenie trafi do policjantów odpowiedniej komórki Policji. Zebrane informacje pozwolą na jeszcze lepszą dyslokację służb, aby uniknąć w przyszłości ponownego zgłaszania tego samego typu zagrożeń w tym samym miejscu.

Mapy zostały opracowane w oparciu o informacje własne Policji, czyli m.in. statystyki policyjne, a także na podstawie informacji przekazanych przez podmioty biorące udział w konsultacjach społecznych oraz w oparciu o wyniki badań opinii publicznej oraz informacje różnych instytucji.

Podczas tworzenia mapy zagrożeń na terenie całego kraju przeprowadzono ponad 11 tysięcy spotkań, podczas których mieszkańcy zgłaszali swe uwagi, mówili o potrzebach i zagrożeniach w swojej okolicy. W spotkaniach wzięło udział ponad 217 tysięcy osób.

Z narzędzia należy korzystać w sposób rozsądny. Każde naniesione na mapę zagrożenie wywoła odpowiednią reakcję Policji. Z jednego komputera można zgłosić jedno zagrożenie na dobę.

Należy pamiętać, że zgłoszenia w ramach Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa nie zastępują potrzeby pilnej interwencji Policji. W tego typu przypadkach należy korzystać z numerów alarmowych 112, 997.

Dla zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy Grudziądz funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Jednostki te zlokalizowane są w miejscowościach:

- Dusocin – 60 druhów,
- Piaski – 86 druhów,
- Ruda (remiza w Małym Rudniku) – 83 druhów,
- Szynych – 92 druhów,
- Wielki Wełcz – 99 druhów,

a cztery jednostki:

- OSP Piaski
- OSP Ruda,
- OSP Szynych
- OSP Wielki Wełcz,

należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

Na wyposażeniu wszystkich jednostek znajdują się wozy bojowe, sprzęt gaśniczy i ratunkowy, zestawy hydrauliczne, motopompy, pilarki i zestawy pierwszej pomocy przedmedycznej. W 2022 r.

Gmina Grudziądz przekazała umowami darowizny dwa pojazdy specjalne pożarnicze na rzecz dwóch jednostek OSP, tj. na rzecz OSP Dusocin – pojazd Jelcz 005 (rocznik 1980) oraz na rzecz OSP Wielki Wełcz – pojazd Jelcz 004 (rocznik 1987). Jednostki te z kolei przekazały darowane pojazdy ochronie przeciwpożarowej Ukrainy.

Gmina Grudziądz nieustannie wspiera proces wymiany przestarzałych pojazdów pożarniczych. W 2022 r. jednostka OSP Wielki Wełcz została wyposażona w nowy ciężki specjalny pojazd ratowniczo-gaśniczo-pożarniczy SCANIA N323 P370 z napędem 4x4. Koszt zakupu wyniósł 1 224 957,00 zł, z czego Gmina Grudziądz przekazała na ten cel dotację w kwocie 774 957,00 zł. Pozostała kwota 450 000,00 zł została dofinansowana z budżetu państwa.

Gmina Grudziądz przekazała w 2022 r. wpłatę na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej w celu przekazania środków finansowych Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Grudziądzu. Wpłata wyniosła 35 000,00 zł i częściowo pokryła zakup ciężkiego gaśniczego pojazdu specjalnego VOLVO FMX 380, który pełni służbę w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 w Grudziądzu.

W 2023 r. gmina przekazała dotacje na realizację zadań inwestycyjnych dla OSP:

- motopomp OSP Szynych, OSP Wielki Wełcz
- samochodów specjalnych: lekkiego OSP Szynych, ciężkiego OSP Piaski.

Ponadto wyposażenie jednostek OSP z terenu gminy Grudziądz jest na bieżąco uzupełniane i modernizowane. Gmina Grudziądz przekazała na ten cel w 2022 r. dotację celową dla OSP Piaski w kwocie 1 624,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu kompletnego aparatu powietrznego nadciśnieniowego. Gmina Grudziądz przekazała również dotację celową dla OSP Dusocin w wysokości 57 210,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie organizacji obozu szkoleniowego młodzieżowych drużyn pożarniczych. Ponadto Gmina Grudziądz zakupiła dla OSP Dusocin zestaw hydrauliczny (nożyce i wąż) za kwotę 14 000,00 zł.

Gmina Grudziądz na bieżąco inwestuje również w rozbudowę i modernizację istniejących remiz strażackich, co pozytywnie wpływa na ich wizerunek oraz poprawia warunki pracy ochotników.

Tabela 11. Zestawienie ilości zdarzeń, zastępów oraz ratowników na terenie Gminy Grudziądz w latach 2018 - 2022

	Rok 2018			Rok 2019			Rok 2020			Rok 2021			Rok 2022		
	Ilość	Załóg	Strażaków	Ilość	Załóg	Strażaków	Ilość	Załóg	Strażaków	Ilość	Załóg	Strażaków	Ilość	Załóg	Strażaków
Pożary	50	124	533	66	162	685	47	136	584	45	134	597	77	263	1092
Miejscowe zagrożenia	184	268	1236	158	227	1009	173	296	1333	299	441	1906	360	557	2537
Alarmy fałszywe	3	18	18	5	7	30	7	10	38	8	25	86	19	65	206

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Grudziądzu

Zgodnie z powyższą tabelą w roku 2022 odnotowano 77 pożarów, co było liczbą najwyższą w badanym okresie (2018-2022). Z kolei jeżeli chodzi o miejscowe zagrożenia to w roku 2022 było ich 360 i wynik ten był również najwyższym spośród wszystkich badanych lat. Jeżeli chodzi o alarmy

falszywe to w 2022 roku odnotowano ich 19, to także było wynikiem najwyższym w całym badanym okresie.

W tym miejscu warto wspomnieć, gdzie najczęściej podejmowane są interwencje – miejsca te są niebezpieczne i wymagają działania służb i władz samorządowych:

- wypadki skrzyżowania DK55 w Mokrem i Pieńkach Królewskich,
- potrącenia pieszych tam gdzie nie ma chodnika,
- wypadki na A1,
- kolizje i wypadki na przejazdach kolejowych itd.

Zarządzanie Kryzysowe i Obrona Cywilna:

Magazyny obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego zlokalizowane są w miejscowościach: Mały Rudnik, Szynych oraz Wielki Wełcz.

Zarządzanie kryzysowe na terenie gminy Grudziądz oparte jest o zasoby osobowe i sprzętowe Ochotniczych Straży Pożarnych. Od 2015 r. Gmina Grudziądz należy także do Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia SALUTARIS z siedzibą w Toruniu. Stowarzyszenie SALUTARIS to zrzeszenie kujawsko-pomorskich samorządów, które dysponuje Funduszem Solidarnościowym, czyli instrumentem doraźnej, szybkiej pomocy finansowej dla gmin i powiatów dotkniętych skutkami klęsk żywiołowych lub katastrofami. Cel działalności organizacji to wzajemna pomoc w likwidowaniu skutków zdarzeń kryzysowych, które zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi albo znacząco wpływają na pogorszenie warunków bytowych mieszkańców.

W ostatnich latach na terenie Gminy Grudziądz występują niekorzystne zjawiska atmosferyczne powodujące znaczne straty materialne. Zaliczamy do nich m. in. silne deszcze, wiatry, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, burze oraz suszę.

Przykłady podejmowanych działań w latach 2022/2023 r. w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawiska atmosferycznych na terenie gminy:

- 17.01.2022 r. nawałnica burza spalony dom jednorodzinny.
- 19-21.02.2022 r. silne nawałnice 47 interwencji OSP w związku z powalonymi drzewami, poderwanymi i zerwanymi dachami na budynkach gospodarczych i mieszkalnych.
- 2023 r. w co najmniej 35 gospodarstwach rolniczych szkody powstałe w wyniku niekorzystnego zjawiska atmosferycznego: suszy.

Powszechny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej:

Rejestracja wojskowa:

W 2022 r. w rejestrze ujęto 69 mężczyzn i 78 kobiet.

Kwalifikacja wojskowa:

W 2022 r. przekazano do Komendy Miejskiej Policji w Grudziądz 29 postanowień o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego w celu przymusowego doprowadzenia do Powiatowej Komisji Lekarskiej.

Liczba osób wezwanych do kwalifikacji wojskowej w 2022 r. wyniosła 100 osób.

Służba wojskowa:

W 2022 r. ustalono i wypłacono żołnierzom rezerwy 7 świadczeń pieniężnych rekompensujących utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy po odbyciu ćwiczeń wojskowych w wysokości 12 628,94 zł.

2. Sfera przestrzenna

2.1. Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

2.1.1. Rzeźba terenu

Powierzchnia obszaru Gminy Grudziądz wykształciła się w wyniku procesów geologicznych i rzeźbotwórczych, które miały miejsce w czwartorzędzie, a w szczególności w plejstocenie, w czasie zlodowacenia bałtyckiego.

Rzeźba terenu jest młoda i charakteryzuje się dużą różnicą wysokości bezwzględnej, która dochodzi do 75,0 m. Maksymalne wysokości bezwzględne mają tereny położone na wysoczyźnie morenowej w miejscowościach Wielkie Lniska (87,0 m n.p.m.) i Gogolinie (89,0 m n.p.m.). Najniżej położonymi obszarami są dna dolin Wisły i Osy, gdzie rzędne schodzą poniżej 15,0 - 16,0 m n.p.m.

Pod względem geomorfologicznym formą wiodącą jest kotlinowate rozszerzenie doliny Wisły, zwane Kotliną Grudziądzką lub Basenem Grudziądzkim. Dolina Dolnej Wisły ukształtowała się pod koniec fazy pomorskiej zlodowacenia Bałtyckiego (około 50 tys. lat temu), a Kotlina Grudziądzka powstała w miejscu spływu kilku dolin fluwioglacjalnych. Otoczona jest wysoczyzną morenową o wysokości średnio od 70,0 do 90,0 m n.p.m., która od strony południowo – wschodniej nachylona jest w kierunku doliny Wisły. Krawędzie wysoczyzny rozcinają liczne dolinki erozyjne i denudacyjne, tworząc półwyspowe i wyspowe ostańce erozyjne, terasy kemowe, osuwiskowe. U wylotu tych dolinek oraz dolinek rzecznych utworzyły się stożki napływowe. Największe z nich rozpościerają się na powierzchni teras nadzalewowych IV, III i II. Są to stożki: Maruszy, Turzniczy i Młynówki. Charakterystyczną cechą Basenu są ostańce wysoczyznowe (morenowe), zwane kępami. Na prawym brzegu Wisły, położone są: na północy Kępa Forteczna – największa (86,0 m n. p.m., o powierzchni 20 km²) oraz na południu Kępa Strzemięcińska (79,0 m n. p. m.). Po zachodniej stronie rzeki leży Kępa Górnej Grupy. Na obszarze Gminy Grudziądz położona jest tylko część Kępy Fortecznej (teren Nowej Wsi). Stoki kęp od strony rzeki są bardzo strome, różnica wysokości pomiędzy dnem doliny a wierzchołkami kęp dochodzi do 70,0 m. Największą powierzchnię Basenu zajmują terasy rzeczne. Największe i ciągle przestrzenie w dnie doliny Wisły zajmuje natomiast dolina zalewowa. W obrębie Basenu Grudziądzkiego występują także formy pochodzenia glacyjogenicznego, powstałe w procesie wytapiania się brył martwego lodu. Należą do nich terasy kemowe zlokalizowane na wschodnim stoku Kępy Fortecznej w Nowej Wsi, zboczowe moreny martwego lodu występujące na odcinku od Turznic do Maruszy. Na terasach rzecznych występują niecki mające związek z wytopieniem się brył martwego lodu, wypełnione wodą. Są to niecki jezior: Rudnickie Wielkie i Rudnickie Małe. W nieckach tego typu oraz na równinie zalewowej powstały również rozległe równiny torfowe. Największe z nich zlokalizowane są w środkowej i południowej części basenu. Do tej grupy form należą także zagłębienia rynnowe, a największe z nich to Rynna Fletnowska i jezioro Tarpno. Ponadto występują tu formy antropogeniczne: wały przeciwpowodziowe, rowy melioracyjne, wyrobiska po wyeksploatowanych glinach i iłach, żwirownie i doły potorfowe.

Rzeźba terenu Gminy Grudziądz jest bardzo urozmaicona, ze względu na występowanie różnorodnych form genetycznych. Szczególnie znaczące różnice wysokości względnej i nachylenia zboczy występują w strefie krawędziowej Basenu Grudziądzkiego i wysoczyzny morenowej oraz na zboczach kęp wysoczyznowych. Na tych terenach występuje największe zagrożenie erozją oraz ruchami masowymi (osuwiska)³.

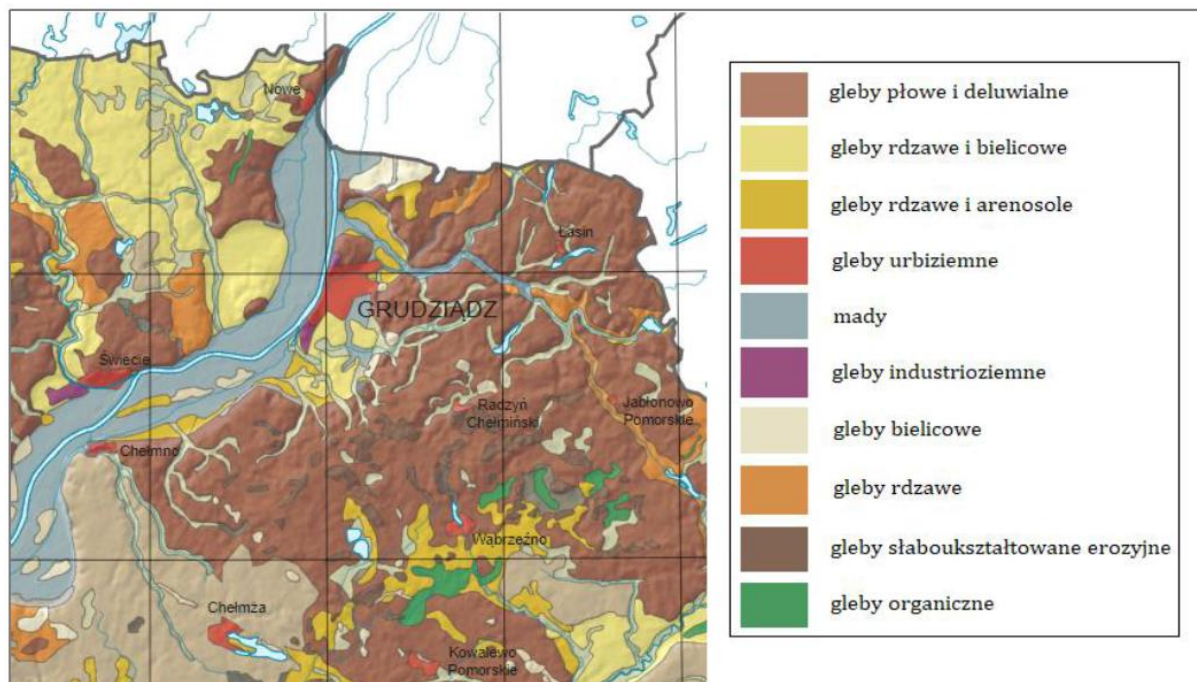
³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grudziądz

2.1.2. Gleby

Basen Grudziądzki charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem typologicznym, rodzajowym i gatunkowym gleb, co jest uwarunkowane przede wszystkim cechami budowy geologicznej, rzeźbą terenu oraz stosunkami wodnymi. Powoduje to duże zróżnicowanie bonitacyjne gleb.

Na terenie Gminy Grudziądz dominują gleby płowe oraz rdzawe. Istotną powierzchnię zajmują także mady rzeczne. Rozkład przestrzenny poszczególnych typów gleb w rejonie Gminy Grudziądz przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Typy gleb w rejonie Gminy Grudziądz

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

Przeważający obszar Gminy Grudziądz, a przede wszystkim jej południowo-wschodnia część położona jest w strefie korzystnych warunków dla rozwoju rolnictwa. Pod względem bonitacyjnym największe tereny zajmują gleby klasy IV (średniej jakości), V (słabe) i VI (najlepsze). Niewielkie powierzchnie zajmują gleby klas II (bardzo dobre) i III (dobre). Na obszarze gminy nie występują gleby klasy I (najlepsze)⁴.

Gleby słabe V i VI klasy stanowią 36,8%. Wśród kompleksów przydatności rolniczej gleb dominują kompleksy: żytmi dobry i żytmi słaby, pszenno-wadliwy i pastewny. Trwałe użytki zielone występują na glebach mułowo-torfowych, madach i murszowo-mineralnych.

2.1.3. Szata leśna

Lasy zajmują znaczny obszar Gminy Grudziądz i spełniają istotną funkcję gospodarczą, jak i nie mniej ważną rolę pozaprodukcyjną o charakterze ochronnym, klimatycznym, zdrowotnym i estetycznym. Gmina położona jest na terenie Nadleśnictwa Jamy, które wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Lasy na obszarze gminy mają następujące formy własności:

⁴ Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

a) lasy publiczne o powierzchni 3 287,31 ha (stanowiące 81,5% ogólnej powierzchni lasów). Głównym rodzajem gatunkowym jest sosna, następnie świerk, dąb i olsza.

b) lasy prywatne o powierzchni 746,07 ha (stanowiące 18,5% ogólnej powierzchni lasów) - własność osób fizycznych, prawnych. Przeważającym gatunkiem jest sosna.

Największe kompleksy leśne na obszarze Gminy Grudziądz występują w Zakurzewie i Wielkim Wełczu, Białym Borze, Wałdowie Szlacheckim, Skarszewach (zarówno lasy państwowe jak i pozostałe)⁵.

Teren Gminy Grudziądz charakteryzuje się wysokim poziomem lesistości. Pod względem wskaźnika lesistości gmina zajmuje 2 miejsce spośród wszystkich gmin powiatu grudziądzkiego. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Grudziądz wynosi 4 033,38 ha, co stanowi 24,4% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wartość zdecydowanie wyższa niż średnia dla powiatu grudziądzkiego (14,5%) i wyższa niż dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%).

Tabela 12. Lasy na terenie Gminy Grudziądz

	2011	2016	2021
Grunty leśne ogółem (ha)	4 032,20	4 043,31	4 101,65
Lasy ogółem (ha)	3 972,00	3 987,61	4 033,38
Lesistość w %	24,0	24,1	24,4
Grunty leśne publiczne ogółem (ha)	3 327,30	3 338,89	3 355,58
Grunty leśne prywatne ogółem (ha)	704,90	704,42	746,07
Lasy publiczne ogółem (ha)	3 267,10	3 283,19	3 287,31
Lasy prywatne ogółem (ha)	704,90	704,42	746,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Grudziądz posiada bogatą sieć hydrograficzną, co uwarunkowane jest położeniem jej w obrębie Basenu Grudziądzkiego. Wszystkie wody powierzchniowe Basenu Grudziądzkiego i otaczającej go wysoczyzny spływają do rzeki Wisły, która stanowi główną oś hydrograficzną tego obszaru. Drugim największym ciekim omawianego obszaru jest płynąca w północnej części gminy rzeka Osa, prawobrzeżny dopływ Wisły.

Ważną rolę na obszarze gminy odgrywają również kanały i rowy. W południowo – zachodniej części gminy płynie Kanał Główny o długości ponad 20 km. Dopływem Kanału Głównego jest rzeka Marusza. Środkowe obszary wschodniej części gminy odwadnia natomiast głównie Rów Hermana.

W sieci hydrograficznej gminy jeziora odgrywają niewielką rolę z uwagi na stosunkowo małe powierzchnie.

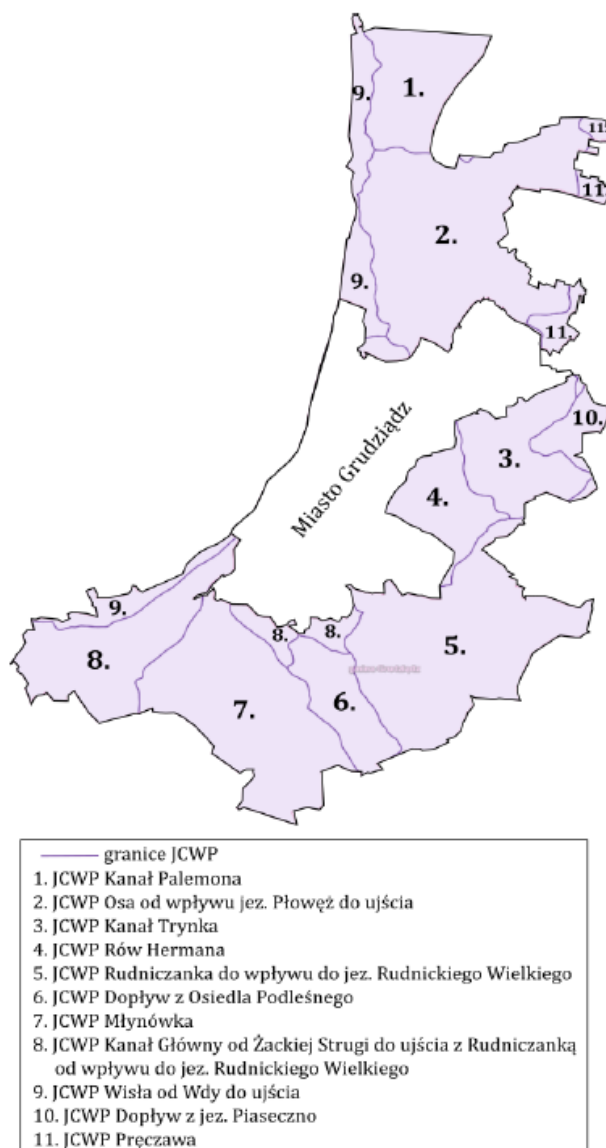
Gmina Grudziądz leży w regionie wodnym Dolnej Wisły na obszarze działania PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku w obrębie 11 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP Rudniczanka do wpływu do jeziora Rudnickiego Wielkiego;
- JCWP Dopływ z Osiedla Podleśnego;

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grudziądz

- JCWP Młynówka;
- JCWP Rów Hermana;
- JCWP Kanał Trynka;
- JCWP Dopływ z jeziora Piaseczno;
- JCWP Pręczawa;
- JCWP Kanał Główny od Żackiej Strugi do ujścia z Rudniczanką od wpływu do jeziora Rudnickiego Wielkiego;
- Osa od wpływu jeziora Płowęż do ujścia;
- Wisła od Wdy do ujścia;
- Kanał Palemona.

Rysunek 2. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na obszarze Gminy Grudziądz

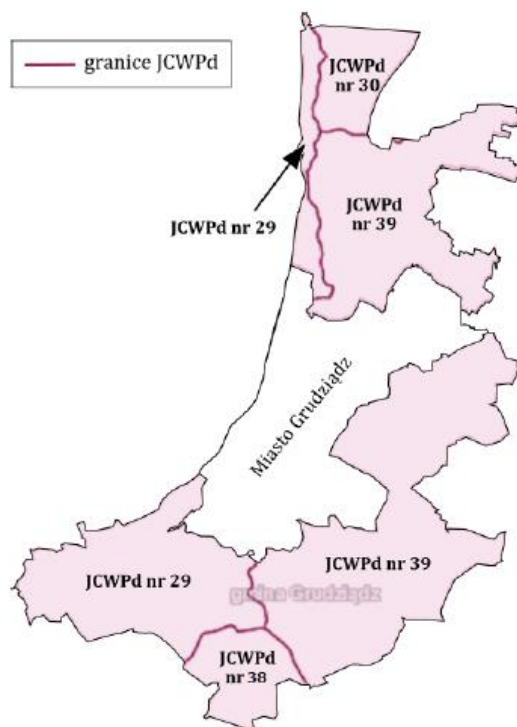

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

Wody podziemne

Gmina Grudziądz zlokalizowana jest na obszarze czterech Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd): JCWPd nr 29; JCWPd nr 30; JCWPd nr 38; JCWPd nr 39.

Rysunek 3. Zasięg Jednolitych Części Wód Podziemnych na obszarze Gminy Grudziądz

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

Zagrożenie powodziowe

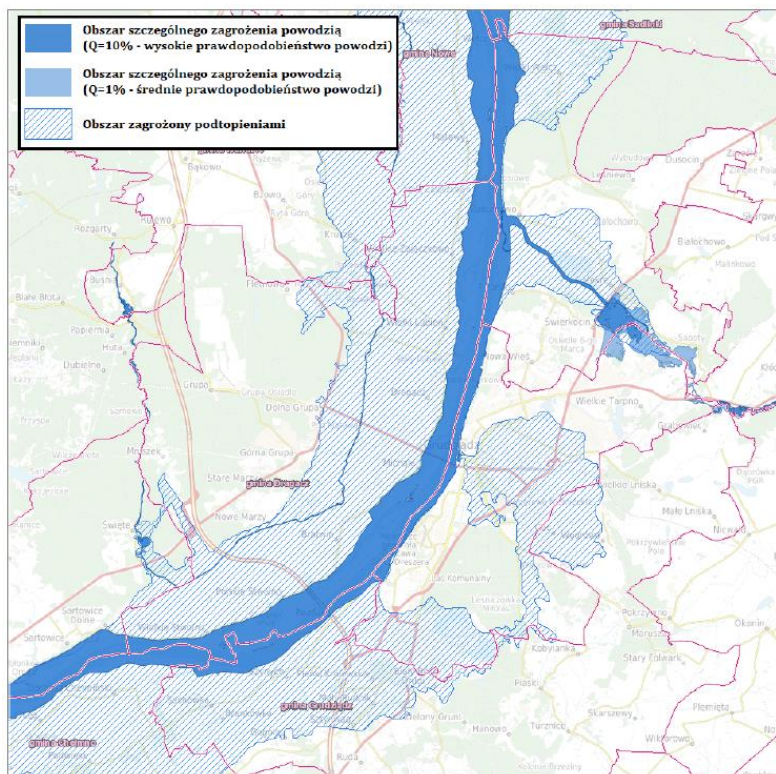
Na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego przebiega dział wodny I-go rzędu, który rozdziela dorzecze Wisły i Odry. Połączeniem tych rzek jest Kanał Bydgoski. Na terenie województwa jest wiele miejsc zagrożonych zalaniem, należy do nich również Gmina Grudziądz.

Na obszarze Gminy Grudziądz wyznaczono obszary zagrożone podtopieniami (tj. możliwe zasięgi występowania położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły i rzeki Osy (czyli obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%)) oraz międzywale.

Pomimo wyznaczenia na terenie gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, to zgodnie z „Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Dolnej Wisły” Gmina Grudziądz nie została zaliczona do gmin o bardzo wysokim i wysokim poziomie ryzyka powodziowego⁶.

⁶ Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

Rysunek 4. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Grudziądz

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2023 z perspektywą do 2026 roku

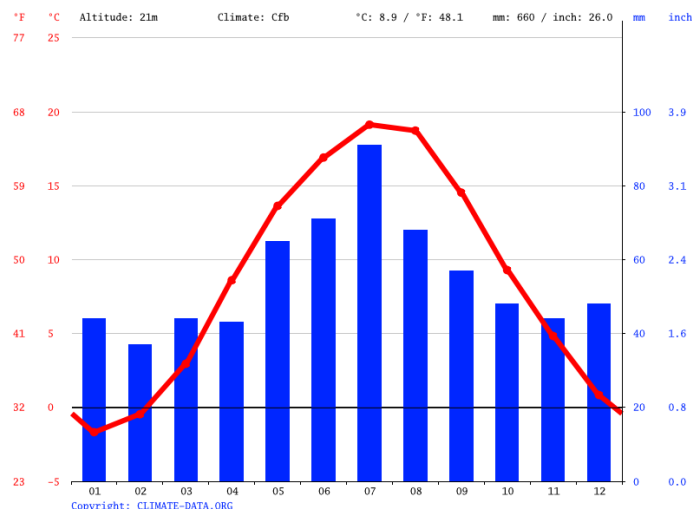
Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią stosuje się przepisy odrębne wynikające z ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023, poz. 1478).

2.1.5. Klimat

Wg <https://pl.climate-data.org> na terenie Gminy Grudziądz klimat wg klasyfikacji Köppena-Geigera Cfb. jest umiarkowanie ciepły. Grudziądz jest gminą ze znaczącymi opadami deszczu. Nawet podczas najsuchszych miesięcy występuje tu sporo opadów. Średnia roczna temperatura w Gminie Grudziądz wynosi 8,9 °C. W ciągu roku, średnie opady wynoszą 660 mm.

Na kolejnym wykresie przedstawiono klimatogram Gminy Grudziądz.

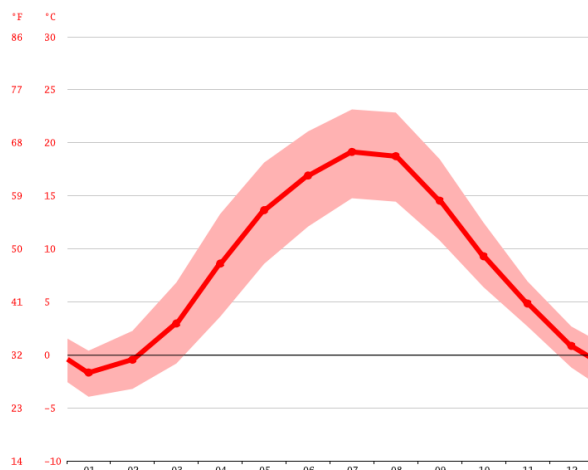
Wykres 5. Klimatogram Gminy Grudziądz

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

Najsuchszym miesiącem jest luty. Występują w tym czasie opady na poziomie 37 mm. Większość opadów przypada na lipiec, średnio 91 mm.

Wykres 6. Wykres temperaturowy Gminy Grudziądz

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

Ze średnią 19,1 °C., lipiec jest najcieplejszym miesiącem. Styczeń jest najzimniejszym miesiącem, z temperaturami w okolicach -1,7 °C.

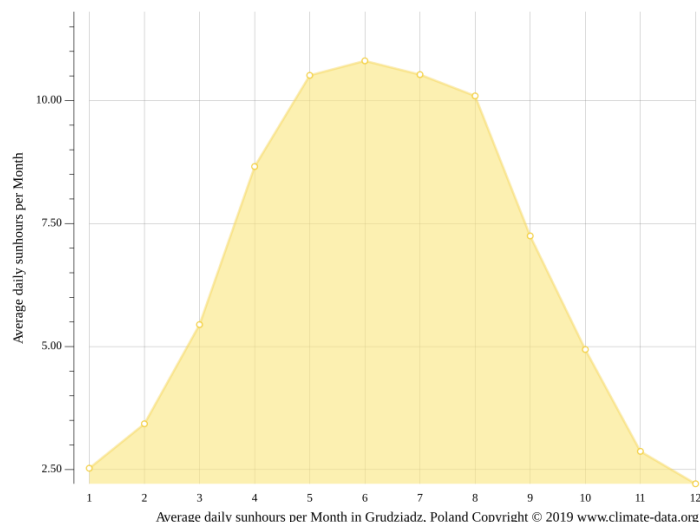
Wykres 7. Tabela klimatu Gminy Grudziądz

	styczeń	luty	Marsz	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Śr. Temperatura (° C)	-1.7	-0.5	3	8.6	13.6	16.9	19.1	18.7	14.5	9.3	4.8	0.8
Min. Temperatura (° C)	-4	-3.2	-0.8	3.6	8.6	12.1	14.8	14.4	10.8	6.4	2.7	-1.2
Max. Temperatura (° C)	0.4	2.3	6.8	13.3	18.1	21.1	23.1	22.9	18.5	12.5	6.9	2.7
Opady / Opady deszczu (mm)	44	37	44	43	65	71	91	68	57	48	44	48
Wilgotność(%)	85%	83%	77%	70%	69%	69%	72%	71%	74%	80%	86%	85%
Deszczowe dni (d)	8	7	8	7	8	9	10	8	7	7	7	8
Godziny słoneczne (g)	2.5	3.4	5.4	8.7	10.5	10.8	10.5	10.1	7.2	4.9	2.9	2.2

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

Opady wahają się na poziomie 54 mm pomiędzy najsuchszym a najmokrzejszym miesiącem. Przez rok, temperatura waha się w o 20,8 °C. Miesiąc o największej wilgotności względnej to listopad (86,44 %). Miesiąc o najniższej wilgotności względnej to czerwiec (68.82 %). Miesiąc z największą liczbą dni deszczowych to lipiec (13,37 dni). Miesiąc o najniższej liczbie to luty (9,13 dni).

Wykres 8. Godziny słoneczne Gminy Grudziądz

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

W Gminie Grudziądz miesiącem z największą ilością słonecznych godzin dziennie jest czerwiec, w którym jest średnio 10,53 godzin słonecznych. Miesiąc z najmniejszą ilością słonecznych godzin dziennie to styczeń ze średnio 2,21 godzinami słonecznymi dziennie. W sumie w styczniu jest 68.56 godzin słonecznych. W Gminie Grudziądz przez cały rok liczy się około 2417,6 słonecznych godzin. Średnio w miesiącu jest 79,27 godzin słonecznych.

2.1.6. Ochrona przyrody

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska na terenie Gminy Grudziądz znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

Parki krajobrazowe:

Chelmiński Park Krajobrazowy:

Park powołany został dla zachowania mozaikowatości krajobrazu prawobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły. Ochrona walorów przyrodniczych i historycznych jest gwarancją prawidłowego funkcjonowania tego korytarza ekologicznego, o randze europejskiej.

Nadwiślański Park Krajobrazowy:

Park powołany został dla zachowania mozaikowatości krajobrazu lewobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły. Ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych jest gwarancją prawidłowego funkcjonowania tego korytarza ekologicznego, o randze europejskiej.

Góry Łosiowe:

Celem ochrony Parku jest zachowanie mozaikowatości krajobrazu prawobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły.

Obszary chronionego krajobrazu:

Strefy Krawędziowej Doliny Wisły:

Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły ma wydłużony kształt, rozciąga się z północy na południe na długości około 30 km. Poza strefą krawędziową basenów - rozszerzeń doliny Wisły: Grudziądzkiego i fragmentu Chełmińskiego, obszar obejmuje dodatkowo kompleks leśny otaczający Jezioro Rudnickie oraz znaczny kompleks leśny na północ od Dusocina (przy granicy z województwem pomorskim). Obszar występuje na terenie 7 jednostek administracyjnych: 6 gmin i 1 miasta Grudziądz. Przez obszar przebiega kilka dróg krajowych i wojewódzkich, a także dwie linie kolejowe jednotorowe niezelektryfikowane: Toruń - Grudziądz - Kwidzyn i Jabłonowo - Grudziądz - Laskowice. Powierzchnia obszaru charakteryzuje się dużą rozciągłością ze względu na strefę krawędziową doliny Wisły, jedynie w rejonie Grudziądza obszar znacznie rozszerza się, ponieważ włączono w jego zasięg kompleks lasu komunalnego Grudziądza wraz z Jezioro Rudnickim.

Doliny Osy i Gardęgi:

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi rozciąga się z zachodu na wschód na długości około 30 km. Poza strefą krawędziową dolin: Osy i Gardęgi obszar obejmuje dodatkowo kompleks leśny wokół nadleśnictwa Jamy oraz teren wokół jeziora Płowęż, gdzie łączy się z obszarem Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Przez obszar przebiega droga krajowa Grudziądz - Łasin - Ostróda oraz drogi wojewódzkie i powiatowe: Łasin - Gruta - Radzyń Chełmiński, Jabłonowo - Świecie nad Osą i Biskupiec -Radzyń Chełmiński. Powierzchnia obszaru charakteryzuje się dużą rozciągłością ze względu na strefę krawędziową doliny Osy i Gardęgi. Jedynie na północnym-zachodzie znacznie się rozszerza ze względu na włączenie w jego zasięg kompleksu leśnego wokół nadleśnictwa Jamy. Obszar charakteryzuje się stosunkowo małym pokryciem lasami - około 19,5.

Stanowisko dokumentacyjne:

Białochowo:

Celem uznania tego obszaru za chroniony w formie stanowiska dokumentacyjnego, jest ochrona unikatowego fragmentu wysoczyzny morenowej ze strefą zboczową Basenu Grudziądzkiego, z licznymi niszami źródłkowymi, wąwozami i chronioną w formie pomnika przyrody wychodnią zlepieńca plejstoceniowego. Istnieje konieczność dokonania inwentaryzacji obiektów przyrody nieożywionej na terenie województwa, by najcenniejsze z nich objąć ochroną prawną w formie stanowiska dokumentacyjnego.

Obszary Natura 2000:

Cytadela Grudziądz:

Specjalny obszar ochrony siedlisk.

Dolina Osy:

Specjalny obszar ochrony siedlisk.

Dolna Wisła:

Specjalny obszar ochrony siedlisk.

Dolina Dolnej Wisły:

Obszar specjalnej ochrony ptaków.

Pomniki przyrody:

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się 15 pomników przyrody.

Użytki ekologiczne:

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się 49 użytków ekologicznych.

Centrum Edukacji Ekologicznej:

W Gminie Grudziądz działa także Centrum Edukacji Ekologicznej prowadzone jest przez zespół osób Biura Lasów Komunalnych Urzędu Miejskiego w Grudziądzu. Celem CEE jest szeroko pojęta edukacja ekologiczna.

Edukacja ekologiczna to koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Przez edukację ekologiczną rozumiemy kształtowanie wiedzy, umiejętności teoretycznych, praktycznych, a także rozwijanie wrażliwości i emocjonalnej chęci działania na rzecz ochrony środowiska. Pozytywny i odpowiedzialny stosunek do przyrody powinien stać się trwałym elementem systemu wartości i kształtującego moralność człowieka. Dlatego też głównym celem istnienia Centrum Edukacji Ekologicznej jest poszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, wspieranie efektywnej edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych oraz nauka właściwych zachowań zmierzających do poprawy jakości przyrody.

Zdjęcie 16. Centrum Edukacji Ekologicznej

Źródło: www.grudziadz.ug.gov.pl

Do zadań Centrum Edukacji Ekologicznej należy:

- prowadzenie warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- zapewnienie dostępu do informacji o stanie środowiska przyrodniczego naszego miasta i okolic,
- organizowanie działań służących poprawie stanu środowiska w najbliższym otoczeniu,
- wprowadzenie elementów edukacji ekologicznej do wszystkich sfer życia społecznego,
- zainteresowanie społeczeństwa rozwijaniem postaw ekologicznych na terenie Grudziądza,
- umożliwienie każdemu zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla ochrony środowiska,
- rozwinięcie współpracy ze środowiskiem naukowym,
- przekazanie społeczeństwu informacji o podstawowych zasadach ochrony przyrody, obszarach Natura 2000, ustawowych ograniczeniach samowolnych wycinek drzewostanu oraz drzew i krzewów,
- organizacja imprez ekologicznych,
- wspieranie działań i inicjatyw społecznych w dziedzinie ochrony środowiska,
- organizacja seminariów dotyczących ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza, wód i ziemi,
- popularyzacja wartości odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie warsztatów i dendrologicznych zajęć terenowych,
- współpraca z towarzyszami i organizacjami ekologicznymi.

2.1.7. Turystyka i rekreacja

O walorach turystycznych Gminy Grudziądz decydują przede wszystkim omówione w innych podrozdziałach walory przyrodnicze (rozdziały: 2.1.3. Szata leśna; 2.1.5. Klimat; 2.1.6. Ochrona przyrody) oraz zasoby kulturowe (rozdział 2.1.8. Dziedzictwo kulturowe).

Atrakcje turystyczne:

Walory przyrodnicze:

Przy poznawaniu Gminy Grudziądz należy zwrócić szczególną uwagę na walory przyrodnicze. Na terenie Gminy znajduje się Park Krajobrazowy Góry Łosiowe z pięknym punktem widokowym na rzekę Wisłę i okolice. W miejscowości Mokre zlokalizowany jest początek przyrodniczej leśnej ścieżki dydaktycznej zawiadywanej przez Nadleśnictwo Jamy. W Zakurzewie działa Centrum Edukacji Ekologicznej, które daje możliwość zapoznania dzieci i młodzieży z zasadami życia w zgodzie z naturą. Bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Wisły oraz znaczny obszar lasów wprost zachęcają do aktywnego wypoczynku. Turyści pieszo-rowerowi, grzybiarze, czy też wędkarze mają możliwość odpoczynku w zgodzie z przyrodą. Do bogactw naturalnych występujących na terenie Gminy z pewnością można zaliczyć odkryte już w 1972 roku w Maruszy złoża solanki. Jej właściwości i skład chemiczny nie ustępują innym znanym wodom leczniczym w Polsce.

Zabytki sakralne:

Na terenie Gminy Grudziądz znajdują się liczne zabytki architektury sakralnej, takie jak gotycki kościół Wniebowzięcia NMP w Mokrem, barokowy kościół rzymskokatolicki w Szynychu, czy też neogotyckie kościoły w Piaskach i Pieńkach Królewskich (szczegóły w rozdziale 2.1.8. Dziedzictwo kulturowe).

Obiekty militarne:

Podczas pieszo-rowerowych wycieczek można natknąć się na ukryte wśród zieleni obiekty militarne. Gmina bogata jest w zabytki architektury militarnej stanowiącej zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny pierścień obronny twierdzy Grudziądz – należą do nich m.in. doskonale zachowany Fort Wielka Księża Góra w Wielkich Lniskach, który w sezonie obsługuje tysiące turystów z całego kraju, a także innych państw. Obcowanie z historią na terenie fortu nabiera szczególnej wartości w momencie kiedy osobiście mamy możliwość stanąć w tym szczególnym miejscu (szczegóły w rozdziale 2.1.8. Dziedzictwo kulturowe). Fortem opiekuje się stowarzyszenie Fort WKG.

Zdjęcie 17. Fort Wielka Księża Góra w Wielkich Lniskach

Źródło: www.fortwkg.eu

Fort Wielka Księża Góra zbudowano na kulminacji wzgórza i na jego zachodnim stoku, na sztucznie uformowanych tarasach. Prace budowlane rozpoczęto w 1889 roku i już dwa lata później ukończono dwa schrony piechoty oraz schron amunicyjny. W latach 1894-95 wzniesiono kompleks dwóch połączonych ze sobą i wyposażonych w pancerne wieże schrony: koszarowy piechoty oraz baterię pancerną. W latach 1898-1900 powstał kolejny schron koszarowy piechoty oraz 6 dwukomorowych wartowni wbudowanych w wał fortu. W wale umieszczono także pięć podwójnych stanowisk dla przewoźnych wieżyczek armat 5,3 cm. Prawdopodobnie w 1905 roku zbudowano jeszcze dwukomorowy schron sanitarny, a w fosie zlokalizowano cztery żelbetowe stanowiska obserwacyjne. W następnych latach fort zelektryfikowano oraz zbudowano wartownię przy bramie głównej. Całość chroniona była kratą forteczną oraz szerokim pasem zasieków z drutu kolczastego.

Wojsko Polskie przejęło w 1920 roku obiekt i opróżniło z agregatów dieselowskich, zaś wieże pancerne pozbawiono luf. We wrześniu 1939 roku fort został obsadzony przez oddziały tyłowe. Urządzono tu zapasowe stanowisko dowodzenia oraz obserwatorów artylerii. W schronie sanitarnym urządzono szpital polowy. Podczas okupacji Niemcy umieścili w forcie magazyn amunicji i materiałów wybuchowych. W lutym 1945 roku warownię zajęły wojska radzieckie i z ciężkich haubic ostrzeliwały stąd miasto. Po wojnie Wojsko Polskie urządziło tu magazyn. W 2000 roku fort został sprzedany osobie prywatnej, jednak przez kolejne lata uległ stopniowemu niszczeniu. Obecny właściciel od 2008 roku stara się przywrócić obiektowi dawną świetność. Od 2017 roku obiekt jest pod opieką Stowarzyszenia Fort Wielka Księża Góra, a w 2018 roku został wpisany na listę prywatnych Muzeów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, utworzona została Izba pamięci pomordowanych Polaków na Księżych Górach w latach 1939 - 1945. Podczas sezonu turystycznego, tj. maj - koniec października, organizowane są różnego rodzaju wydarzenia o tematyce militarnej i patriotycznej.

Dworek Ludwika Rydygiera:

W dniu 21 sierpnia 1850 roku miejscowości Dusocin urodził się jeden z najwybitniejszych polskich i światowych lekarzy Ludwigo Rydygier. W 1880 roku przeprowadził jako pierwszy w Polsce, a drugi na świecie zabieg wycięcia odźwiernika z powodu raka żołądka, a w 1881 roku pierwszy w świecie zabieg resekcji żołądka z powodu owrzodzenia. Dzięki konsekwentnym działaniom Wójta Gminy Grudziądz, miejsce narodzin chirurga sukcesywnie odzyskuje dawny blask. Dworek Rydygiera ma funkcjonować jako ośrodek edukacji ekologicznej oraz muzeum upamiętniające postać wybitnego lekarza.

Cmentarz mennonicki w Sosnowce i Szynychu:

Historia gminy to także dzieje osadnictwa Olęderskiego w Polsce. Mennonici słynęli z wdrożonych rozwiązań związanych z uprawą pól i budową urządzeń hydrotechnicznych, które są widoczne do dziś. Największym potwierdzeniem ich obecności na terenie Gminy Grudziądz jest najstarszy i jeden z najlepiej zachowanych cmentarzy menonickich w Polsce, który znajduje się w Sosnowce. Dzięki działaniom lokalnej społeczności również inne gminne nekropolie utrzymywane są w należytym stanie. W ostatnim czasie dzięki pracy społeczników udało się zrewitalizować cmentarz menonicki znajdujący się za remizą OSP w miejscowości Szynych.

Zdjęcie 18. Cmentarz mennonicki w Sosnowce

Źródło: www.ksiezycova.pl

Cmentarz mennonicki w Sosnowce założony został około 1690 roku. Zachowało się kilka zabytkowych nagrobków, najstarsze z nich pochodzą z 1691 oraz 1836 roku i znajdują się w Muzeum Etnograficznym w Toruniu. Dzięki inicjatywie księdza proboszcza parafii w Szynichu Leszka Sudoła cmentarz w Sosnowce został odrestaurowany. Prace restauratorskie ciągle trwają. W czerwcu 2011 roku przy kościele w Szynichu została odsłonięta tablica upamiętniająca setną rocznicę ufundowania przez gminy mennonickie obelisku ku pamięci działań Abrahama Nickla. Na uroczystości zorganizowane przez księdza Leszka Sudoła dużą grupą przybyli z Niemiec potomkowie osadników mennonickich z Sosnowki.

Szlaki turystyczne:

Atrakcją stanowią również utworzone na bazie zasobów Gminy Grudziądz szlaki o walorach rekreacyjno-edukacyjnych:

Tabela 13. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Grudziądz

Rodzaj szlaku	Opis
Rowerowy	<p>Nazwa: Międzynarodowa Trasa Rowerowa R1 Euro Route R1</p> <p>Opis: Międzynarodowa Trasa Rowerowa R1, prowadząca z podlondyńskiego Rotherhithe przez Calais, Hagę, Munster, Berlin, Piłę, Grudziądz, Elbląg, Kaliningrad, Rygę, Sankt Petersburg do Helsinek.</p> <p>Wiślana Trasa Rowerowa, oznakowana na terenie województwa kujawsko-pomorskiego po obu stronach Wisły, docelowo prowadzić będzie od źródeł tej rzeki do ujścia. Czarny szlak Doliny Dolnej Wisły prowadzi z Bydgoszczy, przez Świecie, Nowe do Gniewu i dalej przez Kwidzyn, Grudziądz, Chełmno</p>

	<p>do Bierzgłowa. Dwa szlaki regionalne: niebieski przez Radzyń Chełmiński i Wąbrzeźno prowadzi do Torunia, zaś żółty przebiega z Łąkorza, Świecie nad Osą, Grudziądz, Warlubie do Tlenia. Najciekawsze trasy wokół Grudziądza zostały opisane w specjalnym przewodniku dla rowerzystów.</p> <p>Długość: Cześć południowa gminy ok. 7km, część północna gminy ok. 18km</p>
Rowerowy	<p>Nazwa: Wiślana Trasa Rowerowa</p> <p>Opis: Wiślana Trasa Rowerowa, oznakowana na terenie województwa kujawsko-pomorskiego po obu stronach Wisły, docelowo prowadzić będzie od źródeł tej rzeki do ujścia. Czarny szlak Doliny Dolnej Wisły prowadzi z Bydgoszczy, przez Świecie, Nowe do Gniewu i dalej przez Kwidzyn, Grudziądz, Chełmno do Bierzgłowa. Dwa szlaki regionalne: niebieski przez Radzyń Chełmiński i Wąbrzeźno prowadzi do Torunia, zaś żółty przebiega z Łąkorza, Świecie nad Osą, Grudziądz, Warlubie do Tlenia. Najciekawsze trasy wokół Grudziądza zostały opisane w specjalnym przewodniku dla rowerzystów.</p> <p>Długość: Cześć południowa gminy ok. 9km, część północna gminy ok. 17km</p>
Drogowy	<p>Nazwa: Szlak Kopernikowski</p> <p>Opis: Drogowy szlak turystyczny upamiętnia postać Mikołaja Kopernika (1473-1543) i jego związki z regionami, w których został wytyczony. Prowadzi przez miejscowości związane z życiem i działalnością wielkiego uczonego, położone w województwach warmińsko-mazurskim, pomorskim i kujawsko-pomorskim. Wędrując szlakiem, można zwiedzać zabytkowe budowle pamiętające czasy wielkiego uczonego, poświęcone mu ekspozycje muzealne, poznawać sekrety wszechświata w planetariach, a nawet prowadzić obserwacje astronomiczne. W obfitujących w atrakcje turystyczne regionach nie brakuje też innych miejsc i obiektów godnych uwagi. Wiele propozycji znajdują dla siebie również amatorzy czynnego wypoczynku.</p> <p>Długość: Łącznie ma długość ok. 590 km. Został oznakowany symbolem astrolabium.</p>

Źródło: *Urząd Gminy Grudziądz*

2.1.8. Dziedzictwo kulturowe

Gmina Grudziądz posiada uchwalony Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2024.

Na terenie gminy Grudziądz pojawiają się osady o rodowodzie zarówno sięgającym czasów średniowiecza, jak i XVI i XVII- ego wieku. Wśród zabudowy wsi dostrzega się zarówno cechy osadnictwa w postaci majątków ziemskich z zachowanymi do dzisiaj dworami i podwórzami folwarcznymi, jak i ślady napływu ludności holenderskiej na te tereny, zwanej Menonitami. Wspomniane układy majątków ziemskich, jak i ślady osadnictwa niestety ulegają zmianom lub całkowitemu zatarciu. Pierwotny układ przestrzenny dawnych majątków ziemskich, jak i całych wsi stopniowo zanika, by w końcu stać się nieczytelny. Najlepiej zachowane pod względem czytelności dawnych układów są wsie: Parski, Wielki Welcz, Zakurzewo, Dusocin, Marusza, Piaski oraz Szynych.

Na ternie Gminy Grudziądz znajduje się wiele obiektów zabytkowych, wśród których należy wymienić obiekty sakralne, architekturę obronną, rezydencjonalną, mieszkalną, zarówno drewnianą, jak i murowaną, cmentarze, a także założenia parkowe i aleje.

Rodzaje i ilość zabytków została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 14. Zabytki na terenie Gminy Grudziądz

Rodzaj zabytku	Ilość
Zabytki nieruchome	6
Zabytki sakralne	5
Zabytki budownictwa obronnego	62
Zabytki architektury rezydencjonalnej	7
Zabytkowe układy przestrzenne	8
Zabytki budownictwa murowanego i drewnianego	250
Zabytki techniki	8
Zabytkowe cmentarze	33
Zabytki archeologiczne	404

Źródło: *Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Grudziądz na lata 2020 – 2024*

Poniżej zostały opisane wszystkie najważniejsze obiekty zabytkowe Gminy Grudziądz.

Dom Rydygiera w Dusocinie:

Dworek w Dusocinie, w którym urodził się Ludwik Rydygier niszczał, przez lata pozostając własnością prywatną. Po długich staraniach, pod koniec 2017 r. nieruchomości kupiła gmina Grudziądz. W projekt rewitalizacji posesji zaangażował się Urząd Marszałkowski.

Zdjęcie 19. Dom Ludwika Rydygiera w Dusocinie

Źródło: [Urząd Gminy Grudziądz](#)

W budynku mieścić się będzie nie tylko izba pamięci Ludwika Rydygiera, w której prezentowane będą pamiątki po wybitnym chirurgu, ale także centrum edukacji ekologicznej przeznaczone głównie dla młodzieży. Natomiast na 9-hektarowym terenie wokół domu powstanie ma sad owocowy - z drzewami odmian popularnych na Pomorzu 100 lat temu - oraz zagrody dla owiec i bydła.

Dworek w Dusocinie znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe, powołanego w 2018 r., a będącego Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą podlegającego samorządowi województwa.

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w miejscowości Mokre:

Obecny kościół zbudowano na początku XIV wieku. W latach 1548-1572 użytkowany przez protestantów, po czym do 1620 r. opuszczony. Po tym roku wrócił w posiadanie okolicznych katolików. Zburzony przez Szwedów w 1628 r., został odbudowany w latach 1641-1650 i staraniem Tomasza Poniatowskiego, kanonika kapituły chełmińskiej, wyposażony w nowy wystrój. We wszystkich przedsięwzięciach, szczególnie materialnych, pomagały okoliczne rodziny: Białachowscy, Reichenbachowie, Dąbscy i Borowscy.

Zdjęcie 20. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Mokrem

Źródło: www.odznaka.kuj-pom.bydgoszcz.pttk.pl

Kościół jest gotycki, orientowany, murowany z cegły (ściany w układzie wendyjskim, szczyty i wieża w układzie mieszanym), na cokole kamiennym. Salowy, oskarpowany we wschodnich narożach korpus na rzucie prostokąta, z prostokątną zakrystią od północy, kruchtą boczną od południa i kwadratową, oskarpowaną w narożach trójkondygnacyjną wieżą od zachodu. Ściany kościoła obiega tynkowany fryz paskowy, zaś ich zwieńczenie stanowi profilowany XVII-wieczny gzyms.

Wnętrze świątyni i kruchta boczna przekryte są pozorną kolebką z listwami. Wyposażenie stanowią: wczesnobarokowy, trójkondygnacyjny ołtarz główny z około 1641 r. z obrazem Koronacji NMP w srebrnej, trybowanej sukience, z cechą miejską Gdańska i imienną Franciszka Henryka Petersena, wykonanej około 1720 r. Regencyjny ołtarz boczny z 2. ćwierci XVIII w. pochodzi z grudziądzkiego kościoła Jezuitów, z ludowym obrazem NMP Stella Maris z przełomu XVIII/XIX w. Tabernakulum w ołtarzu głównym datuje się na połowę XVII w.

Pastorówka w miejscowości Mokre:

Pastorówka to piękny, dwu piętrowy budynek z czerwonej cegły. Powstała pod koniec XIX wieku. W przeszłości budynek pełnił różne funkcje, w tym kulturalną. W latach 80. znajdowała się tu klubokawiarnia, odbywały się spotkania mieszkańców, dyskoteki, miejsce tętniło życiem. Z początkiem lat 90. budynek opustoszał.

Źródło: www.grudziadz.uq.gov.pl

Gmina Grudziądz planuje w budynku stworzyć między innymi: miejsce aktywizacji i integracji mieszkańców sołectwa Mokre, w tym Koła Gospodyń Wiejskich. Ma to być też przestrzeń do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Budynek od dłuższego czasu nie był użytkowany i dlatego Gmina Grudziądz planuje pozyskać środki zewnętrzne i zapewnienie odpowiednich standardów bezpieczeństwa przyszłym użytkownikom tego miejsca.

Kościół parafialny p.w. Św. Józefa w miejscowości Turznice:

Parafia Turznice została erygowana przez biskupa chełmińskiego Stanisława W. Okoniewskiego w 1937 r. W czasie II wojny światowej parafia nie funkcjonowała, kościół był zamknięty, a plebanię zamieszkiwała rodzina niemiecka. Po wojnie do 1948 r. z powodu braku odpowiedniej liczby księży parafia pozostawała bez własnego proboszcza. W 1981 r. parafia wzbogaciła się o nową świątynię w Piaskach po przejęciu jej od Skarbu Państwa. Przed wojną kościół ten należał do ewangelików, a po wojnie zamieniono go na magazyn zbożowy.

Zdjęcie 21. Kościół parafialny p.w. Św. Józefa w Turznicach

Źródło: www.pl.wikipedia.org

W 1997 r. parafia obchodziła uroczyste 60 – lecie swojego istnienia. Z tej okazji odbyły się Misje Ewangelizacyjne przeprowadzone przez oo. redemptorystów z Torunia. Na uwagę zasługuje szczególnie przeżycie roku 2000, w którym parafianie aktywnie angażowali się w program Wielkiego Jubileuszu.

Wśród koniecznych inicjatyw gospodarczych dokonano m.in. remontu dachów na kościołach w Turznicach i w Piaskach, położono nową posadzkę w kościele w Piaskach i wymalowano świątynię. Zakupiono także nowe organy.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

2.2.1. Infrastruktura transportowa

Drogi

Długość dróg w poszczególnych kategoriach na terenie Gminy Grudziądz przedstawia poniższa tabela:

Tabela 15. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Grudziądz

Kategoria drogi	Długość [km]
Krajowe	12,331
Wojewódzkie	84
Powiatowe	93,730
Gminne	347,535

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Grudziądz

Droga krajowa nr 55 wykonana w technologii z masy bitumicznej. Na odcinku relacji Grudziądz – Kłęczkowo oraz Grudziądz – Mokre istnieje ścieżka pieszo – rowerowa, w celu zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Droga Wojewódzka nr 534 relacji Grudziądz – Rypin wykonana w technologii z masy bitumicznej. Na fragmencie drogi wojewódzkiej nr 534 relacji Grudziądz – Rypin wykonany jest ciąg pieszy.

Drogi Gminne częściowo wykonano w technologii z masy bitumicznej, częściowo są to drogi z gruntu rodzimego wzmocnione kruszywem drogowym ceglano – betonowym lub granitowym o frakcji od 00,00 do 31,5 mm. Część dróg gminnych wyposażona jest w punkty oświetlenia ulicznego, chodniki oraz ciągi pieszo – rowerowe.

Drogi powiatowe na terenie Gminy Grudziądz są wykonane częściowo w technologii z masy bitumicznej oraz częściowo z gruntu rodzimego wzmocnione kruszywem drogowym. Część dróg powiatowych wyposażona jest w oświetlenie uliczne oraz chodniki/ ścieżki pieszo – rowerowe.

Ścieżki rowerowe

Na terenie Gminy Grudziądz istnieje sieć ścieżek rowerowych, której długość na rok 2022 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 16. Długości ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy Grudziądz

Istniejące ścieżki pieszo-rowerowe	
Odcinek	Długość [km]
DK 55 Grudziądz - Kłęczkowo	4,7
DK 55 Grudziądz - Mokre	4,2
DG Wałdowo Szlacheckie - Błędowo	2,1
DG Ruda – Szynych -Gogolin	3,9
SUMA	14,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Grudziądz

Zmieniającą się długość ścieżek rowerowych na przestrzeni ostatnich lat przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grudziądz [km]

Rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
drogi dla rowerów ogółem	8,2	8,2	8,2	8,2	14,9

Źródło: GUS BDL.

Jak wynika z powyższej tabeli na terenie Gminy Grudziądz w ostatnich pięciu latach długość ścieżek rowerowych zwiększyła się na przestrzeni 2021 i 2022 roku.

Linie kolejowe

Gmina Grudziądz jest w trakcie wykonywania Rozszerzonego studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego (STEŚ-R) dla projektu pn. "Budowa linii kolejowych nr 5 i 242 na odc. Grochowalsk-Grudziądz-Warlubie oraz budowa linii kolejowej na odcinku Grudziądz-Gdańsk".

Centralny Port Komunikacyjny to planowany węzeł przesiadkowy między Warszawą i Łodzią, który zintegruje transport lotniczy, kolejowy i drogowy. W ramach tego projektu w odległości około 37km na zachód od Warszawy zostanie wybudowany Port Lotniczy Solidarność, który w ramach pierwszego etapu będzie w stanie obsługiwać 45 mln pasażerów rocznie.

W skład CPK wejdą też inwestycje kolejowe: węzeł w bezpośredniej bliskości portu lotniczego i połączenia na terenie kraju, które umożliwią przejazd między Warszawą, a największymi polskimi miastami w czasie nie dłuższym niż 2,5godziny. Inwestycja powinna umożliwić stworzenie ponad 150tys. nowych miejsc pracy. W rejonie CPK powstanie Airport City, w skład którego wejdą m.in. Obiekty targowo-kongresowe, konferencyjne i biurowe.

Jednymi z projektowanych linii kolejowych są linie kolejowe nr 5 na odcinku Lipno-Gdańsk, nr 242 na odcinku Grudziądz–Warlubie oraz budowa krótkich linii kolejowych (łącznic) spajających ww. linie z istniejącą siecią kolejową oraz wzajemnie między sobą.

Bazą do analiz wariantów w ramach STEŚ są rozwiązana koncepcyjne wypracowane w ramach Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Lotniczego (SSL).

2.2.2. Punkty oświetleniowe

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się 1 822 słupów oświetleniowych. W zdecydowanej większości słupy oświetleniowe stanowią własność Gminy Grudziądz (63,72%), natomiast własność Grupy ENERGA stanowi 36,28% punktów oświetleniowych na obszarze gminy.

Zestawienie infrastruktury oświetleniowej na obszarze gminy przedstawione zostało w tabeli.

Tabela 18. Infrastruktura oświetleniowa na terenie Gminy Grudziądz

Nazwa elementu	Ilość	Jedn.	Własność Gminy Grudziądz	Własność Grupy ENERGA
Słupy oświetleniowe	1 822	szt.	1 161	661

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Grudziądz

Zakup i dystrybucja energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Grudziądz oraz jego utrzymanie i konserwacja w 2022 r. wyniosły łącznie 849 314,13 zł, a więc o 274 847,88 zł więcej niż w roku 2021. Przyczyną tego stanu rzeczy są wciąż rosnące ceny energii i usług.

2.2.3. Infrastruktura telekomunikacyjna

W 2010 roku wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosił 180,8 telefonicznych łączy głównych na 1 000 mieszkańców, w roku 2014 wskaźnik ten wynosił już tylko 113,6, a w 2017 roku jedynie 81,2 (dane: GUS). Spadek zainteresowania telefonią stacjonarną wiąże się z prężnym

rozwojem i popularyzacją telefonii komórkowej. Na obszarze gminy występuje zasięg telefonii komórkowej sieci T-Mobile, Plus, Orange i Play.

Obszar Gminy Grudziądz objęty jest budową nowoczesnej sieci światłowodowej, która pozwoli na dostęp do szybkiego szerokopasmowego Internetu, telewizji cyfrowej oraz innych usług telekomunikacyjnych dla szkół, instytucji publicznych, świetlic wiejskich oraz w szczególności dla mieszkańców gminy. Przedsięwzięcie realizowane jest w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa nr 1 „Powszechny dostęp do szybkiego internetu” Działanie nr 1.1 „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwościach dostępu do szerokopasmowego internetu w wysokich przepustowościach”, na obszarze województwa łódzkiego, świętokrzyskiego, kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Inwestycję realizuje przedsiębiorstwo telekomunikacyjne – NEXERA Sp. z o.o.

2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Grudziądz nie posiada własnej stacji uzdatniania wody. Woda jest nabywana przede wszystkim od spółki Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Grudziądzu (MWiO). Miejscem dostarczania wody są wodomierze główne, rozdzielające sieć Gminy Grudziądz od sieci MWiO. Na sieci wodociągowej posadowione są stacje podnoszenia ciśnienia.

W roku 2022 r. z sieci wodociągowej korzystało 93% mieszkańców.

Tabela 19. Sieć wodociągowa w Gminie Grudziądz

Wskaźnik	Wartość (2018 rok)	Wartość (2019 rok)	Wartość (2020 rok)	Wartość (2021 rok)	Wartość (2022 rok)
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	388,3	388,3	349,6	353,4	355,5
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	407,4	408,4	429,6	441,0	462,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	32,1	31,9	33,0	33,3	34,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	12 016	12 235	12 450	12 686	12 895

Źródło: GUS BDL

Zgodnie z danymi w powyższej tabeli, na terenie Gminy Grudziądz długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2018-2022 uległa zwiększeniu, podobnie jak ilość wody dostarczonej oraz zużycie wody. Zwiększyła się także liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej.

Gmina Grudziądz nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Ścieki z terenu gminy są odprowadzane do kolektorów głównych MWiO i trafiają następnie do oczyszczalni ścieków w Nowej Wsi. Miejscem odbioru ścieków przez MWiO są gminne ściekomierze zamontowane na kolektorach głównych. Na sieci kanalizacji sanitarnej posadowione są przepompownie ścieków oraz ściekomierze.

W 2022 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 30% mieszkańców.

Poniżej przedstawiono tabelę, która zawiera dane liczbowe dotyczące korzystania z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 20. Sieć kanalizacyjna w Gminie Grudziądz

Wskaźnik	Wartość (2018)	Wartość (2019)	Wartość (2020)	Wartość (2021)	Wartość (2022)
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	73,7	73,8	88,2	88,8	95,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	992	1 042	1 134	1 188	1 261
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	115,0	119,2	122,3	136,4	143,5
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	4 300	4 483	4 756	4 957	5 185
przydomowe oczyszczalnie ścieków	383	1 174	1 231	1 245	1 277

Źródło: GUS BDL

Jak wynika z powyższej tabeli w 2022 r. na terenie Gminy Grudziądz długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się podobnie jak przyłącza. Zwiększyła się także ilość odprowadzanych ścieków i ludność korzystająca z sieci.

Na terenie Gminy Miejskiej Grudziądz znajduje się 1 277 przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.2.5. Sieć gazowa

Za sieć gazową na terenie Gminy Grudziądz odpowiedzialna jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy.

W 2021 r. z sieci gazowej korzystało 27,2% mieszkańców.

Tabela 21. Sieć gazowa w Gminie Grudziądz

Wskaźnik	Wartość (2018)	Wartość (2019)	Wartość (2020)	Wartość (2021)	Wartość (2022)
długość czynnej sieci ogółem [m]	110 783	113 488	122 007	127 250	132 379
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	427	523	655	792	924

[szt.]					
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe [MWh]	3 592,7	7 615,2	11 149,5	13 839	13 533,0
ludność korzystająca z sieci gazowej	1 860	3 149	3 424	3 635	2 395

Źródło: GUS BDL

Jak wynika z powyższej tabeli na przestrzeni badanych lat zwiększyła się długość sieci gazowej (o 21 596 m) oraz przyłączy (o 497 szt.), a co za tym idzie zużycie gazu (o 9 940,3 MWh) oraz ludność korzystająca z niego (o 535 osób).

2.2.6. Gospodarka odpadami

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw weszła w części w życie 1 stycznia 2012 r. i zmieniła w sposób znaczący system gospodarki odpadami komunalnymi. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami obowiązek prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi spoczywa na samorządach.

Od dnia 1 lipca 2013 r. Gmina Grudziądz objęła systemem gospodarki odpadami mieszkańców i właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, tzn. zakładów i przedsiębiorstw, sklepów i obiektów użyteczności publicznej oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, a także innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku.

W związku z powyższym na gminie spoczął także obowiązek wyłonienia przedsiębiorstwa zapewniającego odbiór odpadów komunalnych, bądź odbiór wraz z zagospodarowaniem, jak również utworzenia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu gminy Grudziądz zajmuje się nieprzerwanie od 2013 r. Przedsiębiorstwo Usług Miejskich „PUM” Sp. z o.o. w Grudziądzu, które każdorazowo wyłaniane jest w drodze postępowania przetargowego przeprowadzanego w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponadto w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w dniu 2 lipca 2013 r. zawarto Porozumienie Międzygminne z gminą–miasto Grudziądz w zakresie powierzenia gminie–miasto Grudziądz zadania własnego Gminy Grudziądz dotyczącego gospodarki w zakresie unieszkodliwiania i składowania odpadów komunalnych uznając, że docelowym miejscem unieszkodliwiania i składowania odpadów będzie Zakład Gospodarki Odpadami (ZGO) w Zakurzewie, którego operatorem są Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Grudziądzu. W porozumieniu zawarto także ustalenia, iż w ramach zakładu funkcjonować będzie PSZOK, który będzie przyjmował odpady od uprawnionych właścicieli i mieszkańców nieruchomości z terenu gminy Grudziądz na zasadach określonych przez spółkę. Porozumienie zawarto na czas nieokreślony.

W dniu 5 października 2016 r. zawarto Porozumienie Międzygminne z gminą–miasto Grudziądz na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców i właścicieli nieruchomości z terenu gminy Grudziądz, który zlokalizowany jest przy ul. Składowej 21 w Grudziądzu.

Tabela 22. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Grudziądz

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Odpady zebrane w ciągu roku [t]	4 200,22	4 606,06	4 622,64	5 024,19	4 805,29
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku [t]	3 272,49	3 624,85	2 861,95	3 112,65	2 744,76
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg]	257,7	282,9	220,0	235,3	204,0

Źródło: GUS BDL

Liczba odpadów zebranych w ciągu roku na terenie Gminy Grudziądz w 2022 r. wyniosła 5 4 805,29 ton, z kolei zmieszanych odpadów było 2 744,76 ton. Na przestrzeni badanych lat obie te wartości ulegały stopniowemu zwiększaniu, a co za tym idzie zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca również rosły, a w 2021 roku było to 204,0 kg na osobę.

2.2.7. Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii

Sieć energetyczna:

Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są liniami napowietrznymi 15kV, poprzez stacje transformatorowe 15/0,4kV.

System ciepłowniczy:

Teren Gminy Grudziądz nie jest wyposażony w żaden centralny system dostarczania ciepła. Budynki ogrzewane są przy pomocy indywidualnych systemów grzewczych. Dotyczy to zarówno budynków wielorodzinnych, gospodarstw indywidualnych i zakładów pracy. Dominującymi paliwami są węgiel oraz gaz. Na terenie Gminy Grudziądz lokalne kotłownie (węglowe, olejowe) przede wszystkim obsługują gminne obiekty: szkoły, przychodnie zdrowia budynki mieszkalne wielorodzinne.

Odnawialne Źródła Energii:

Na 2022 rok Gmina Grudziądz była w posiadaniu następujących instalacji stanowiących odnawialne źródło energii elektrycznej:

Tabela 23. Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Grudziądz

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj instalacji
1.	Urząd Gminy Grudziądz, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz	Instalacja fotowoltaiczna
2.	Urząd Gminy Grudziądz, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz	Instalacja kolektorów słonecznych
3.	Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Złota 4, 86-302 Mokre	Instalacja fotowoltaiczna
4.	Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Tulipanowa 67, 86-302 Mały Rudnik	Instalacja fotowoltaiczna
5.	Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim, 86-302 Wałdowo Szlacheckie 57	Instalacja fotowoltaiczna

6.	Szkoła Podstawowa w Mokrem, ul. Złota 2, 86-302 Mokre	Instalacja fotowoltaiczna
7.	Szkoła Podstawowa w Sztynwagu, Sztynwag 46, 86-302 Grudziądz	Instalacja fotowoltaiczna
8.	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi, ul. Grudziądzka 43, 86-302 Nowa Wieś	Instalacja fotowoltaiczna
9.	Szkoła Podstawowa w Piaskach, Piaski 10, 86-302 Grudziądz	Instalacja fotowoltaiczna
10.	Budynek zaplecza sanitarno – szatniowego przy boisku piłkarskim w Węgrowie	Instalacja fotowoltaiczna

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Grudziądz

W ramach projektów realizowanych przez Gminę Grudziądz 87 gospodarstw domowych położonych na terenie gminy posiada instalacje fotowoltaiczne (dofinansowanie z EFRR).

Gmina Grudziądz, we wrześniu 2021 roku, uruchomiła punkt konsultacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w ramach którego m.in. mieszkańcy Gminy Grudziądz mogą skorzystać z dofinansowania na założenie paneli fotowoltaicznych.

Określenie liczby instalacji fotowoltaicznych, u mieszkańców prywatnych, jest niemożliwe do oszacowania przez Gminę Grudziądz ze względu na brak stosownej ewidencji / rejestru.

2.2.8. Mieszkalnictwo

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Gmina Grudziądz dysponowała komunalnymi lokalami mieszkalnymi przeznaczonymi do wynajmu w ilości 96 szt. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 3756 m².

Tabela 24. Komunalne zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Grudziądz

Lp.	Miejscowość	Liczba lokali
1.	Dusocin	2
2.	Gogolin	4
3.	Grabowiec	2
4.	Kobylanka	1
5.	Linarczyk	3
6.	Mały Rudnik	3
7.	Mokre	14
8.	Nowa Wieś	2
9.	Piaski	3
10.	Rozgarty	1
11.	Ruda	3
12.	Skarszewy	1
13.	Sosnówka	5
14.	Stary Folwark	6
15.	Szynych	8
16.	Świerkocin	11

17.	Turznice	1
18.	Wałdowo Szlacheckie	1
19.	Węgrowo	2
20.	Wielki Wełcz	5
21.	Zakurzewo	10
22.	Grudziądz	12
RAZEM: 100 lokali mieszkalnych		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Grudziądz

Spośród 100 lokali mieszkalnych niewykorzystanych było 8 lokali, z których 2 znajdujące się w budynku przy ul. Legionów 61 w Grudziądzu oraz w budynku przy ul. Truskawkowej 3 w Świerkocinie przeznaczone są do remontu, 2 lokale zlokalizowane w miejscowości Mokre oraz Piaski nie znalazło nabywcy ze względu na mały metraż lokalu utrudniający dostosowanie ilości osób, a pozostałe 4 lokale zlokalizowane w miejscowościach Sosnówka oraz Węgrowo, z uwagi na stan techniczny przeznaczone są do rozbiórki.

W 2022 r. oddano do użytkowania 3 mieszkania w miejscowości Stary Folwark, Świerkocin oraz Zakurzewo, znajdujących się w zasobie gminy.

Na dzień 31.12.2022 r. na mieszkanie z zasobu gminy oczekiwało 11 osób.

Szczegółowe zasady i tryb wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Grudziądz zostały określone w uchwale Nr VI/50/2019 Rady Gminy Grudziądz z dnia 31.01.2019 r.

W 2022 r. dokonano bieżących remontów mieszkań znajdujących się w zasobie gminy. Przedmiotem remontów były m. in.:

- remonty instalacji elektrycznych,
- remonty instalacji WOD – KAN,
- remonty pieców kaflowych,
- modernizacje przewodów dymowych oraz wentylacyjnych.

W 2023 roku Gmina Grudziądz planuje rozpoczęcie budowy dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Turznice, na co zostało uzyskane dofinansowanie z Funduszu Dopłat w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego rządowego programu budownictwa komunalnego.

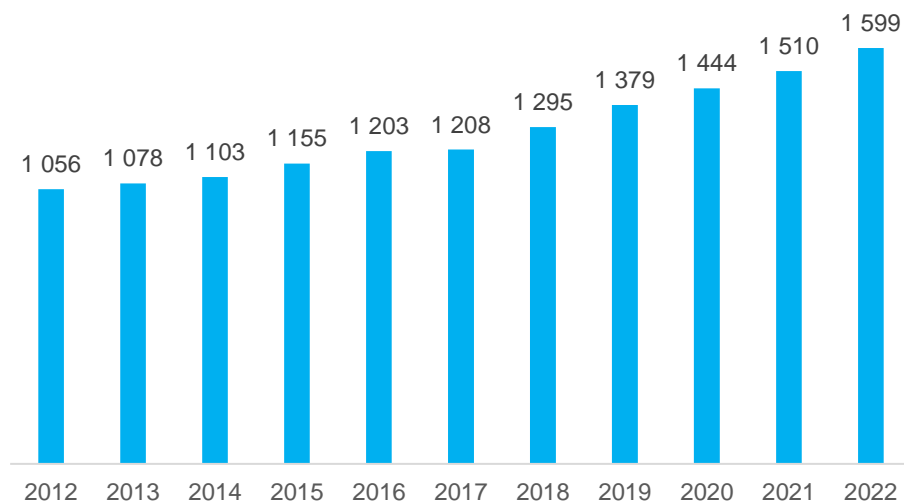
3. Sfera gospodarcza

3.1 Gospodarka

3.1.1. Podmioty Gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Grudziądz według stanu na koniec 2022 roku wynosi 1 599. W odniesieniu do roku 2012 liczba przedsiębiorstw wzrosła o 51,42%.

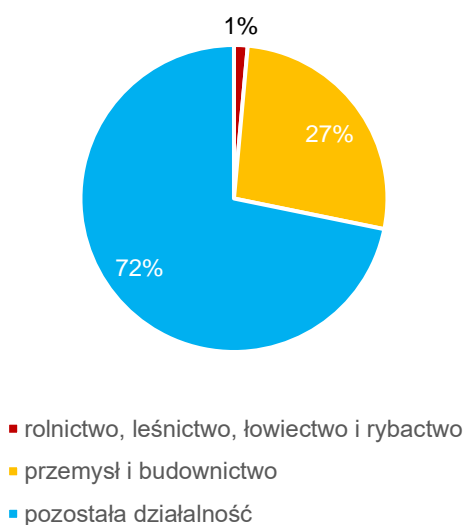
Wykres 9. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie Gminy Grudziądz najmniej jest przedsiębiorstw działających w branży: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 23. W branży przemysł i budownictwo funkcjonuje 428 firm, natomiast w kategorii: pozostała działalność jest ich 1 148.

Wykres 10. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2022 rok)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo

Przeważający obszar Gminy Grudziądz, a zwłaszcza jej południowo-wschodnia część leży w strefie korzystnych warunków dla rozwoju rolnictwa. Rolnictwo na terenie Gminy Grudziądz, z uwagi na bliskie położenie wokół miasta, jest jednak typowym rolnictwem podmiejskim, którego produkcja jest dostosowana do potrzeb zaopatrzenia zakładów przetwórstwa rolniczego i przemysłowego w Grudziądz. Na obszarze gminy użytki rolne stanowią 22,93% powierzchni gminy, grunty leśne – 1,87%, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane – 75,20% powierzchni.

Poniżej przedstawiono szczegółowy wykaz gruntów i użytków rolnych na obszarze Gminy Grudziądz.

Tabela 25. Przeznaczenie użytkowe gruntów stanowiących własności Gminy Grudziądz

Lp.	Przeznaczenie użytkowe gruntów stanowiących własności Gminy	Powierzchnia Gruntów
I	Grunty rolne	86
I.1	Grunty orne	51
I.2	Łąki	6
I.3	Pastwiska	4
I.4	Sady	0
I.5	Grunty rolne zabudowane	2
I.6	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1
I.7	Grunty pod stawami	0
I.8	Grunty pod rowami	18
I.9	Nieużytki	4
II	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	7
II.1	Lasy	7
II.2	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0
II.3	Grunty pod rowami	0
III	Grunty zabudowane i zurbanizowane	282
III.1	Tereny mieszkalne	3
III.2	Tereny przemysłowe	0
III.3	Tereny zabudowane	13
III.4	Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy	0
III.5	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	13
III.6	Użytki kopalne	0
III.7	Tereny komunikacyjne	
III.7.1	Drogi	251
III.7.2	Tereny kolejowe	0
III.7.3	Inne tereny komunikacyjne	0
III.7.4	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	2
IV	Grunty pod wodami	0
IV.1	Morskimi wewnętrznymi	0
IV.2	Powierzchniowymi płynącymi	0
IV.3	Powierzchniowymi stojącymi	0
Razem powierzchnia gruntów [ha]		375

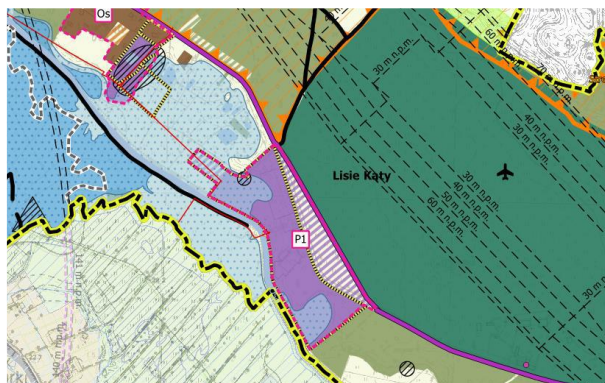
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

3.1.3. Tereny inwestycyjne

Tereny produkcyjne:

- 1) Teren w miejscowości Lisie Kąty, na południe od drogi powiatowej nr 1357C oraz lotniska. Jest to teren z istniejącą zabudową produkcyjną. Znaczna część obszaru objęta jest obowiązującym planem miejscowym i zagospodarowana zgodnie z jego przeznaczeniem. Tereny predysponowane do uzupełnienia zabudowy produkcyjnej w tej strefie wskazano pomiędzy istniejącą zabudową produkcyjną a drogą powiatową oraz w północno-zachodniej części strefy, gdzie nie zostały jeszcze zagospodarowane tereny objęte MPZP. Obszar ten położony jest w znacznej odległości od zabudowy mieszkaniowej i jest dobrze skomunikowany z drogą krajową nr 55 poprzez drogę powiatową (teren oznaczony jako P1).

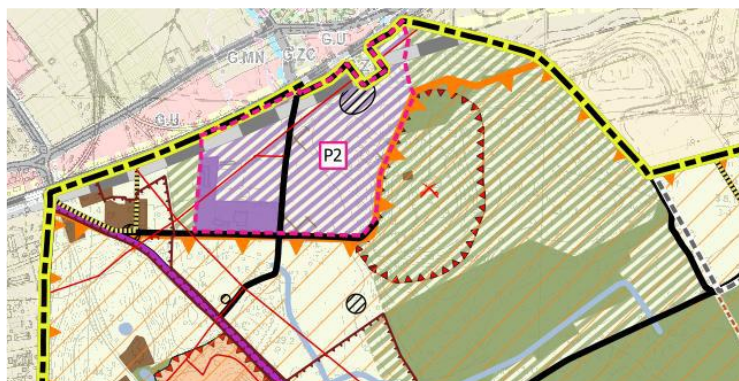
Rysunek 5. Teren inwestycyjny w miejscowości Lisie Kąty

Źródło: *opracowanie własne.*

- 2) Tereny w obrębie Wielkie Lniska, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Grudziądz, na południe od istniejącej linii kolejowej. W terenie tym występują istniejące zakłady przemysłowe. Zarówno wschodnia, jak i zachodnia granica strefy przylega do terenu predysponowanego do zalesienia. W zachodniej części strefy znajdują się istniejące zakłady przemysłowe. Teren ten położony jest w niewielkiej odległości od drogi powiatowej nr 1380C stanowiącej dogodny połączenie komunikacyjne z miastem Grudziądzem (teren oznaczony jako P2).

Rysunek 6. Tereny inwestycyjne w obrębie Wielkie Lniska

Źródło: *opracowanie własne.*

- 3) Teren w miejscowości Wielkie Lniska, obszar ten został już w znacznej części przekształcony. Projektuje się też zabudowę produkcyjną, która zostanie zlokalizowana na południe od istniejącej zabudowy produkcyjnej. Komunikacja tego terenu odbywać się będzie bezpośrednio z drogi powiatowej nr 1380C lub za pośrednictwem gminnej drogi publicznej (teren oznaczony jako P4).

Rysunek 7. Teren inwestycyjny w miejscowości Wielkie Lniska

Źródło: *opracowanie własne.*

- 4) Teren w obrębie Kobyłanka, w sąsiedztwie miasta Grudziądz. Obejmuje istniejący zakład produkcyjny oraz teren, gdzie zabudowa taka jest projektowana na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Obszar ten przylega do drogi powiatowej nr 1398C, biegnącej wzdłuż granicy miasta Grudziądz i znajduje się w niewielkiej odległości od drogi wojewódzkiej nr 534 (teren oznaczony jako P5).

Rysunek 8. Teren inwestycyjny w obrębie Kobyłanka

Źródło: *opracowanie własne.*

- 5) Rozległy teren w obrębie Biały Bór, w okolicy miejscowości Mały Rudnik. Około 4/5 obszaru stanowią istniejące zakłady przemysłowe wraz z terenami magazynowymi. Przeważająca część obszaru objęta jest planem miejscowym, który ustala przeznaczenie produkcyjne, usługowe oraz składów i magazynów i została już przekształcona zgodnie z tym kierunkiem rozwoju. Obszar przylega do linii kolejowej oraz do drogi krajowej nr 55, a ponadto otoczony jest gminnymi drogami publicznymi. Lokalizacja obszaru jest uwarunkowana wieloletnim istnieniem w tym miejscu zakładów przemysłowych i terenów magazynowych oraz ich prężnym rozwojem, co znacząco wpływa na gospodarkę gminy (teren oznaczony jako P6).

Rysunek 9. Rozległy teren inwestycyjny w obrębie Biały Bór

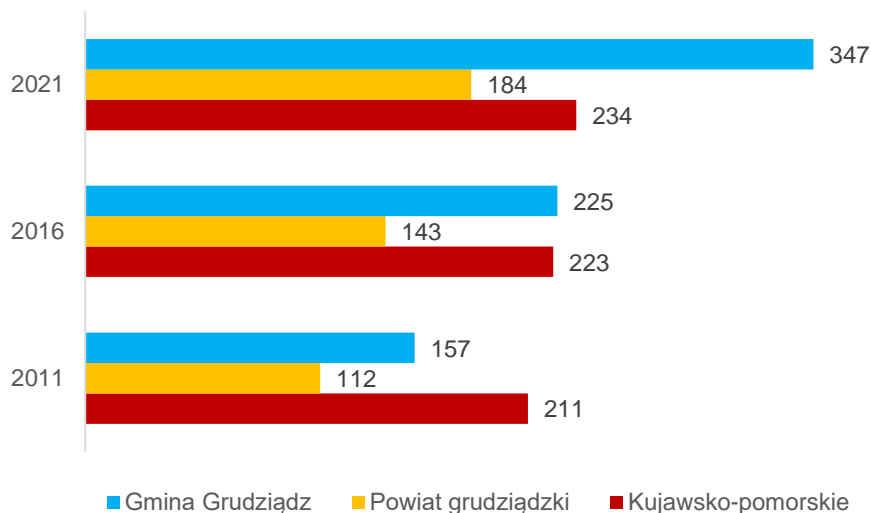

Źródło: *opracowanie własne*.

3.1.4. Rynek pracy

Wskaźnik pracujących wyrażony liczbą osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2021 roku dla Gminy Grudziądz wyniósł 347 os. i był zdecydowanie wyższy niż wskaźnik dla powiatu grudziądzkiego (184 os.), jak i województwa kujawsko-pomorskiego (234 os.). W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił wzrost liczby osób pracujących na tym obszarze o 190 osób na 1 000 ludności.

Wykres 11. Pracujący na 1 000 ludności w latach 2011, 2016, 2021

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie GUS BDL*

Stopa bezrobocia na koniec roku 2022 w powiecie grudziądzkim kształtowała się na poziomie 12,1%, przy średnim poziomie stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim – 7,4%.

Liczbę bezrobotnych na obszarze Gminy Grudziądz na tle danych dla powiatu grudziądzkiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Grudziądz w latach 2012, 2017, 2022

Jednostka terytorialna	Liczba bezrobotnych		Rok
	Mężczyźni	Kobiety	
Gmina Grudziądz	164	232	2022
Powiat grudziądzki	660	1 012	
Województwo kujawsko-pomorskie	23 215	33 269	
Gmina Grudziądz	197	344	2017
Powiat grudziądzki	749	1 277	
Województwo kujawsko-pomorskie	32 718	48 825	
Gmina Grudziądz	429	559	2012
Powiat grudziądzki	1 742	2 322	
Województwo kujawsko-pomorskie	68 340	80 499	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W 2022 r. na terenie Gminy Grudziądz było zarejestrowanych 396 osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2012 ogólna liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 592 osób (spadek o 59,92%).

Według danych GUS, znaczną część osób bezrobotnych na obszarze gminy w roku 2022 stanowiły kobiety (58,59%). Jest to wartość niższa niż dla powiatu (60,53%) i województwa (58,90%).

3.1.5. Budżet Gminy

Z analizy danych dotyczących budżetu Gminy Grudziądz zrealizowanego w latach 2020-2022, zarówno w zakresie dochodów, jak i ponoszonych wydatków, wynika że na przestrzeni trzech ostatnich lat dochody, jak i wydatki gminy systematycznie rosły. W 2020 roku dochody Gminy Grudziądz były równe kwocie 79 972 311,95 zł, w 2021 roku – 94 069 365,55 zł, w, natomiast w 2022 roku wyniosły 95 881 086,98 zł. Największy udział w kwocie ogólnej dochodów Gminy Grudziądz w poszczególnych latach miały dochody bieżące, które w 2022 roku stanowiły 91,86% wszystkich dochodów.

Jednocześnie w latach 2020-2022 wzrosły również wydatki ponoszone przez gminę. W 2020 roku były równe kwocie 79 476 140,43 zł, w 2021 roku – 83 410 836,14zł, natomiast w 2022 roku wyniosły 111 983 670,37 zł. Największy udział w kwocie ogólnej wydatków Gminy Grudziądz w poszczególnych latach miały wydatki bieżące, które w 2022 roku stanowiły 72,63% wszystkich wydatków.

Tabela 27. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Grudziądz w latach 2020 – 2022 (w zł)

	2020	2021	2022
I. Dochody ogółem, w tym:	79 972 311,95	94 069 365,55	95 881 086,98
1. Dochody bieżące	73 283 252,23	83 500 589,12	88 078 037,71
2. Dochody majątkowe	6 689 059,72	10 568 776,43	7 803 049,27
II. Wydatki ogółem, w tym:	79 476 140,43	83 410 836,14	111 983 670,37
1. Wydatki bieżące	63 123 145,83	70 833 005,81	81 337 144,01
2. Wydatki majątkowe	16 352 994,60	12 577 830,33	30 646 526,36
III. Deficyt/ nadwyżka budżetowa (I-II)	496 171,52	10 658 529,41	-16 102 583,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Grudziądz

Budżet Gminy Grudziądz zrealizowany w latach 2020-2022 pokazuje, że w latach 2020-2021 wystąpiła nadwyżka budżetowa – dochody w tych latach były wyższe niż poniesione wydatki, natomiast w 2022 r. wystąpił deficyt - wydatki w tym roku były wyższe niż uzyskane dochody.

Na koniec 2022 roku zadłużenie Gminy Grudziądz wyniosło 34 588 944,46 zł, co stanowi 36,1% dochodów wykonanych ogółem. W 2021 r. zadłużenie wynosiło 31 436 908,78 zł, a więc w ostatnim roku nastąpił wzrost zadłużenia o 3 152 035,68 zł. Sytuacja finansowa gminy jest stabilna.

W kwocie długu Gminy Grudziądz na koniec 2022 r. uwzględnia się:

- zaciągnięte pożyczki pozostałe do spłaty na kwotę 24 088 944,46 zł,
- zaciągnięte kredyty długoterminowe pozostałe do spłaty na kwotę 10 500 000,00 zł.

W 2022 r. Gmina Grudziądz zaciągnęła nowe zobowiązanie w postaci emisji obligacji komunalnych na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu gminy w 2022 r. w kwocie 6 550 000,00 zł. Kwota zobowiązań spłaconych przez Gminę Grudziądz w 2022 r. wyniosła 3 397 964,32 zł.

Największy udział w dochodach budżetu w 2022 roku stanowiły dochody z działów „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej”, „Rodzina” oraz „Różne rozliczenia”. Struktura dochodów na przełomie lat 2020-2022 jest zasadniczo niezmienna, jednak w ostatnim roku widoczny jest znaczący wzrost dochodów w dziale: „Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, natomiast spadek dochodów w dziale „Rodzina”.

Tabela 28. Dochody budżetu Gminy Grudziądz według wybranych działów (w zł)

	2020	2021	2022
	wartość (w zł)		
Rolnictwo i łowiectwo	641 714,77	643 990,15	677 053,57
Transport i łączność	984 042,19	4 139 421,44	2 308 252,62
Gospodarka mieszkaniowa	571 911,44	782 639,69	536 690,87
Administracja publiczna	122 077,67	159 692,68	1 081 048,81
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	256 410,00	53 390,00	503 871,83
Różne rozliczenia	15 293 808,17	19 784 250,01	17 178 984,75
Oświata i wychowanie	3 158 884,62	2 605 207,94	1 477 065,44
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 245 384,09	1 086 890,38	10 603 117,70
Edukacyjna opieka wychowawcza	69 404,00	44 423,00	45 776,00
Rodzina	20 487 031,20	20 473 609,35	11 457 101,01
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 893 171,66	4 753 428,86	6 888 227,42
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	67 454,55	1 534 730,82	1 417 251,00
Kultura fizyczna	476 700,00	17 640,00	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek	29 591 836,25	35 188 158,53	36 870 401,35

nieposiadających osobowości prawnej			
Pozostałe	3 112 481,34	2 801 892,70	4 836 244,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Grudziądz

Największym udziałem procentowym w wydatkach budżetu Gminy Grudziądz w roku 2022 charakteryzowały się działy „Oświata i wychowanie”, „Transport i łączność”, „Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” oraz „Rodzina”. Struktura wydatków na przełomie lat 2020-2022 jest zasadniczo niezmienna, jednak w ostatnim roku widoczny jest znaczący wzrost wydatków w działach: „Transport i łączność”, „Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, natomiast spadek wydatków w dziale „Rodzina”.

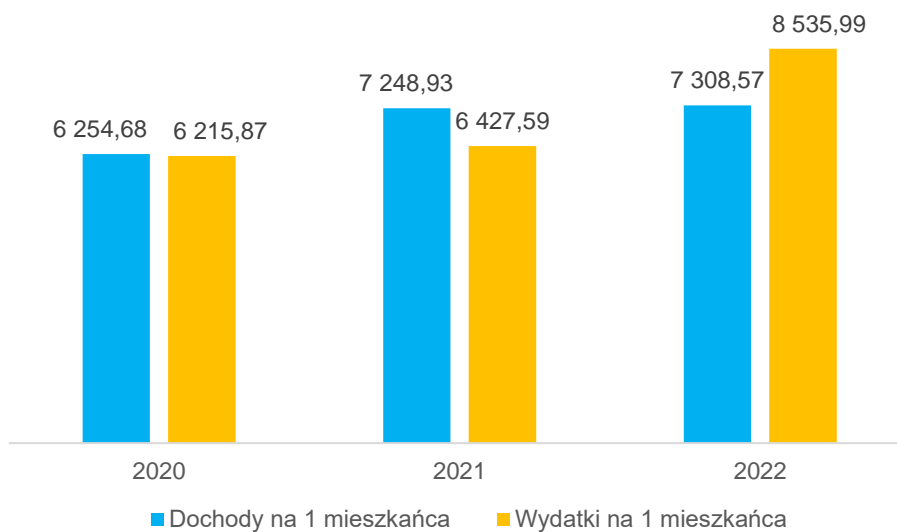
Tabela 29. Wydatki budżetu Gminy Grudziądz według wybranych działów (w zł)

	2020	2021	2022
	wartość (w zł)		
Rolnictwo i łowiectwo	6 644 288,88	5 628 217,21	3 835 203,61
Transport i łączność	9 261 461,83	6 766 645,03	20 198 145,86
Gospodarka mieszkaniowa	946 226,85	2 289 357,83	2 437 229,96
Administracja publiczna	6 668 271,50	8 213 139,00	10 582 448,71
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	910 877,93	1 072 671,08	2 020 051,77
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	21 613 155,48	22 823 666,31	24 654 731,07
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 682 806,74	2 932 031,68	12 590 506,66
Edukacyjna opieka wychowawcza	183 390,56	197 203,37	210 981,26
Rodzina	20 745 101,56	20 732 604,03	11 764 580,30
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 016 017,95	4 693 380,45	11 473 774,81
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 753 885,55	4 003 744,84	6 769 806,52
Kultura fizyczna	1 404 018,38	250 999,29	243 371,60
Działalność usługowa	120 692,87	124 107,22	193 288,77
Ochrona zdrowia	128 057,16	264 980,04	359 459,78
Pozostałe	1 397 887,19	3 418 088,76	4 650 089,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Grudziądz

Dochody budżetowe Gminy Grudziądz w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2020-2022 systematycznie rosły i w roku 2022 na osobę zamieszkującą gminę przypadało 7 308,57 zł. Analiza wydatków w tym okresie wskazuje, że również one na przestrzeni lat 2020-2022 uległy wzrostowi – w roku 2020 wynosiły 6 215,87 zł na osobę, natomiast w 2022 r. wzrosły o 2 320,12 zł w stosunku do roku 2020.

Wykres 12. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Grudziądz na jednego mieszkańca w latach 2020 – 2022 (w zł)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Grudziądz oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Grudziądz

Załącznik nr 2 do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr VII/37/2024

Rady Gminy Grudziądz

z dnia 30 września 2024 r.

Raport z ankiety dot. uwarunkowań i potrzeb rozwojowych Gminy Grudziądz

RAPORT Z ANKIETY DOT. UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH GMINY GRUDZIĄDZ

W terminie 30 czerwca do 14 lipca 2023 r. mieszkańcy zostali poproszeni o wypełnienie ankiet, poprzez które uzyskali możliwość wypowiedzenia się odnośnie tego, jak im się żyje w Gminie Grudziądz oraz co należałoby zmienić, aby żyło się lepiej. W wyniku prowadzonej ankietyzacji, wpłynęło 114 ankiet, a ich wyniki zostały przedstawione poniżej.

ANKIETA:

Do mieszkańców Gminy Grudziądz została skierowana ankieta składająca się z 16 następujących pytań:

Sekcja 1:

1. Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkiwania w Gminie Grudziądz?

- Bardzo wysoko
- Wysoko
- Średnio - mogłoby być lepiej
- Nisko - jest więcej wad, niż zalet zamieszkiwania w mieście

2. Czy interesujesz się tym, co się dzieje na terenie Gminy Grudziądz?

- Bardzo
- Średnio
- Prawie w ogóle
- Nie interesuję się

3. Jak oceniasz poszczególne dziedziny życia na terenie Gminy Grudziądz?

Ocena w skali 1-5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 najwyższą.

- Stan i ochrona środowiska naturalnego
- Porządek i czystość
- Bezpieczeństwo publiczne
- Opieka zdrowotna
- Opieka społeczna
- Możliwości uzyskania zatrudnienia
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji
- Życie kulturalne i działalność instytucji kultury
- Oferta aktywnego spędzania wolnego czasu
- Stan infrastruktury oświatowej
- Stan infrastruktury drogowej

- Stan infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz)
- Stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Promocja miasta
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność władz samorządu

4. Wymień trzy kluczowe mocne strony (atut, przewaga, zaleta) Gminy Grudziądz:

5. Wymień trzy najważniejsze słabe strony (braki, problemy, bariery) Gminy Grudziądz:

6. Jak oceniasz możliwości rozwojowe Gminy Grudziądz?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Średnio
- Źle
- Bardzo źle

7. Wymień trzy kluczowe szanse (możliwości korzystnej zmiany) Gminy Grudziądz:

8. Wymień trzy największe zagrożenia (niebezpieczeństwo) dla rozwoju Gminy Grudziądz:

9. Jaki kierunek rozwoju Gminy Grudziądz uważasz za najlepszy?

- Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, w tym lokalnych producentów
- Tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych
- Poprawa dostępności komunikacyjnej w tym rozwój komunikacji publicznej

Załącznik nr 2 do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

- Przyciągnięcie nowych inwestorów, aktywizacja gospodarcza miasta
- Stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej (i okołoturystycznej)
- Wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców
- Tworzenie przestrzeni do uprawiania sportów, wypoczynku i rekreacji
- Zatrzymanie w gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem
- Odnowa i ochrona zabytków, dziedzictwa historycznego i kulturowego
- Poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych
- Podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, gaz)
- Przeciwdziałanie problemom społecznym w różnych grupach osób
- Poprawa i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (np. oświetlenie gminy, mała architektura itd.)
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
- Poprawa warunków do prowadzenia działalności rolniczej, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego
- Włączenie społeczne osób starszych, zapewnienie odpowiedniej opieki i oferty dla seniorów
- Ochrona środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatu
- Przyspieszenie cyfryzacji i zwiększenie dostępności e-usług
- Inne (jakie?)

10. Na jaki cel przede wszystkim powinny zostać przeznaczone pieniądze z budżetu Gminy Grudziądz w latach 2023-2033?

Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi.

- Oświata i opieka przedszkolna
- Kultura i działalność instytucji kultury
- Organizacje pozarządowe
- Pomoc społeczna
- Ochrona i profilaktyka zdrowia
- Ochrona środowiska

- Infrastruktura komunalna (wod.-kan, gaz, energia)
- Infrastruktura drogowa
- Bezpieczeństwo publiczne
- Sport, rekreacja i organizacja wolnego czasu
- Inwestycje turystyczne
- Porządek i czystość w mieście
- Promocja i reklama miasta
- Wspieranie przedsiębiorczości
- Inne

11. Wskaż trzy przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem powinny zostać zrealizowane w Gminie Grudziądz w latach 2023-2033:

Sekcja 2

Metryczka

12. Płeć:

- Kobieta
- Mężczyzna

13. Wiek:

- do 19 lat
- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 lat i więcej

14. Wykształcenie:

- podstawowe
- gimnazjalne
- ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe
- wyższe

15.Reprezentowany sektor:

- rolnictwo
- przemysł
- usługi
- administracja
- szkolnictwo
- uczeń/-nica
- emeryt/-ka
- bezrobotny/-a

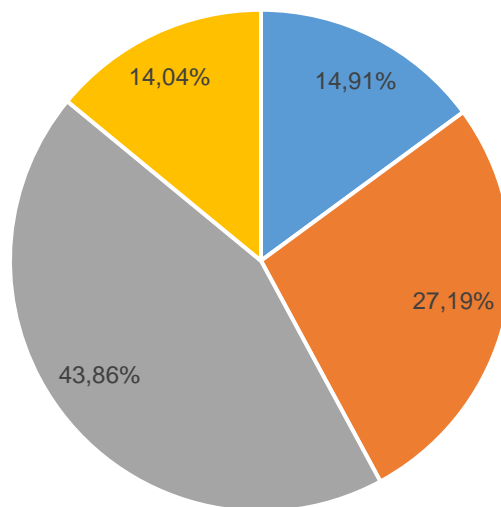
16. Czy jesteś mieszkańcem Gminy Grudziądz?

- TAK
- NIE

ODPOWIEDZI:

1. Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkiwania w Gminie Grudziądz?

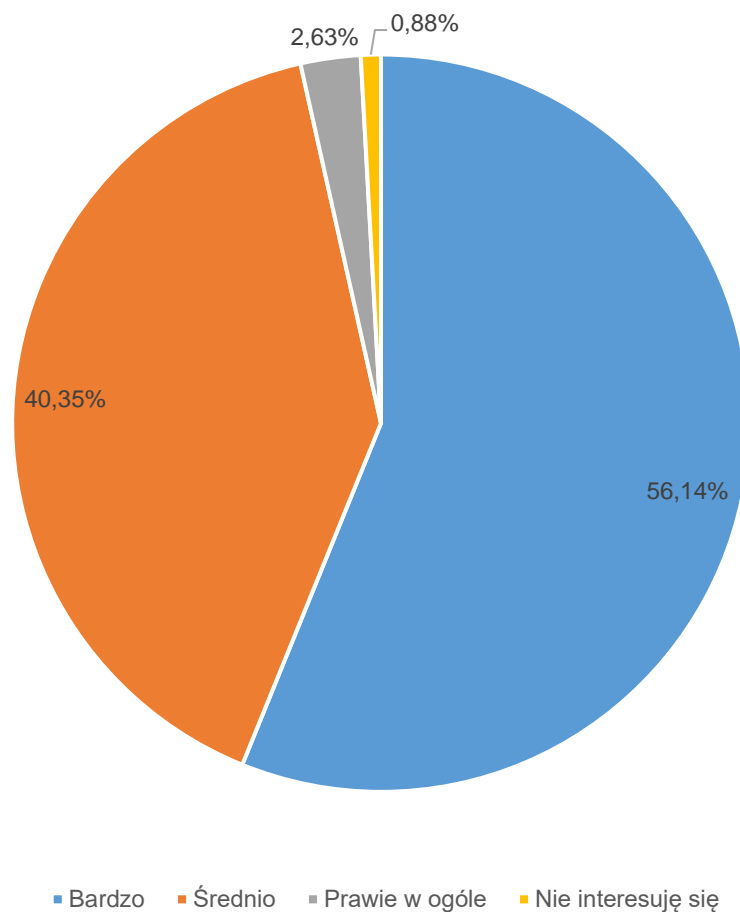
Prawie połowa ankietowanych (43,86%) średnio ocenia poziom zadowolenia z faktu, że mieszka w Gminie Grudziądz, z kolei ok. 27% ocenia ten fakt wysoko i twierdzi, że jest więcej zalet niż wad zamieszkiwania na tym obszarze, a blisko 15% ocenia ten fakt bardzo wysoko. 14,04% ankietowanych oceniło swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkiwania w Gminie Grudziądz jako niski.

- Bardzo wysoko
- Wysoko
- Średnio - mogłoby być lepiej
- Nisko - jest więcej wad, niż zalet zamieszkiwania w gminie

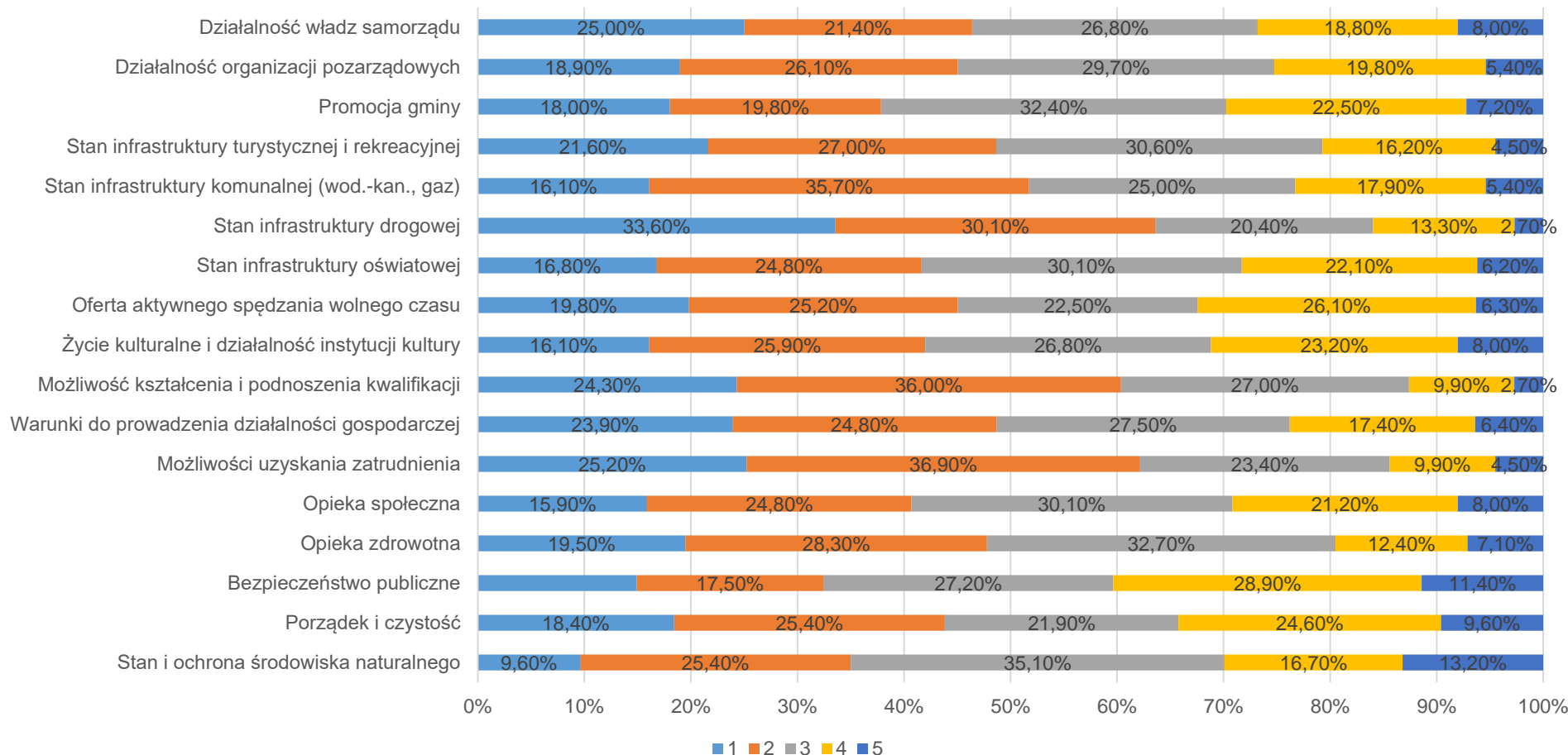
2. Czy interesujesz się tym, co się dzieje na terenie Gminy Grudziądz?

Zdecydowana większość ankietowanych (56,14%) bardzo interesuje się tym, co dzieje się na terenie Gminy Grudziądz, z kolei 40,35% ankietowanych zainteresowanie to wykazuje na średnim poziomie, a 2,63% ankietowanych nie interesuje się prawie w ogóle. Znikomy procent (0,88%) nie interesuje się w ogóle.

3. Jak oceniasz poszczególne dziedziny życia na terenie Gminy Grudziądz?

Najwyżej oceniono: stan i ochronę środowiska naturalnego, bezpieczeństwo publiczne oraz porządek i czystość. Najniżej zaś: stan infrastruktury drogowej, możliwości uzyskania zatrudnienia oraz działalność władz samorządu.

4. Wymień trzy kluczowe mocne strony (atut, przewaga, zaleta) Gminy Grudziądz:

Jako kluczowe mocne strony Gminy Grudziądz ankietowani wskazywali najczęściej:

- 1) Bliskość Grudziądza i dobre skomunikowanie z miastem,
- 2) Przyjazny urząd,
- 3) Rozwijającą się sieć ścieżek rowerowych,
- 4) Bliskość natury,
- 5) Spokój i cisza,
- 6) Bogata oferta kulturalne,
- 7) Dobre wykorzystanie środków zewnętrznych.

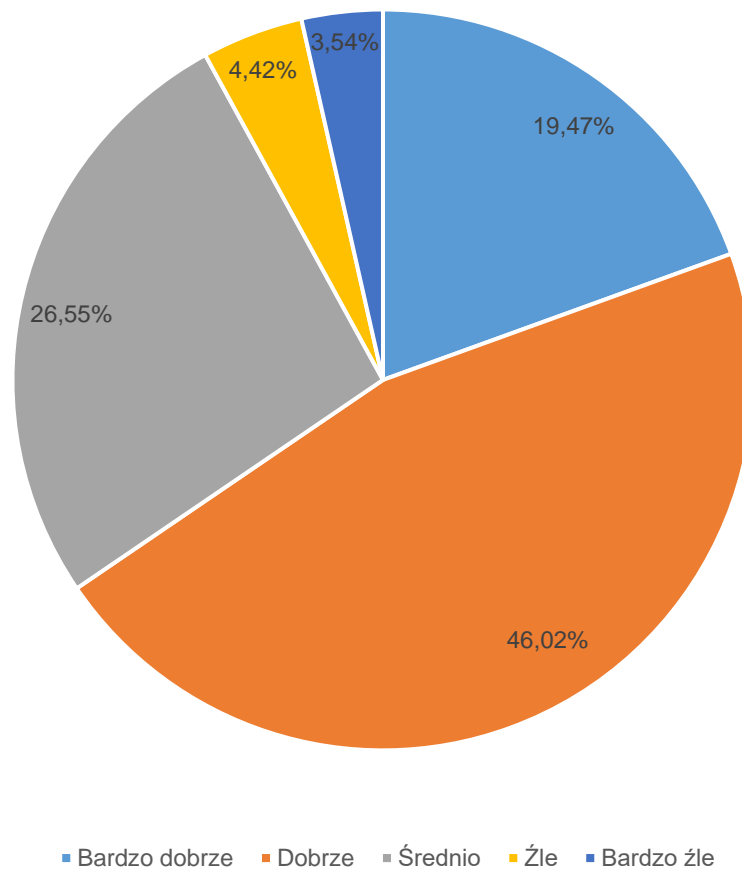
5. Wymień trzy najważniejsze słabe strony (braki, problemy, bariery) Gminy Grudziądz:

Jako najważniejsze słabe strony najczęściej wymieniano:

- 1) Stan niektórych dróg,
- 2) Brak dostępu do gazu,
- 3) Niski poziom skanalizowania obszaru,
- 4) Brak chodników,
- 5) Zły stan placów zabaw,
- 6) Słaba baza lokalowa ośrodków zdrowia,
- 7) Komunikację publiczną,
- 8) Brak dbałości o obiekty zabytkowe.

6. Jak oceniasz możliwości rozwojowe Gminy Grudziądz?

Prawie połowa ankietowanych (46,02%) dobrze ocenia możliwości rozwojowe Gminy Grudziądz, zaś drugą pod względem wielkości grupą była ta, która uważa te możliwości za średnie (26,55%). 19,47% ankietowanych oceniła możliwości rozwojowe bardzo dobrze. 4,42% oceniła je źle, a 3,54% - bardzo źle.

7. Wymień trzy kluczowe szanse (możliwości korzystnej zmiany) Gminy Grudziądz:

Kluczowych szans na dalszy rozwój Gminy Grudziądz ankietowani upatrywali w:

- 1) Inwestycjach w sieć drogową,
- 2) Pozyskiwaniu środków zewnętrznych,
- 3) Dobrej współpracy z gminami ościennymi,
- 4) Pozyskiwaniu inwestorów,
- 5) Budowie żłobka,
- 6) Tworzeniu nowych miejsc pracy,
- 7) Rozbudowie oferty kulturalnej i turystycznej,
- 8) Migracji ludności z miasta na teren gminy.

8. Wymień trzy największe zagrożenia (niebezpieczeństwa) dla rozwoju Gminy Grudziądz:

Za największe zagrożenia dla prawidłowego rozwoju Gminy Grudziądz ankietowani uznali:

- 1) Starzenie się ludności,
- 2) Brak funduszy na rozwój,
- 3) Niszczenie lokalnej przyrody,
- 4) Odpływ ludzi młodych,
- 5) Zmniejszanie się powierzchni terenów rolnych,
- 6) Brak chęci mieszkańców do angażowania się w sprawy gminy.

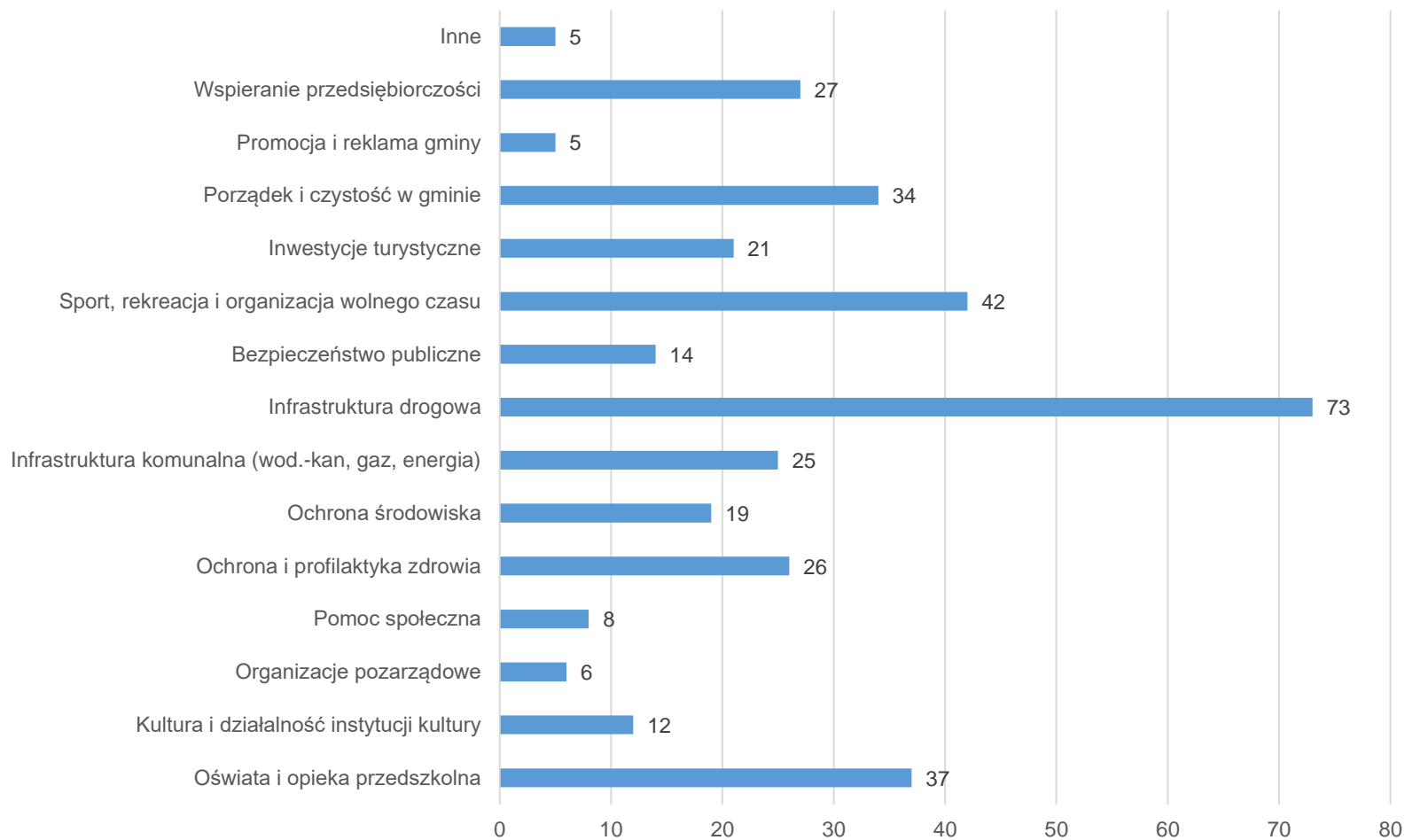
9. Jaki kierunek rozwoju Gminy Grudziądz uważasz za najlepszy?

Jeżeli chodzi o kierunek rozwoju Gminy Grudziądz, który uważany jest za najlepszy to największa liczba ankietowanych wskazała poprawę stanu dróg i chodników oraz budowę ścieżek rowerowych, tworzenie przestrzeni do uprawiania sportów, wypoczynku i rekreacji oraz zatrzymanie w gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem.

10. Na jaki cel przede wszystkim powinny zostać przeznaczone pieniądze z budżetu Gminy Grudziądz w latach 2023-2033?

Jako główny cel nowego budżetowania to największa liczba ankietowanych (73 osoby) wskazała na: wspieranie infrastruktury drogowej. W następnej kolejności ankietowani wskazywali sport, rekreację i organizację wolnego czasu (42 osoby) oraz oświatę i opiekę przedszkolną (37 osób).

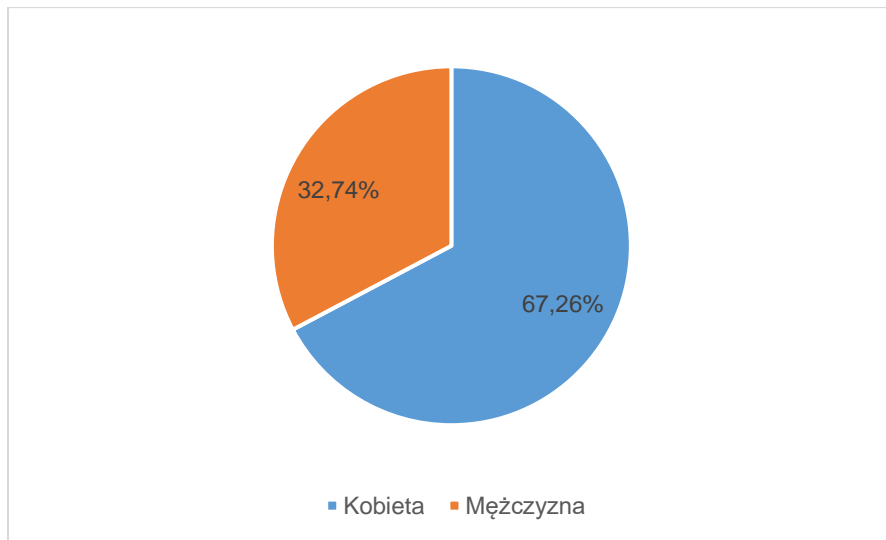
11. Wskaż trzy przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem powinny zostać zrealizowane w Gminie Grudziądz w latach 2023-2033:

Jako najważniejsze przedsięwzięcia, które należy zrealizować w Gminie Grudziądz w latach 2023-2033 ankietowani wskazywali:

- 1) Rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
- 2) Inwestycje w sieć dróg lokalnych,
- 3) Likwidację przestarzałych, nieekologicznych źródeł ciepła,
- 4) Modernizację budynków szkół,
- 5) Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu,
- 6) Promocję Gminy,
- 7) Rozwój oferty skierowanej do seniorów,
- 8) Budowę żłobka.

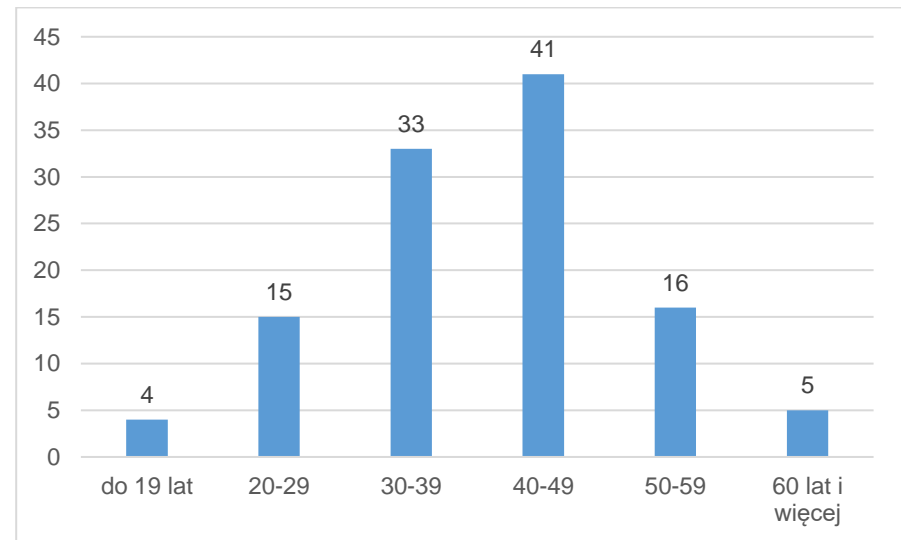
12. Płeć.

Wśród ankietowanych zdecydowaną większość stanowiły kobiety (67,26%).

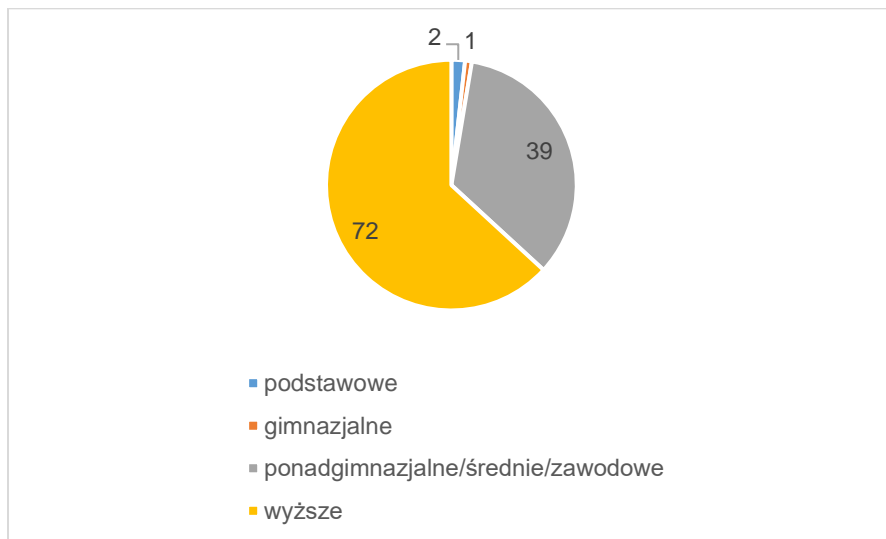
13. Wiek.

Większość ankietowanych to osoby w przedziale wiekowym 40-49 lat (41 osób), najmniejszą grupę stanowiły osoby w wieku do 19 lat (4 osoby).

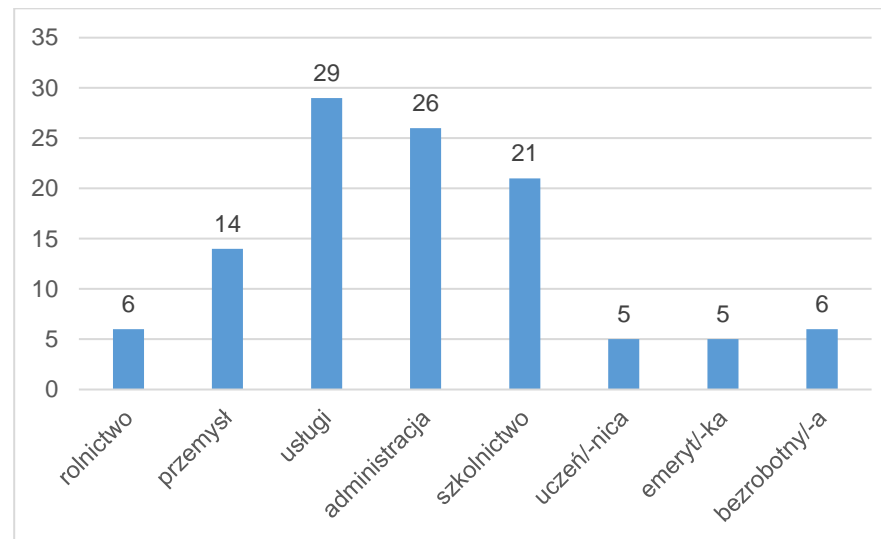
14. Wykształcenie.

Największa liczba ankietowanych osób posiadała wykształcenie wyższe (72 osoby), z kolei drugą co do liczebności grupą były osoby posiadające wykształcenie ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe (39 osób).

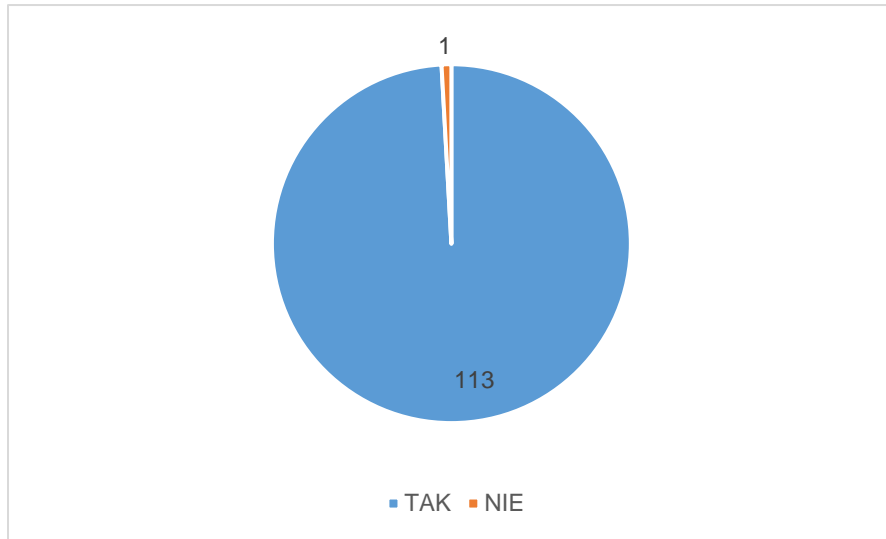
15. Reprezentowany sektor.

Największa liczba ankietowanych pochodziła z sektora usług (29 osób), drugą co do liczebności grupę stanowiły osoby z sektora administracji (26 osób).

16. Czy jesteś mieszkańcem Gminy Grudziądz?

Zdecydowana większość ankietowanych jest mieszkańcami Gminy Grudziądz (113 osób spośród 114 ankietowanych).

Model Struktury Funkcjonalno Przestrzennej Gminy Grudziądz

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr VII/37/2024

Rady Gminy Grudziądz
z dnia 30 września 2024 r.

Oznaczenia:

Granice administracyjne:

- Gmina Grudziądz
- Miasto Grudziądz

Hierarchia sieci osadniczej:

- mięscowości podmiejskie
- mięscowości satelitarne
- główne kierunki wzajemnych oddziaływań

System transportowy:

- autostrada A1 - element infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe relacje transportowe województwa
- drogi krajowe
- droga wojewódzka nr 534 - kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa
- możliwe warianty projektowanej drogi ekspresowej S5 - elementy infrastruktury transportowej planowanej do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa
- linie kolejowe
- orientacyjny korytarz przebiegu linii kolejowych dużych prędkości nr 5 i 242 związanych z CPK - elementy infrastruktury transportowej planowanej do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa
- Międzynarodowe Drogi Wodne E40 i E70 - elementy infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa

Działania związane z realizacją wyznaczonych celów:

- Poprawa stanu infrastruktury i usług edukacyjnych
- Rozwój usług dla osób starszych
- Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze kultury
- Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze sportu
- Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego
- Lepsza jakość usług zdrowotnych
- Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych
- Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, gazowej oraz odpadowej
- Poprawa infrastruktury transportowej
- Odnowa przestrzeni publicznych
- Rozwój infrastruktury przyjaznej środowisku
- Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych

Obiekty infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym:

- oczyszczalnia ścieków
- składowisko odpadów
- linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć
- gazociągi wysokiego ciśnienia
- istniejące elektrownie wiatrowe

System przyrodniczy:

- obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo
- korytarze ekologiczne

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego:

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

- Południowa część gminy Grudziądz znajduje się w granicach makroobszaru inwestycyjnego,
- Gmina Grudziądz jest gminą szczególnie predysponowaną do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

gleby najwyższych klas przydatności rolniczej (I-III)

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Gmina Grudziądz należy do miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF) Grudziądza oraz do obszaru prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT) Grudziądza

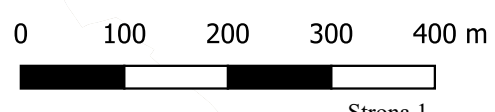
Obszary Strategicznej Interwencji (OSI):

- poziom krajowy:
 - Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze - miasto kryzysowe
- poziom regionalny:
 - miejski obszar funkcjonalny (MOF) Grudziądza,
 - OSI obszaru peryferyjności transportowej

Kluczowe projekty zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego:

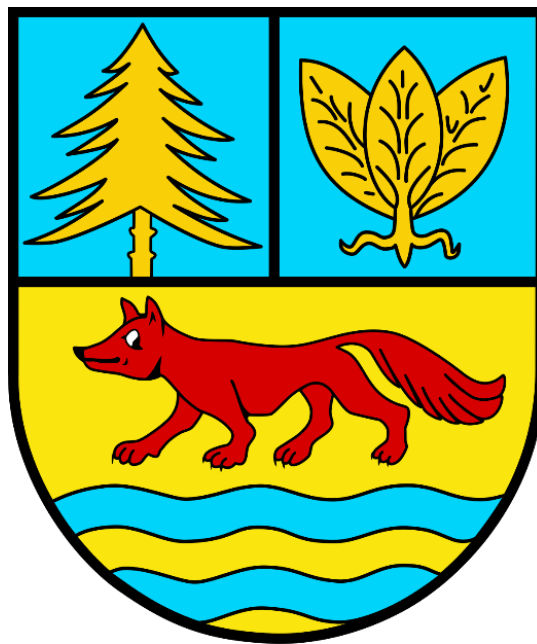
- 423 - Budowa Centrum Sportów Rowerowych
- 434 - Budowa drogi S5
- 445 - Przebudowa drogi wojewódzkiej 534 łączącej Grudziądz z projektowaną S5
- 460 - Przebudowa linii kolejowej 207 na odcinku Grudziądz - granica województwa
- 462 - Powitalizacja linii kolejowej 208

Id: F13FB0DB-31F6-4814-A0DC-6C474970CE2A. Podpisany

Raport z konsultacji społecznych dotyczących opracowanej strategii rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH OPRACOWANEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY GRUDZIĄDZ NA LATA 2023-2033

20.03.2024 r.

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259, 1273.) oraz zgodnie z Uchwałą nr LXIX/588/2023 Rady Gminy Grudziądz z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, projekt Strategii Rozwoju Gminy podlega konsultacjom w szczególności z:

- sąsiednimi gminami i ich związkami,
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- mieszkańcami gminy,
- oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W związku z powyższym zgodnie z Obwieszczeniem Wójta Gminy Grudziądz z dnia 19 stycznia 2024 roku w sprawie konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 była możliwość wzięcia udziału w konsultacjach społecznych oraz zgłaszania uwag do projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.

Osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w terminie od 22 stycznia 2024 roku do 25 lutego 2024 roku w formie pisemnej poprzez formularz uwag pisemny (wzór formularza stanowi załącznik A do niniejszego raportu) i:

1. przesłać na adres mailowy: m.polinska@grudziadz.ug.gov.pl lub
2. przesłać pocztą na adres: Urząd Gminy Grudziądz, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz lub
3. dostarczyć do Urzędu Gminy osobiście – Biuro Obsługi Interesanta

Ponadto w dniu 8 lutego 2024 roku o godz. 17.00 w świetlicy wiejskiej Leśny Zakątek w Białym Borze odbyło się spotkanie konsultacyjne, podczas którego można było zgłaszać uwagi oraz zaprezentowane zostały wyniki prac.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 w okresie konsultacji był dostępny dla wszystkich potencjalnych interesariuszy, w tym w szczególności dla mieszkańców i lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych na stronie internetowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Grudziądz oraz w Urzędzie Gminy Grudziądz po wcześniejszym umówieniu się.

Ponadto gminy sąsiadujące z Gminą Grudziądz, tj. Gmina Dragacz, Gmina Nowe, Gmina Sadlinki, Gmina Chełmno, Gmina Stołno, Gmina Płużnica, Gmina Rogóźno, Gmina Gruta, Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński oraz Miasto Grudziądz, a także Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie otrzymały indywidualne, pisemne zaproszenie do udziału w konsultacjach i wniesienia uwag.

W trakcie przeprowadzonych konsultacji wpłynęły uwagi od:

1. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (załącznik B do niniejszego raportu)
2. Pana Ryszarda Kołodziej (załącznik C do niniejszego raportu)
3. Pani Hanny Kołodziej (załącznik D do niniejszego raportu)
4. Pana Piotra Parteka (załącznik E do niniejszego raportu)
5. Pani Bożeny Dzieżyńskiej (załącznik F do niniejszego raportu)
6. Pana Edwarda Sadurskiego (załącznik G do niniejszego raportu)
7. Pani Elżbiety Adamowskiej (załącznik H do niniejszego raportu)
8. Pani Zofii Gajek (załącznik I do niniejszego raportu)

Sposób ustosunkowania się do zgłoszonych uwag przedstawiono w poniższej tabeli:

Podmiot zgłaszający uwagi	Treść uwagi	Sposób ustosunkowania się do uwagi
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Sugestia uzupełnienia Strategii o informację o występujących na terenie objętym przedłożonym projektem strategii gminy Grudziądz obszarach szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły i rzeki Osy, o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%), o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%) oraz międzywale.	Uwaga uwzględniona. Dokonano korekty zapisów zgodnie z uwagą w Diagnostyce sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz oraz w rozdziale dotyczącym powiązań przyrodniczych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią wskazano na załączniku graficznym do modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
	Sugestia zamieszczenia informacji o obowiązujących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przepisach odrębnych wynikających z ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023, poz. 1478).	Uwaga uwzględniona. Uwzględniono sugestie w Diagnostyce sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Grudziądz oraz w rozdziale dotyczącym powiązań przyrodniczych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
Ryszard Kołodziej	Rozbudowa wodociągu przy drodze gminnej – na terenie Gogolina po prawej stronie jadąc z Rudy do Szynycha	Uwaga nieuwzględniona. Rozbudowa wodociągów została ujęta w strategii w ramach kierunku działań II.2.8 Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Grudziądz
	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowościach Mały Rudnik, Gogolin, Sztywnag do granic powiatu chełmińskiego	Uwaga nieuwzględniona. Budowa ścieżek pieszo - rowerowych została ujęta w strategii w ramach kierunku działań II.3.2 Budowa ścieżek pieszo - rowerowych na terenie Gminy Grudziądz
	Zagospodarowanie terenu wokół Pomnika Przyrody Dębu	Uwaga częściowo uwzględniona. Gmina Grudziądz może przeprowadzić zabiegi pielęgnacyjne na pomnikach przyrody, które stwarzają bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa i są położone na terenie Gminy Grudziądz. Zabiegi pielęgnacyjne będą przeprowadzone przypadku pozyskania środków zewnętrznych oraz przygotowania i udostępnienia terenu, przez osoby prywatne, na którym znajduje się pomnik przyrody. Dodano kierunek działań II.5.12 Ochrona pomników przyrody na terenie Gminy.
	Punkt widokowy we wsi Gogolin	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań I.5.5 Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin.
Hanna Kołodziej – Rada Gminy Grudziądz	Str. 17, II.2. Rozwój gospodarski wodno – ściekowej – rozbudowa sieci wodociągowej w Gogolinie, konserwacja rowów melioracyjnych: Szynych, Rozgarty, Sosnówka, Gogolin	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozbudowa wodociągów została ujęta w strategii w ramach kierunku działań II.2.8 Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Grudziądz.

		Dodano kierunek działań II.2.13 Konserwacja rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Grudziądz.
	Str. 16, I.5. Zwiększenie i poprawa zasobów oraz oferty w obszarze turystyki – budowa punktu widokowego w Gogolinie	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań I.5.5 Budowa punktu widokowego we wsi Gogolin.
	Str. 17, II.3. Poprawa infrastruktury transportowej - budowa ścieżki pieszo-rowerowej Mały Rudnik -Sztynwag – Gogolin – Wielkie Łunawy	Uwaga nieuwzględniona. Budowa ścieżek pieszo - rowerowych została ujęta w strategii w ramach kierunku działań II.3.2 Budowa ścieżek pieszo - rowerowych na terenie Gminy Grudziądz.
	Str. 18, II.4.1. – wpisać budynek przy ul. Dworcowej	Uwaga uwzględniona. Kierunek działań II.4.1 zmieniono na: Przebudowa budynku biurowego przy ul. Dworcowej 1 w Grudziądzu – siedziby Urzędu Gminy Grudziądz z niezbędną infrastrukturą techniczną.
	Str. 19, III.1.1. – wyznaczenie terenów inwestycyjnych Lisie Kąty - Gogolin	Uwaga nieuwzględniona. Tereny inwestycyjne zostały wyznaczone w przyjętym w 2023 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grudziądz (żadna z działek na terenie miejscowości Gogolin nie została ujęta jako teren inwestycyjny).
	Str. 19, III.1.2. – uzbrojenie terenów: Gogolin	Uwaga nieuwzględniona. Tereny inwestycyjne zostały wyznaczone w przyjętym w 2023 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grudziądz (żadna z działek na terenie miejscowości Gogolin nie została ujęta jako teren inwestycyjny).
	Str. 25. I.4.8. – budowa toru kolarskiego Szynych, Mały Rudnik, Sztynwag, Gogolin	Uwaga uwzględniona. Kierunek działań I.4.8 zmieniono na: Budowa toru kolarskiego w miejscowości Nowa Wieś oraz w południowej części Gminy.
Piotr Parteka - Rada Gminy Grudziądz	Remont budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań I.3.5 Zagospodarowanie budynku po dworcu kolejowym w Wałdowie Szlacheckim
Bożena Dzieżyńska – Rada Gminy Grudziądz	Dopisać str. 18, rozdział III, cel operacyjny II.4. Odnowa przestrzeni publicznych – Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Węlczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań II.4.6 Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Węlczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności

	Dopisać str. 32, rozdział IV, cel operacyjny II.3. Poprawa infrastruktury transportowej – Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej 55 w miejscowości Mokre	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań II.3.16 Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie DK55 w miejscowości Mokre
Edward Sadurski – Rada Gminy Grudziądz	Rozwój sieci światłowodowej	Uwaga uwzględniona. Dodano kierunek działań II.2.14 Rozwój sieci światłowodowej.
Elżbieta Adamowska – Rada Gminy Grudziądz	Str. 16 – 1.5.2. - ... Góry Łosiowe w Zakurzewie - 1.5.3. - ... do dworku L. Rydygiera w Dusocinie - 1.5.4. - ... do dworku L. Rydygiera w Dusocinie	Uwaga uwzględniona. Sprecyzowano lokalizacje kierunków działań 1.5.2, 1.5.3 i 1.5.4.
	Str. 17, II.3. – budowa ronda w Mokrem - Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DK55 Mokre-Dusocin-Zarośle	Uwaga dotycząca budowy ronda w Mokrem uwzględniona. Uwaga dotycząca rozbudowy ścieżki pieszo-rowerowej przy DK55 Mokre-Dusocin-Zarośle nieuwzględniona. Budowa ścieżek pieszo - rowerowych została ujęta w strategii w kierunku działań II.3.2 Budowa ścieżek pieszo - rowerowych na terenie Gminy Grudziądz.
	Str. 18, cel operacyjny II.5., II.5.1. – Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (SP w Mokrem, SP Sztynwag oraz SP Dusocin)	Uwaga uwzględniona. Kierunek działań II.5.1 zmieniono na: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (Szkoła Podstawowa w miejscowości Mokre, Szkoła Podstawowa w miejscowości Sztynwag oraz Szkoła Podstawowa w miejscowości Dusocin).
Zofia Gajek	Strona 17, II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz – Budowa drogi lub ścieżki pieszo-rowerowej (preferowane), która połączy dwie odrębne części miejscowości Mały Rudnik w całość	Uwaga nieuwzględniona. Budowa dróg została ujęta w strategii w kierunku działań II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych na terenie Gminy Grudziądz. Uwaga nieuwzględniona. Budowa ścieżek pieszo - rowerowych została ujęta w strategii w kierunku działań II.3.2 Budowa ścieżek pieszo - rowerowych na terenie Gminy Grudziądz.
	Strona 17, II.3.2 Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy Grudziądz – Budowa ścieżki pieszo-rowerowej, która połączy dwie odrębne części miejscowości Mały Rudnik w całość	Uwaga nieuwzględniona. Proponowane tereny pod ścieżki pieszo-rowerowej są terenami podmokłymi / bagnistymi, na których nie jest możliwa realizacja przedmiotowych inwestycji.
	Strona 17, II.3.2 Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy Grudziądz – Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej od skrzyżowania z drogą nr 55 w Rudzie do Szkoły w Sztynwagu	Uwaga nieuwzględniona. Budowa ścieżek pieszo - rowerowych została ujęta w strategii w kierunku działań II.3.2 Budowa ścieżek pieszo - rowerowych na terenie Gminy Grudziądz.

	<p>Strona 17, II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz – Montaż znaku teren zabudowany najlepiej wraz z towarzyszącym fotoradarem, na odcinku drogi nr 55 od miejscowości Ruda do końca miejscowości Mały Rudnik w kierunku Grudziądza</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Budowa dróg została ujęta w strategii w kierunku działań II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych na terenie Gminy Grudziądz.</p>
--	--	--

Poza powyżej zebranymi uwagami, w treści dokumentu zostały poprawione oczywiste omyłki pisarskie.

Załączniki:

- A) Wzór formularza uwag (pisemny)
- B) Pismo Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
- C) Formularz konsultacji zgłoszony przez Pana Ryszarda Kołodziej
- D) Formularz konsultacji zgłoszony przez Panią Hannę Kołodziej
- E) Formularz konsultacji zgłoszony przez Pana Piotra Parteka
- F) Formularz konsultacji zgłoszony przez Panią Bożenę Dzieżyńską
- G) Formularz konsultacji zgłoszony przez Pana Edwarda Sadurskiego
- H) Formularz konsultacji zgłoszony przez Panią Elżbietę Adamowską
- I) Formularz konsultacji zgłoszony przez Panią Zofię Gajek

FORMULARZ KONSULTACJI SP (Załącznik Nr 6 do uchwały Nr VII/37/2024
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz Rady Gminy Grudziądz

Grudziądz, dnia 30 września 2024 r.
Grudziądz, dnia 2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji*):
.....

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781). Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

.....
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku
80-804 Gdańsk
ks. Franciszka Rogaczewskiego 9 / 19

Gdańsk, 2024-02-19

Pismo ogólne

OPINIA

Pismo ogólne

G.RPP.610.21.2024.PN

Załączniki:

1. [610_21_SRG_Grudziadz_uwagi.pdf](#)

Dokument nie zawiera podpisu
Podpis elektroniczny

G.RPP.610.21.2024

Gmina Grudziądz
ul. J. Wybickiego
86- 300 Grudziądz

Dotyczy: uwagi do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.

W odpowiedzi na pismo z dnia 19.01.2024 r. (wpłynęło do RZGW w Gdańsku dnia 19.01.2024 r.), dotyczące projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033, w związku z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021 poz. 1057 ze zm.) poniżej przedstawiam uwagi do przedmiotowego projektu:

- Sugeruje uzupełnić Strategię o informację o występujących na terenie objętym przedłożonym projektem strategii rozwoju gminy Grudziądz obszarach szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły i rzeki Osy, o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%), o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%) oraz międzywale.
- Zamieścić informację o obowiązujących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przepisach odrębnych wynikających z ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023, poz. 1478).

Andrzej Winiarski
Dyrektor
/podpis kwalifikowany/

Otrzymują:

1. Adresat
2. RPP aa.

UPP - Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia

Identyfikator Poświadczenia: ePUAP-UPP125826047

Adresat dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa adresata dokumentu: URZĄD GMINY GRUDZIĄDZ

Identyfikator adresata: j6026xurfs

Rodzaj identyfikatora adresata: ePUAP-ID

Nadawca dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa nadawcy: PGW Wody Polskie - RZGW Gdańsk

Identyfikator nadawcy: pgwwp-gd

Rodzaj identyfikatora nadawcy: ePUAP-ID

Dane poświadczenia

Data doręczenia: 2024-02-19T10:37:18.685

Data wytworzenia poświadczenia: 2024-02-19T10:37:18.685

Identyfikator dokumentu, którego dotyczy poświadczenie: DOK179569093

Dane uzupełniające (opcjonalne)

Rodzaj informacji uzupełniającej: Źródło

Wartość informacji uzupełniającej: Poświadczenie wystawione przez platformę ePUAP

Rodzaj informacji uzupełniającej: Identyfikator ePUAP dokumentu

Wartość informacji uzupełniającej: 179569093

Rodzaj informacji uzupełniającej: Informacja

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1 k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, pisma powiązane z przedłożonym dokumentem będą przesyłane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaj informacji uzupełniającej: Pouczenie

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1 d k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, istnieje możliwość rezygnacji z doręczania pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dane dotyczące podpisu

Poświadczenie zostało podpisane - aby je zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu

Lista podpisanych elementów (referencji):

referencja ID-b316b9deeb93cc0ed4ecd215e70d0a1b :

referencja ID-8dcde6efc2ecd9ad4fa488a63764a797 : Pismo%20og%C3%B3lne.xml.xml

referencja : #xades-id-2464eda7c5b2f581b9108c6afc7783d8

g. M. Poliwiska 27.02.24.

URZĄD GMINY GRUZIĄDZ
KANCELARIA OGÓLNA
Wpłynęło dnia 23. LUT, 2024
L.dz. 3977
Załączniki Podpis

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Grudziądz, dnia 23.02.2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: Ryszard Koleszaj

Nazwa organizacji*):

Adres korespondencyjny: Gogolin 17A 86-300 G-dz

Telefon/ e-mail: 606 237 156

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
1)	Rozbudowa wodociągu przy drodze gminnej	Na terenie Gogolina po prawej stronie iadaa z Rudki do Szarych	Rośnie tam małe osiedle i nie ma tam wodociągu
2)	Budowa ścieżki pieszej rowerowej	W miejscowości Meteln Rudnik, Gogolin szlak waga do granicy pow Chelmo	Te miejscowości są na terenie trasie międzynarodowej ścieżki rowerowej RA
3)	Zagospodarowanie terenu wokół pomnika przyrodniczego Dębny	Zwornik był kiedyś "Krobuskim" władcy Pruscy przyjeżdżali podziwiać białok	teren jest zakamorzony i mało dostępny oznaczony.
4)	Punkt widokowy we wsi Gogolin		Z. Wyżyny jest pięknym widok.

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781). Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Ryszard Koleszaj
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

Kołodziej Ryś

**FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**

Grudziądz, dnia 13.02 2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: hanna KOWODZIEJ

Nazwa organizacji*: Rada Gminy Grudziądz

Adres korespondencyjny: GOŁOŁIN 11, 86-502 GOŁOŁIN

Telefon/ e-mail: 643 15 39 4 2, hanna.kwa.kowodziej@gmail.com

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
1.	str. 17 <u>II.2. Rozwój gosp. wod. siedl.</u>	<u>- rozbudowa sieci wodociągowej w Gopolinie - konserwacja wodociągów melioracyjnych i szynowych Rozdarty, Sosnowko, Gopolin</u>	<u>- zwiększenie siły linba melioracyjnych i - tereny zalane, wylewki</u>
2.	str. 16 <u>I.5. Zapas, i popr. zasobów oraz oferta tur</u>	<u>- budowa punktu wodo- kolejowy w Gopolinie</u>	<u>- pobudzenie miejscowości na krajowej wysoce wycennej, rynek paraboliczna w Gopolinie</u>
3.	str. 17 <u>II.3. Popr. infrastr. transp.</u>	<u>- budowa linii autobusowej m. Rudnik - Szymny Gopolin - Szymny - Rudnik</u>	<u>- kontynuacja linii od stacji kolejowej Rudnik - Szymny</u>
4.	str. 18 <u>II.4. Budownictwo mieszkalne</u>	<u>- wpisać budynek przy ul. Dobrej w Gopolinie</u>	<u>- budynki zalane i przemieszczane do nowego i modernizacji</u>
5.	str. 19 <u>III.1.1.</u>	<u>- wyznaczenie trendu inwestycyjnego w Gopolinie</u>	<u>- inwestycja w kierunku pow. wylewki melioracyjnych</u>
6.	str. 19 <u>III.1.2. Inwest. trendy</u>	<u>- inwest. trendy: Gopolin, Szymny, Rudnik, Szymny, Gopolin.</u>	<u>- w tym celu tym odnowić siły wylewki korytarze.</u>
7.	str. 25 <u>1.4.8.</u>	<u>- budowa tam korwisz w Szymny, M. Rudnik, Szymny, Gopolin.</u>	<u>- w tym celu tym odnowić siły wylewki korytarze.</u>

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781). Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

hanna Kowodziej
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

p. M. Poliglas
23.02.24.

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Grudziądz, dnia 20.02 2024 r.

CZEŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: Piotr Piutek

Nazwa organizacji*: Radny

Adres korespondencyjny: 86-302 Warszawa, Nowicka 33

Telefon/ e-mail: 692 606 866 hanowol@wp.pl

CZEŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZEŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
		<u>Remont budynków po stronie Włocławek w Włocławku</u>	<u>Budynki jest w złym stanie. Wskazywane są problemy z wodą. Naprawa budynków</u>

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781). Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Piotr Piutek
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

**FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**

Grudziądz, dnia ...08.02.....2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: ...Bożena Dzieżyńska
Nazwa organizacji*): radna
Adres korespondencyjny: Wielki Wełcz 77
Telefon/ e-mail: ...502382668 dbozena2@gmail.com

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
1	Dopisać Str.18 rozdział III cel operacyjny II.4 Odnowa przestrzeni publicznych	Remont i przebudowa budynku po byłej Szkole Podstawowej w Wielkim Wełczu oraz adaptacja na obiekt służący lokalnej społeczności	Szkołę Podstawową zlikwidowano w 2013 roku. Od tego czasu budynek przez krótki czas był używany przez Stowarzyszenie „Ku Dobremu”. Od 4 lat nie jest użytkowany. Jego remont i adaptacja poprawi infrastrukturę służącą mieszkańcom oraz zwiększy ofertę społeczną dla mieszkańców
2.	Dopisać Str. 32 rozdział IV cel operacyjny II.3 Poprawa infrastruktury transportowej	Budowa skrzyżowania o ruchu okrężnym w pasie drogi krajowej 55 w miejscowości Mokre	Budowa poprawi stan techniczny dróg oraz zwiększy poziom bezpieczeństwa użytkowników

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Bożena Dzieżyńska
.....
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

Joanna Łaciszewska

9-11. Polisie
21.02.24

URZĄD GMINY GRUDZIĄDZ
KANCELARIA OGÓLNA
19. LUT. 2024
L.dz. 3521
Załączniki Podpis

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Grudziądz, dnia 19.02. 2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: EDWARD SADOWSKI

Nazwa organizacji*):

Adres korespondencyjny: BIAŁY BÓR ul. Borowska 6

Telefon/ e-mail: 695405239

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
1		Rozwój sieci światłowodowej	umożliwienie mieszkańcom dostępu do internetu

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781). Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Edward Sadowski
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

p. M. Poliwski
23.02.24.

URZĄD GMINY GRUDZIĄDZ
KANCELARIA OGÓLNA
Wpłynęło dnia 20. LUT. 2024
L.dz. 35/PS
Podpis

**FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**

Grudziądz, dnia 19.02.2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: ELŻBIETA ADAMOWSKA
Nazwa organizacji*: RADNA GMINY GRUDZIĄDZ

Adres korespondencyjny: DUSOCIN14 86-302 DUSOCIN
Telefon/ e-mail: 609744999 , ela55555@op.pl

**CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM
KONSULTACJI:**

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
1.	Str.16 - 1.5.2 - 1.5.3 - 1.5.4	-..Góry Łosiowe w Zakurzewie -...do dworku L.Rydygiera w Dusocinie -...do dworku L. Rudygiera w Dusocinie	Nie wszyscy orientują się gdzie będzie platforma widokowa oraz gdzie znajduje się dworek L. Rydygiera
2.	Str.17 II.3.	- budowa ronda w Mokrem - Rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej przy DK55 Mokre-Dusocin-Zarośle	Budowa ronda oraz kontynuacja ścieżki pieszo-rowerowej zwiększy poziom bezpieczeństwa oraz poprawi spójność ścieżek pieszo-rowerowych
3.	Str.18 Cel op.II.5 II.5.1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Grudziądz (SP w Mokrem, SP Sztywnag oraz SP Dusocin)	Budynek użyteczności publicznej -SP Dusocin wymaga również termomodernizacji. Przyczyni się ona do lepszych warunków nauczania, podniesieniu poziomu jakości infrastruktury szkolnej oraz bezpieczeństwu dzieci.

--	--	--	--

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Elżbieta Adamowska
.....
(podpis)

*) wypełnić jeśli dotyczy

Klauzula informacyjna

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Gmina Grudziądz reprezentowana przez Wójta z siedzibą, ul. Wybickiego 38, 86-300 Grudziądz, tel.: (+48) 56 451 11 11, adres e-mail: ug@grudziadz.ug.gov.pl**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: inspektor@cbi24.pl lub pisemnie pod adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane **w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033**, tj. gdyż jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) w zw. z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259,1273)
- 4) Administrator przetwarza Państwa dane osobowe, tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, telefon, adres e-mail.
- 5) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych, tj. 10 lat.
- 6) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 7) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 8) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
 - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
 - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
 - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 9) Państwa dane osobowe zostały pozyskane z Formularza konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.
- 10) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.

Elżbieta Adamowska

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
do Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033

Grudziądz, dnia 07.02.2024 r.

CZĘŚĆ I. DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Zofia Gajek

Nazwa organizacji*):

.....
Adres korespondencyjny:

ul. Maciejkowa 5 86-302 Mały Rudnik

Telefon/ e-mail:

792 522 048 zofiagajekzg@gmail.com

CZĘŚĆ II. UWAGI DO PROJEKTU DOKUMENTU BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM KONSULTACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (numer strony, rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE
	strona 17, II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	Budowa drogi lub ścieżki pieszo-rowerowej (preferowane) która, połączy dwie odrębne części miejscowości Mały Rudnik w całość (załącznik nr 1)	Obecnie miejscowość składa się z dwóch, w żaden sposób nie połączonych ze sobą części (załącznik nr 1). Mieszkańcy części nr 2, aby dostać się do części nr 1 miejscowości, w której znajduje się GOKiS, ośrodek zdrowia, park, biblioteka, przedszkole muszą przejechać przez miejscowość Ruda oraz Sztynwag około 2 km. Tymczasem odległość od np ulicy Maciejkowej czy Liliowej do GOKiSu w linii prostej to 500 metrów. Brak bezpośredniego dostępu do ośrodków kultury, sportu, edukacji, zdrowia jest wykluczający dla mieszkańców części nr 2. Aby dostać się do ośrodka zdrowia starsze osoby idą pieszo najpierw ścieżką pieszo-rowerową wzdłuż drogi nr 55, a następnie poboczem wzdłuż drogi powiatowej od Rudy przez Sztynwag do ośrodka zdrowia w

			<p>Małym Rudniku, a młodzi ludzie pokonują tę trasę by dostać się do szkoły, na boisko czy plac zabaw. Budowa drogi choćby piaskowej czy ścieżki pieszo rowerowej łączącej dwie części miejscowości, znacząco podniosła by jakość życia mieszkańców części nr 2, zwiększając dostęp do służby zdrowia, kultury, sportu, edukacji skracając trasę z ponad 2 km do 500 m. Planowane jest przejście przez drogę nr 55, więc budowa drogi/ścieżki pieszo rowerowej od ulic maciejkowej bądź liliowej, pozwoliłaby mieszkańcom całej części nr 2, na szybki i bezpieczny pieszy bądź rowerowy dostęp do ośrodków w części numer 1. Skrócenie trasy i zwiększenie dostępności, ograniczyłoby również ruch samochodowy i zanieczyszczenia środowiska, bo by pokonać 500 metrów większość osób wybierze pójście pieszo/ rower, 2 kilometrów już nie, tu większość wybierze samochód, a Ci którzy go nie mają nie wybiorą się wcale, bądź będą zmuszeni iść kawał drogi, co sprzyja dyskryminacji i wykluczeniu najuboższych. Brak dostępu jest działaniem wykluczającym mieszkańców tej części miejscowości, w której nie ma ani żadnego parku, ani boiska, ośrodka zdrowia, przedszkola, szkoły, biblioteki czy placu zabaw, które wszystkie znajdują się w części nr 1.</p> <p>Moje pomysły na trasy wyznaczone na różowo w</p>
--	--	--	---

			załączniku nr 2.
	strona 17, II.3.2 Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej która, połączy dwie odrębne części miejscowości Mały Rudnik w całość (załącznik nr 1)	<p>Obecnie miejscowość składa się z dwóch, w żaden sposób nie połączonych ze sobą części (załącznik nr 1). Mieszkańcy części nr 2, aby dostać się do części nr 1 miejscowości, w której znajduje się GOKiS, ośrodek zdrowia, park, biblioteka, przedszkole muszą przejechać przez miejscowość Ruda oraz Sztynwag około 2 km. Tymczasem odległość od np ulicy Maciejkowej czy Liliowej do GOKiSu w linii prostej to 500 metrów. Brak bezpośredniego dostępu do ośrodków kultury, sportu, edukacji, zdrowia jest wykluczający dla mieszkańców części nr 2. Aby dostać się do ośrodka zdrowia starsze osoby idą pieszo najpierw ścieżką pieszo-rowerową wzdłuż drogi nr 55, a następnie poboczem wzdłuż drogi powiatowej od Rudy przez Sztynwag do ośrodka zdrowia w Małym Rudniku, a młodzi ludzie pokonują tę trasę by dostać się do szkoły, na boisko czy plac zabaw. Budowa drogi choćby piaskowej czy ścieżki pieszo-rowerowej łączącej dwie części miejscowości, znacząco podniosła by jakość życia mieszkańców części nr 2, zwiększając dostęp do służby zdrowia, kultury, sportu, edukacji skracając trasę z ponad 2 km do 500 m. Planowane jest przejście przez drogę nr 55, więc budowa drogi/ścieżki pieszo-rowerowej od ulic maciejkowej bądź liliowej, pozwoliłaby mieszkańcom całej części nr 2,</p>

			<p>na szybki i bezpieczny pieszy bądź rowerowy dostęp do ośrodków w części numer 1. Skrócenie trasy i zwiększenie dostępności, ograniczyłoby również ruch samochodowy i zanieczyszczenia środowiska, bo by pokonać 500 metrów większość osób wybierze pójście pieszo/ rower, 2 kilometrów już nie, tu większość wybierze samochód, a Ci którzy go nie mają nie wybiorą się wcale, bądź będą zmuszeni iść kawał drogi, co sprzyja dyskryminacji i wykluczeniu najuboższych. Brak dostępu jest działaniem wykluczającym mieszkańców tej części miejscowości, w której nie ma ani żadnego parku, ani boiska, ośrodka zdrowia, przedszkola, szkoły, biblioteki czy placu zabaw, które wszystkie znajdują się w części nr 1.</p> <p>Moje pomysły na trasy wyznaczone na różowo w załączniku nr 2</p>
	strona 17, II.3.2 Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie gminy Grudziądz	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej wzdłuż drogi powiatowej od skrzyżowania z drogą nr 55 w Rudzie do Szkoły w Sztynwagu.	Trasa ta jest drogą dzieci do szkoły w Sztynwagu, dzieci często poruszają się skrajnią drogi pieszo, rowerem, rolkami czy nawet dyskorolką. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na tej trasie znacząco podniosłaby bezpieczeństwo dzieci.
	strona 17, II.3.1 Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych zlokalizowanych na terenie gminy Grudziądz	Montaż znaku teren zabudowany najlepiej wraz z towarzyszącym fotoradarem, na odcinku drogi nr 55 od miejscowości Ruda do końca miejscowości Mały Rudnik w kierunku Grudziądza	Na tym jedno kilometrowym odcinku drogi mamy 6 nieoznaczonych zjazdów do dróg lokalnych oraz 7 wjazdów na posesje. Kierowcy, którzy poruszają się tą drogą nie są tego świadomi, rozpędzają się do nawet 120km, wyprzedzają

			wzajemnie, co utrudnia bezpieczny wyjazd czy zjazd z drogi okolicznych mieszkańców.
--	--	--	---

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zostałem poinformowany o prawie do dostępu do danych, o prawie ich sprostowania, gdy zachodzi taka konieczność. Ponadto wiem, że przetwarzanie odbywa się na podstawie mojej zgody, która może być cofnięta w dowolnym momencie.

Zofia Gajek

*) wypełnić jeśli dotyczy

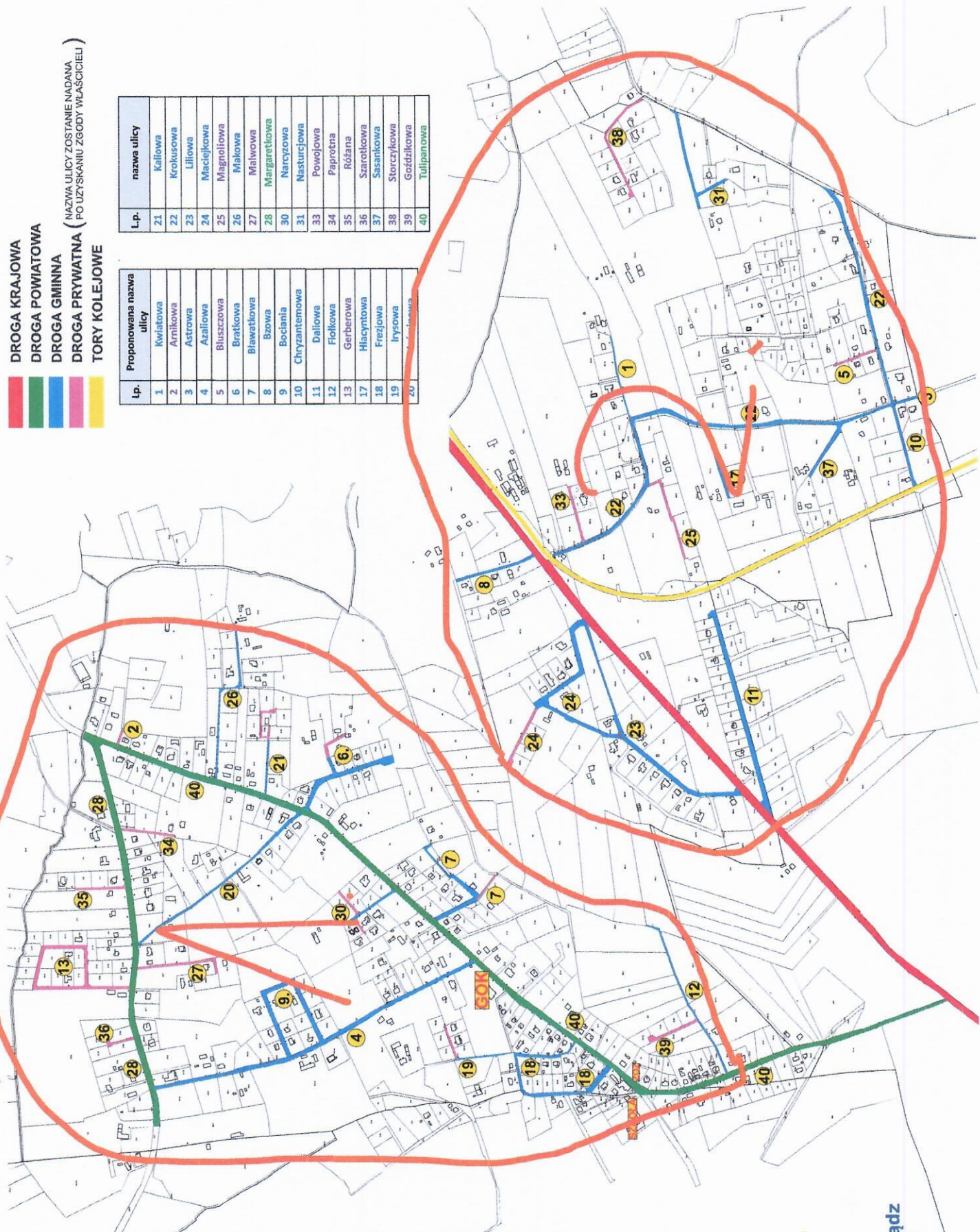
MAPA Z KONCEPCJĄ NAZW ULIC W MIEJSCOWOŚCI MAŁY RUDNIK

LEGENDA

- DROGA KRAJOWA
- DROGA POWIATOWA
- DROGA GMINNA
- DROGA PRYWATNA (NAZWA ULICY ZOSTANIE NADANA PO UZYSKANIU ZGODY WŁAŚCICIELI)
- TORY KOLEJOWE

Lp.	Proponowana nazwa ulicy
1	Kwiatowa
2	Amikowa
3	Astrowa
4	Azaliowa
5	Bluszczowa
6	Bratkowa
7	Bławatkowa
8	Browna
9	Bociania
10	Chryzantemowa
11	Daliova
12	Fiołkowa
13	Gerberowa
17	Hlacyntowa
18	Frezjowa
19	Irysowa
20

Lp.	nazwa ulicy
21	Kaliowa
22	Krokusowa
23	Lilowa
24	Maciejkowa
25	Magnoliowa
26	Makowa
27	Malinowa
28	Margaretkowa
30	Narcyzowa
31	Nasturcowa
33	Powojowa
34	Paprotna
35	Różana
36	Szarotkowa
37	Sasankowa
38	Storczykowa
39	Goździkowa
40	Tulipanowa

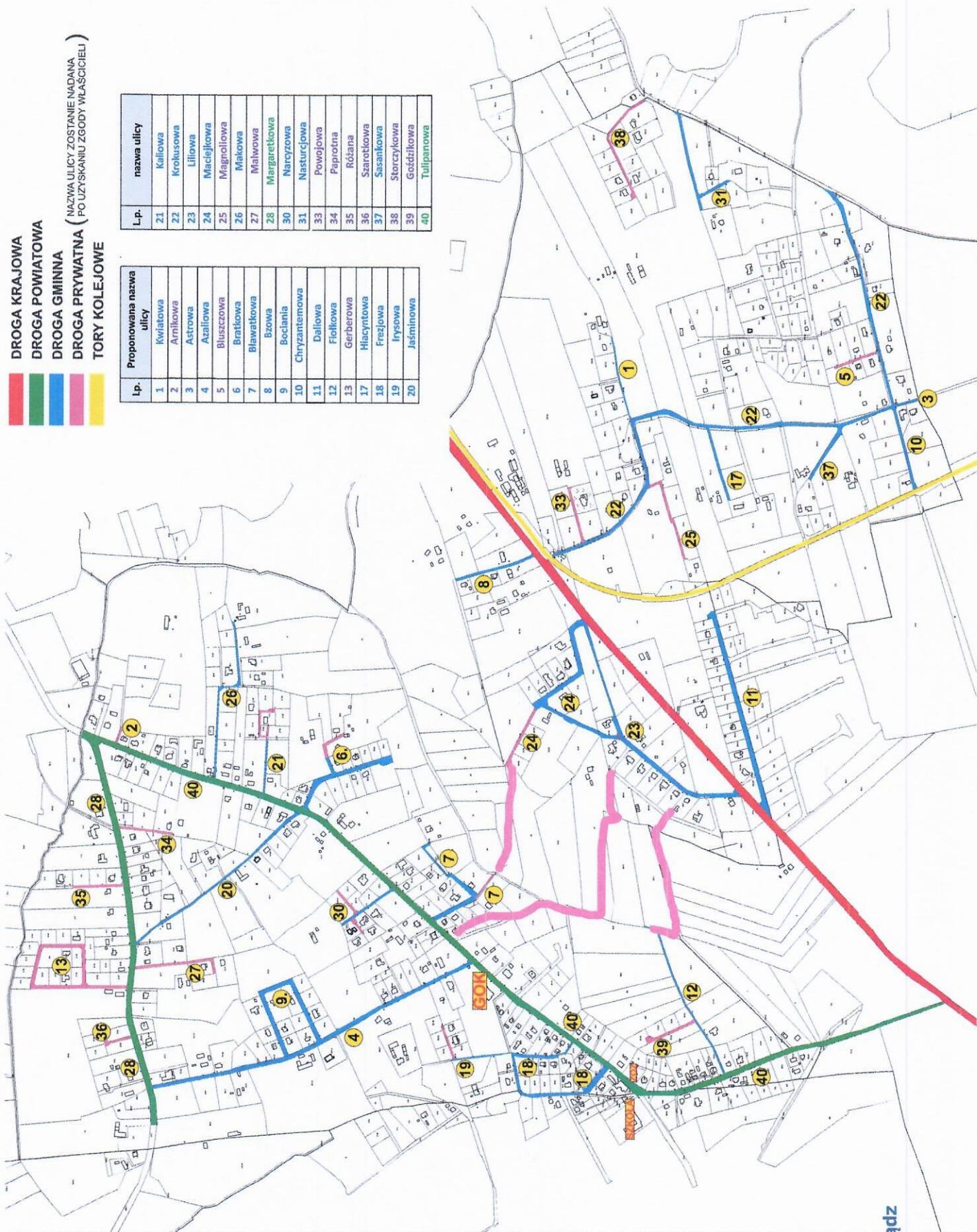
MAPA Z KONSEPCJĄ NAZW ULIC W MIEJSCOWOŚCI MAŁY RUDNIK

LEGENDA

- █ DROGA KRAJOWA
- █ DROGA POWIATOWA
- █ DROGA GMINNA
- █ DROGA PRYWATNA (NAZWA ULICY ZOSTANIE NADANA PO UZYSKANIU ZGODY WŁAŚCICIELI)
- █ TORY KOLEJOWE

Lp.	Proponowana nazwa ulicy
1	Kwiatowa
2	Arnikowa
3	Astrowa
4	Azaliowa
5	Bluszczowa
6	Bratkowa
7	Bławatkowa
8	Browna
9	Bociana
10	Chryzantemowa
11	Daliowa
12	Fioletowa
13	Gerberowa
17	Hiacynutowa
18	Frezjowa
19	Irysowa
20	Jasminowa

Lp.	nazwa ulicy
21	Kielisowa
22	Krokusowa
23	Liliowa
24	Maciejkowa
25	Magrolistowa
26	Makowa
27	Makowa
28	Margaretkowa
30	Narcyzowa
31	Nasturcja
33	Powojowa
34	Paprotnia
35	Różana
36	Szarotkowa
37	Sasankowa
38	Storczykowa
39	Goździkowa
40	Tulipanowa

Gmina Grudziądz
wfiłkowa z natury

Uzasadnienie

"Strategia Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033" (Strategia) jest dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju gminy Grudziądz.

Strategia jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania i stanowi podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju gminy. Pozwala określić najbardziej efektywne działania gwarantujące skuteczny rozwój całego obszaru, co bezpośrednio wpływa na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości oraz powstanie nowych inicjatyw społecznych.

Dokument określa także główne kierunki rozwoju w kontekście perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 został przeprowadzony na podstawie Uchwały nr LXIX/588/2023 z dnia 25 maja 2023 roku Rady Gminy Grudziądz w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii.

Prace nad dokumentem Strategii obejmowały, m.in.: wypracowanie głównych założeń dokumentu, w tym wprowadzenie nowego elementu, tj. modelu struktury funkcjonalno - przestrzennej; przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Strategii w okresie od 22 stycznia 2024 roku do 25 lutego 2024 roku, w tym spotkania konsultacyjnego w dniu 8 lutego 2024 roku. Ponadto przedłożono projekt Strategii do następujących instytucji: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gdańsku, Gmina Miasto Grudziądz, Gmina Chełmno, Gmina Dragacz, Gmina Gruta, Gmina Nowe, Gmina Płużnica, Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński, Gmina Rogóźno, Gmina Sadlinki, Gmina Stolno (w terminie od 22 stycznia 2024 roku do 25 lutego 2024 roku).

Raport z konsultacji społecznych dotyczących opracowanej Strategii został opublikowany na stronie internetowej www.grudziadz.ug.gov.pl oraz biuletynie informacji publicznej.

Projekt Strategii został przedłożony Zarządowi Województwa Kujawsko – Pomorskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. Przedłożono projekt Strategii Dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu celem uzyskania opinii o odstąpieniu lub konieczności sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przeprowadzono ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Zarząd Województwa Kujawsko – Pomorskiego, uchwałą nr 14/782/24 z dnia 21 sierpnia 2024 r. pozytywnie zaopiniował projekt Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033 w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033.

Wobec powyższego oraz stosownie do art. 10 e ust. 1 i 10 f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609) podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2023-2033" uznaje się za zasadne.